

ÚZEMNÍ STUDIE SPECIFICKÉ OBLASTI SOB 4 KARVINSKO

URBANISTICKÉ STŘEDISKO OSTRAVA, s.r.o.
PROSINEC 2010

ÚZEMNÍ STUDIE SPECIFICKÉ OBLASTI SOB 4 KARVINSKO

- A TEXTOVÁ ČÁST**
(obsahující tabulky a grafy a grafickou část provedenou formou kartogramů a schémat)

- B IDENTIFIKACE NÁZORŮ A POSTOJŮ OBYVATEL REGIONU SOB 4 KARVINSKO**
(obsahující tabulky a grafy, kartogramy a schémata)

Obsah textové části

	strana:
A 1 ÚVOD.....	1
1.1 ÚDAJE O ZADÁNÍ A PODKLADECH.....	1
1.2 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ ÚZEMNÍ STUDIE SOB 4 KARVINSKO	1
A 2 ÚZEMNÍ VYMEZENÍ SPECIFICKÉ OBLASTI SOB 4 KARVINSKO	4
2.1 POROVNÁNÍ ÚZEMNÍHO VYMEZENÍ SOB 4 – KARVINSKO PODLE PÚR ČR 2008 A V NÁVRHU ZÚR MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE	4
A 3 VYHODNOCENÍ A POSOUZENÍ DOPADŮ TĚŽBY UHLÍ VE VZTAHU K ÚZEMNÍMU ROZVOJI SPECIFICKÉ OBLASTI KARVINSKO (DLOUHODOBÉ TRENDY, STAV A VÝHLEDY).....	11
3.1 VYHODNOCENÍ A POSOUZENÍ DOPADŮ TĚŽBY UHLÍ Z HLEDISKA SOUDRŽNOSTI OBYVATEL ÚZEMÍ.....	11
3.2 VYHODNOCENÍ A POSOUZENÍ DOPADŮ ROZŠÍŘENÍ TĚŽBY UHLÍ Z EKONOMICKÉHO (HOSPODÁŘSKÉHO) HLEDISKA	25
3.3 VYHODNOCENÍ A POSOUZENÍ DOPADŮ ROZŠÍŘENÍ TĚŽBY UHLÍ Z HLEDISKA PODMÍNEK ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	30
A 4 STANOVENÍ PODMÍNEK MINIMALIZUJÍCÍCH NEGATIVNÍ VLIVY ROZŠÍŘENÍ TĚŽBY UHLÍ NA UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ	51
4.1 IDENTIFIKACE VYVÁŽENOSTI ŘEŠENĚHO ÚZEMÍ	51
4.2 POSOUZENÍ DOPADU JEDNOTLIVÝCH VARIANT NA VYVÁŽENOST VZTAHU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK.....	56
4.3 HODNOCENÍ VYVÁŽENOSTI PODMÍNEK ÚZEMÍ SPECIFICKÉ OBLASTI SOB 4 KARVINSKO	59
4.4 STANOVENÍ PODMÍNEK ÚZEMNÍHO ROZVOJE, KTERÉ BY MĚLY BÝT ZOHLEDNĚNY V ÚPD	60
4.5 STANOVENÍ PODMÍNEK TĚŽBY UHLÍ (ROZVOJE I ÚTLUMU) VE VZTAHU K ÚZEMNÍMU ROZVOJI.....	62
A 5 KOMENTÁŘ K PRŮZKUMU NÁZORŮ A POSTOJŮ MÍSTNÍCH OBYVATEL.....	78
A 6 ZÁVĚRY - ZHODNOCENÍ Kladů a záporů rozšíření těžby uhlí V SOB 4 KARVINÁ VE VZTAHU K ÚZEMNÍMU ROZVOJI OBLASTI.....	82
6.1 ZHODNOCENÍ Kladů a záporů rozšíření těžby ve vztahu k územnímu rozvoji	82
6.2 STANOVENÍ PODMÍNEK PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ	83
6.3 DOPORUČENÍ PRO TVORBU REZORTNÍCH KONCEPCÍ	84
6.4 ZÁVĚRY PRŮZKUMU NÁZORŮ OBČANŮ BYDLÍCÍCH V SOB 4 KARVINSKO.....	84
6.5 ZÁVĚREČNÁ REKAPITULACE Kladů a záporů jednotlivých variant pokračování těžby uhlí	86

Příloha:

POUŽITÉ PODKLADY

A 1 ÚVOD

1.1 ÚDAJE O ZADÁNÍ A PODKLADECH

Územní studie specifické oblasti (dále jen ÚS SOB 4) Karvinsko je zpracovaná podle smlouvy o dílo (dále jen SOD) (Č.j.: 18173/2010-81, Číslo v CES: 4709, Číslo úkolu 3635/5166/7/81) uzavřené mezi objednatelem (Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky – dále jen MMR ČR) a zhotovitelem (Urbanistickým střediskem Ostrava, s.r.o.) 2. 9. 2010 na základě výsledku výběrového řízení na veřejnou zakázku vypsaného MMR ČR 4. 6. 2010 a uzavřeného rozhodnutím hodnotící komise ze dne 13. 7. 2010.

Podnětem (impulzem) pro zpracování ÚS SOB 4 Karvinsko je úkol stanovený v čl. (72) Politiky územního rozvoje ČR 2008 (dále jen PÚR ČR 2008) pro ministerstva a jiné ústřední správní úřady, jehož garantem je MMR ČR: „*Posoudit klady a záporné aspekty (územní, přírodní, ekonomické, sociální a další) případného rozšíření těžby černého uhlí ve vztahu k územnímu rozvoji oblasti (funkčnímu využití území, rozvoji sídel, zastavěnému území, ekonomickému a sociálnímu rozvoji, ochraně přírody a krajiny, ochraně památek) a stanovit podmínky pro udržitelný rozvoj území a výsledky zohlednit při tvorbě rezortních koncepcí. Přitom zohlednit názory a postoje místních obyvatel.*“

1.2 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ ÚZEMNÍ STUDIE SOB 4 KARVINSKO

Specifikace obsahu, postup prací a způsob zpracování úkolu jsou popsány v příloze č. 1 k SOD (č.j. 18173/2010-81, CES: 4709) „Specifikace předmětu smlouvy a postup prací navržen zhotovitelem“.

Elaborát územní studie obsahuje textovou část (včetně doplňujících tabulek a grafů) a grafickou část, která je provedena formou schémat a je vložena do textu a obsahuje nezbytné výkresy znázorňující zejména střety mezi rozvojovými záměry obcí, ochranou životního prostředí a záměry těžby černého uhlí, a dále výkresy dokladující textovou část územní studie, zejména stav před a po ukončení případné těžby, včetně rozsahu těžby samé, území dotčeného těžbou, revitalizace území apod. Výkresy jsou zpracovány formou schémat a jsou doplněny kartogramy a grafy.

Specifikace textové části územní studie:

Textová část obsahuje analýzu veškerých kladů a záporů případného rozšíření těžby černého uhlí, součástí závěru je studie je jejich posouzení, které obsahuje rovněž doporučení (odborný názor) dle požadavku článku (72) Politiky územního rozvoje ČR 2008.

Součástí textové části je zjištění, vyhodnocení a zohlednění názorů a postojů místních obyvatel na případné rozšíření těžby černého uhlí.

Pro rozhodující etapy přípravy, průběhu a ukončení těžby černého uhlí (revitalizace území) byly rozpracovány následující okruhy problematik:

1. Na základě dostupných podkladů (rozbory udržitelného rozvoje území v územně analytických podkladech Moravskoslezského kraje, rozpracované Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje, územně plánovací dokumentace a územně analytické podklady dotčených obcí s rozšířenou působností) byl posouzen stav, trendy a dynamika vývoje území, včetně identifikace jeho nevyváženosti.
2. Na základě podkladů poskytnutých těžební organizací (OKD, a.s.), úměrně jejich podrobnosti byly identifikovány možné změny v území, které by mohlo vyvolat případné rozšíření těžby černého uhlí, identifikace průběhu těchto změn v čase a jejich vliv na uspořádání území.
3. V souladu s tím byly posouzeny klady a záporné aspekty možných změn v území, které by mohlo vyvolat případné rozšíření těžby černého uhlí, posouzen vliv těchto možných změn v území na vytváření vyváženého vztahu územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel v území (udržitelný rozvoj území), včetně vlivů na sídelní strukturu a její vývoj.
4. Byly stanoveny podmínky pro případné rozšíření těžby černého uhlí, které budou minimalizovat její negativní vlivy na udržitelný rozvoj území.

5. Názory a postoje místních obyvatel byly zhotovitelem zjištěny na základě primárního šetření realizovaného formou osobního dotazování u zástupců cílové skupiny - zástupců domácností v řešeném území. Do primárního šetření bylo zahrnuto 300 respondentů ze 150 domácností ve věku nad 18 let reprezentující dostatečný statistický vzorek v celém řešeném území.

Postup práce

Byl stanoven v zadání územní studie (zachováno členění zadání)

Textová část územní studie:

Vyhodnocení a posouzení dopadů rozšíření těžby uhlí ve vztahu k územnímu rozvoji specifické oblasti Karvinsko bylo provedeno na základě dostupných podkladů a vlastního hodnocení podmínek udržitelného rozvoje území. Z dostupných podkladů byly využity zejména územně analytické podklady Moravskoslezského kraje, rozpracované ZÚR MSK, územně analytické podklady dotčených správních obvodů ORP a územně plánovacích dokumentací obcí. Přiměřená pozornost byla věnována i širším ekonomickým a oborovým podkladům, včetně podkladů těžební společnosti OKD, a.s.

1. Vyhodnocení a posouzení dopadů rozšíření těžby uhlí ve vztahu k územnímu rozvoji specifické oblasti Karvinsko je provedeno z těchto hledisek:

- a) Z hlediska soudržnosti obyvatel území
 - Charakteristika demografického vývoje obcí, tj. zejména dopadů na vývoj počtu obyvatel, věkovou strukturu, migraci.
 - Dlouhodobého rozvoje bydlení, tj. zejména intenzity nové bytové výstavby, nabídky pozemků pro bydlení a sociálně ekonomických charakteristik bydlení.
 - Základní monitoring a vývoj problémových území a sociálně vyloučených lokalit.
- b) Z ekonomického (hospodářského) hlediska
 - Celkového hospodářského vývoje širšího regionu
 - Vývoje ekonomické aktivity a zaměstnanosti obyvatel, jejich územních dopadů
 - Rozvoje nových a stávajících ploch pro podnikání
 - Dopadů rozvoje těžby uhlí na ceny nemovitostí a bydlení v území.
- c) Z hlediska podmínek životního prostředí
 - Dopadů na ovzduší
 - Dopadů na krajinu a přírodu
 - Dopadů na ostatní složky životního prostředí
 - Dopadů na zdravotní stav obyvatel území

Výstup vyhodnocení a posouzení dopadů rozšíření těžby uhlí ve vztahu k územnímu rozvoji specifické oblasti Karvinsko:

Výstupem tohoto vyhodnocení je:

- Posouzení stavu, trendu a dynamiky rozvoje území s cílem hodnocení nevyváženosti rozvoje obcí a vybraných lokalit.
- Identifikace možných hlavních změn v území, s důrazem na územní a hodnotové aspekty (změny uspořádání území, sídelní struktury a změny atraktivity bydlení, včetně základní kvantifikace finančních a makroekonomických dopadů).
- Celkové posouzení kladů a záporů 3 variant rozvoje území z hlediska těžby uhlí (I. útlumové - minimální, II. střední, III. maximální). Tyto 3 varianty jsou vyhodnoceny také z hlediska jejich vlivů na možné změny v území (které by mohlo vyvolat případné rozšíření těžby černého uhlí, její pokračování v podobném rozsahu jako v současnosti nebo útlum) a bude identifikován průběh těchto možných změn v čase a jejich vliv na uspořádání území. Bude posouzen vliv těchto možných změn v území na udržitelný rozvoj území, včetně vlivů na sídelní strukturu a její vývoj.
- Širší interpretace názorů a postojů místních obyvatel s ohledem na celkové hodnocení rozvoje řešeného území i širšího regionu.

Podmínky pro územně plánovací činnosti dané horní zákonem:

- Zabezpečení ochrany nerostného bohatství při územně plánovací činnosti
 - (1) K včasnému zabezpečení ochrany nerostného bohatství jsou orgány územního plánování a zpracovatelé územně plánovací dokumentace povinni při územně plánovací činnosti vycházet z podkladů o zjištěných a předpokládaných výhradních ložiskách poskytovaných jim ministerstvem životního prostředí České republiky; přitom postupují podle zvláštních předpisů⁵⁾ a jsou povinni navrhnout řešení, které je z hlediska ochrany a využití nerostného bohatství a dalších zákonem chráněných obecných zájmů nejvýhodnější.
 - (2) Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Český báňský úřad uplatňují stanoviska k politice územního rozvoje a k zásadám územního rozvoje z hlediska ochrany a využití nerostného bohatství. Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu a obvodní báňské úřady uplatňují stanoviska k územním plánům a k regulačním plánům z hlediska ochrany a využití nerostného bohatství.

2. Stanovení podmínek minimalizující negativní vlivy rozšíření těžby uhlí na udržitelný rozvoj území:

Toto stanovení obsahuje:

- Stanovení podmínek územního rozvoje v rámci územně plánovací dokumentace.
- Definování širších sociálně ekonomických podmínek.

3. Průzkum názorů a postojů místních obyvatel:

Průzkum názorů a postojů obyvatel regionu specifické oblasti Karvinsko obsahuje shromáždění primárních dat, které proběhlo prostřednictvím šetření realizovaného formou osobního dotazování u zástupců cílových skupin – zástupců 300 domácností obcí v řešeném území (ORP Bohumín, Havířov (severní část), Karviná, Orlová (jižní a východní část) v rozsahu 24 otázek, jejich vyhodnocení a interpretace. Vyhodnocení průzkumu názorů a postojů obyvatel regionu specifické oblasti Karvinsko ve vztahu k případnému rozšíření těžby uhlí je součástí samostatného svazku této územní studie „Identifikace názorů a postojů obyvatel regionu SOB 4 Karvinsko“.

Grafická část územní studie:

Grafická část obsahuje schémata a kartogramy znázorňující střety záměrů těžby uhlí s rozvojovými záměry dotčených obcí a měst a ochranou přírody a krajiny. Grafická část je zpracována digitálně v systému Microstation ve formátu *.dgn a pro účely projednání bude předána v rastrovém formátu.

V rámci zpracování územní studie bylo nutno provést pracovní analýzy na podkladě map větších měřítek pro kvantifikaci vybraných jevů obsažených v těchto schématech a kartogramech a rovněž v textech a tabulkách.

Výchozím záměrem bylo definovat tři základní varianty možného vývoje těžby uhlí v řešeném území:

- I. varianta - útlumová (minimální) nepředpokládá změny v současném rozsahu území dotčených těžbou uhlí. Tato varianta je v zásadě v souladu se Státní energetickou koncepcí (pokles těžby uhlí v ČR do roku 2030 pod 3 mil. tun ročně).
- II. varianta - střední naplňuje představy důlní společnosti o přiměřeném rozšíření těžby uhlí v řešeném území. Tato varianta se co do rozsahu území dotčeného těžbou do značné míry přibližuje variantě III. maximální, zejména pokud se týká územní expanze do, z hlediska zahlazování důlních vlivů nejproblémovějšího území nivy řeky Olše a do zástavby města Karviné. Územní dosah této varianty se jako celek jeví nadměrný (z hlediska celkových výhledů objemu těžby uhlí), hlavním problémem je, že zasahuje do poměrně intenzivně zastavěných a zalidněných území.
- III. varianta - maximální vymezuje územní dosah těžby uhlí při ekonomickém vydobytí zásob (podle současných ekonomických a technických podmínek). Od střední II. varianty se územně liší zejména v jižní části řešeného území, přináší posun těžby uhlí i problematickým směrem na město Orlovou. Ve srovnání s vývojovými trendy palivoenergetické základny v ČR je velmi nepravděpodobná, silně omezující územní rozvoj celého řešeného území.

A 2 ÚZEMNÍ VYMEZENÍ SPECIFICKÉ OBLASTI SOB 4 KARVINSKO

2.1 POROVNÁNÍ ÚZEMNÍHO VYMEZENÍ SOB 4 – KARVINSKO PODLE PÚR ČR 2008 A V NÁVRHU ZÚR MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE

a) Vymezení Specifické oblasti SOB 4 – Karvinsko v PÚR ČR 2008

Vymezení:

Specifická oblast SOB 4 – Karvinsko zahrnuje území obcí z ORP Bohumín, Havířov (severní část), Karviná, Orlová (jižní a východní část). Oblast je součástí rozvojové oblasti OB2 Ostrava.

Důvody vymezení:

- Potřeba napravit strukturální postižení ekonomiky v oblasti, způsobené zejména útlumem těžkého průmyslu a racionalizací těžby uhlí a odstranit následky tohoto postižení, zejména vysokou nezaměstnanost.
- Potřeba napravit důsledky zejména dřívějšího nadměrného zatížení průmyslem a těžbou, především revitalizací devastovaných území a snížením dosud vysokého znečištění ovzduší.
- Potřeba využít pro další ekonomický rozvoj předpoklady plynoucí zejména z potenciálu výhodné dopravní polohy silně dopravně exponovaného území, kterým prochází hlavní železniční a silniční spojení na Polsko a Slovensko a plánované dálniční propojení s Polskem.
- Potřeba řešit problematiku využívání významných zdrojů energetických nerostných surovin nadnárodního významu, které se v území nacházejí.

Kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách v území:

Při rozhodování a posuzování záměrů na změny v území přednostně sledovat:

- možnosti využití nerostných zdrojů v souladu s udržitelným rozvojem území,
- rozvoj krátkodobé rekreace,
- restrukturalizaci stávající ekonomiky při využití brownfields pro umístování dalších ekonomických aktivit a vytváření pracovních příležitostí.

Úkoly pro územní plánování:

V rámci územně plánovací činnosti kraje a koordinace územně plánovací činnosti obcí

- vytvářet územní podmínky pro regeneraci sídel, zejména pro přestavbu zastavěného území,
- vytvářet územní podmínky pro rekultivaci a revitalizaci devastovaných ploch a brownfields, za účelem vyhledávání ploch vhodných k využití pro ekonomické aktivity a pro rekreaci,
- konceptně řešit začlenění ploch rekultivovaných po těžbě, s přihlédnutím k možnosti začlenit kvalitní biotopy do územního systému ekologické stability,
- chránit před zastavěním plochy nezbytné pro vytvoření souvislých veřejně přístupných zelených pásů, vhodných pro nenáročnou formu krátkodobé rekreace a dále pro vznik a rozvoj lesních porostů a zachování prostupnosti krajiny.

Úkoly pro ministerstva a jiné ústřední správní úřady:

Posoudit klady a zápor (územní, přírodní, ekonomické, sociální a další) případného rozšíření těžby černého uhlí ve vztahu k územnímu rozvoji oblasti (funkčnímu využití území, rozvoji sídel, zastavěnému území, ekonomickému a sociálnímu rozvoji, ochraně přírody a krajiny, ochraně památek) a stanovit podmínky pro udržitelný rozvoj území a výsledky zohlednit při tvorbě rezortních koncepcí. Přitom zohlednit názory a postoje místních obyvatel.

odpovídá: Ministerstvo pro místní rozvoj v součinnosti s Ministerstvem životního prostředí, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem práce a sociálních věcí, termín: 2010.

Území Specifické oblasti SOB 4 – Karvinsko je zároveň součástí rozvojové oblasti OB 2 Ostrava.

Rozvojová oblast OB 2 Ostrava zahrnuje, kromě území ORP zahrnutých v SOB 4 – Karvinsko, území obcí z ORP Bílovec, Český Těšín, Frýdek - Místek (bez obcí v jihovýchodní části), Hlučín, Kopřivnice (jen obce v severní části), Kravaře (bez obcí v severní části), Opava (bez obcí v západní a jihozápadní části), Ostrava, Třinec (bez obcí v jižní a jihovýchodní části).

Důvody vymezení:

Území ovlivněné rozvojovou dynamikou krajského města Ostravy a mnohostranným působením husté sítě vedlejších center a urbanizovaného osídlení. Jedná se o velmi silnou koncentraci obyvatelstva a ekonomických činností, pro kterou je charakteristický dynamický rozvoj mezinárodní spolupráce se sousedícím polským regionem Horního Slezska; výrazným předpokladem rozvoje je v současnosti budované napojení na dálniční síť ČR a Polska, jakož i poloha na II. a III. tranzitním železničním koridoru.

Úkoly pro územní plánování:

Vytvářet podmínky pro rozvoj veřejné infrastruktury, související a podmiňující změny v území vyvolané průmyslovými zónami Mošnov a Nošovice.

b) Vymezení Specifické oblasti SOB 4 – Karvinsko v návrhu ZÚR Moravskoslezského kraje

Projednaný návrh ZÚR Moravskoslezského kraje, který bude předložen k vydání Zastupitelstvem Moravskoslezského kraje na jeho zasedání 22. 12. 2010 zpřesňuje vymezení SOB 4 – Karvinsko jako rozvojové oblasti republikového významu zahrnující území obcí:

Havířov, Albrechtice a Horní Suchá z obce s rozšířenou působností (ORP) Havířov,
 Dětmárovice, Karviná, Petrovice u Karviné a Stonava z ORP Karviná a
 Doubrava, Orlová a Petřvald z ORP Orlová.

Specifická oblast SOB4 je součástí rozvojové oblasti republikového významu OB2 Ostrava.

Požadavky na využití území, kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách v území jsou v ZÚR MSK stanoveny následovně:

- Koordinovat zájmy těžby nerostných surovin se zájmy ochrany přírody a krajiny a ochranou civilizačních a kulturních hodnot v souladu s udržitelným rozvojem území.
- Komplexní revitalizace území dotčeného těžbou černého uhlí v prostoru Karviná (v celém rozsahu nebo větší část k. ú. Louky nad Olší, Darkov, Karviná - Doly, Staré Město u Karviné a částečně

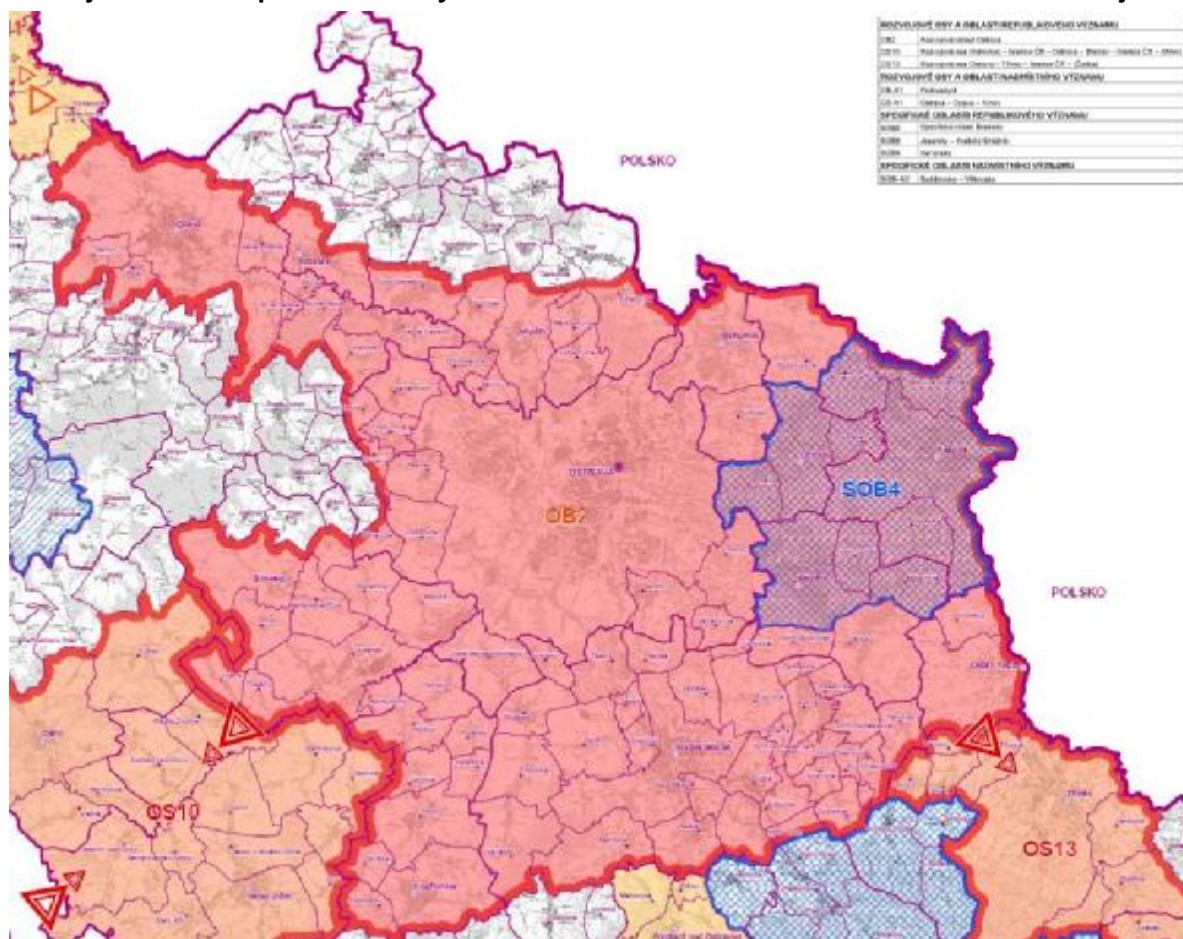
k. ú. Karviná - město a Ráj) – Doubrava (k. ú. Doubrava u Orlové, v celém rozsahu) - Dětmárovice (částečně k. ú. Dětmárovice a Koukolná) – Orlová (v celém rozsahu nebo větší část k. ú. Lazy u Orlové a Orlová, částečně k. ú. Horní Lutyně a Poruba u Orlové) – Petřvald (částečně k. ú. Petřvald u Karviné) - Havířov (částečně k. ú. Dolní Suchá a Prostřední Suchá) – Horní Suchá (částečně k. ú. Horní Suchá) – Stonava (k. ú. Stonava, v celém rozsahu) - Albrechtice (částečně k. ú. Albrechtice u Českého Těšína) s polyfunkčním využitím rekultivovaných a revitalizovaných ploch ve vazbě na vlastnosti a požadavky okolního území.

- Pro tuto specifickou oblast dále platí další požadavky na využití území, kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách v území formulované pro rozvojovou oblast republikového významu OB2 – Ostrava.

Úkoly pro územní plánování

- Vytvářet územní podmínky pro rekultivaci a následné polyfunkční využití území postiženého těžbou s využitím hodnotných přírodních prvků vzniklých v rámci přirozené sukcese i cílené rekultivace s jejich vhodným začleněním do systému zeleně s cílem zachování ekologické stability a prostupnosti krajiny.
- Vymezovat v územně plánovací dokumentaci odpovídající plochy veřejných prostranství, veřejné zeleně a plochy pro rozvoj krátkodobé rekreace ve vazbě na sídla a jejich bezprostřední okolí.
- Pro tuto specifickou oblast dále platí další úkoly pro územní plánování formulované pro rozvojovou oblast republikového významu OB2 – Ostrava se kterou se SOB 4 Karvinsko překrývá.

Rozvojová oblast republikového významu OB2 – Ostrava v ZÚR Moravskoslezského kraje

Rozvojová oblast OB 2 Ostrava zpřesněná v návrhu ZÚR zahrnuje, kromě území všech obcí ORP zahrnutých ve zpřesněné SOB 4 – Karvinsko, území všech obcí z ORP Bohumín, Český Těšín, obcí z ORP Bílovec (bez obcí Bílov, Slatina, Tísek v severní části ORP), Frýdek-Místek (bez obcí Krásná, Kozlovice, Lhotka, Morávka, Pražmo, Raškovice v jižní části ORP), Hlučín (bez obcí Bělá, Bohuslavice, Darkovice, Hať, Píšť a Závada v severní části -), Kopřivnice (bez obce Ženkla), Kravaře (jen vlastní obec Kravaře), Opava

(jen obce Háje, Hrabyně, Mokré Lazce, Nové Sedlice, Opava, Otice, Slavkov, Štítina, Velké Hoštice ve východní a severovýchodní části ORP), Ostrava (bez Zbyslavic).

Požadavky na využití území, kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách v území:

- Zkvalitnění a rozvoj dopravního propojení oblasti se sousedními rozvojovými oblastmi a osami v ČR (Olomouc, Zlín), na Slovensku (Žilina) a v Polsku (Bielsko-Biala, Katowice, Opole).
- Zkvalitnění a rozvoj dopravního propojení oblasti s ostatními částmi MS kraje, zejména s regiony zahrnutými do specifických oblastí republikového i nemístního významu (zejména Osoblažsko, Krnovsko, Bruntálsko, Rýmařovsko, Budišovsko a Vítkovsko).
- Zkvalitnění a rozvoj dopravního propojení a dopravní obsluhy hlavních sídelních center oblasti včetně rozvoje systémů integrované dopravy.
- Rozvoj letiště Ostrava-Mošnov včetně navazující průmyslové zóny a posílení jejich vazeb na:
 - silniční a železniční síť republikového a mezinárodního významu (D47, R48, II. a III. TŽK),
 - Ostravu a ostatní sídelní centra MS kraje.
- Zajištění zásobování rozvojových území energiemi.
- Vytvoření podmínek pro umístění Krajského integrovaného centra využívání komunálních odpadů.
- Vytvoření podmínek pro umístění veřejného logistického centra.
- Vytvoření podmínek pro umístění republikově významných zařízení energetické infrastruktury.
- Ochrana, zkvalitnění a rozvoj obytné funkce sídel a jejich rekreačního zázemí.
- Rozvoj obytné funkce řešit současně s odpovídající veřejnou infrastrukturou ve vazbě na zastavěná území sídel.
- Rozvojové plochy a koridory dopravní a technické infrastruktury vymezovat s ohledem na minimalizaci negativních vlivů na přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území.
- Plochy pro nové ekonomické aktivity vyhledávat podle těchto hlavních kritérií:
 - vazba na významná sídla ve struktuře osídlení,
 - existující nebo plánovaná vazba na nadřazenou síť dopravní infrastruktury,
 - preference lokalit dříve zastavěných nebo devastovaných území (brownfields) a v prolukách stávající zástavby,
 - preference lokalit mimo stanovená záplavová území (v záplavových územích jen výjimečně ve zvláště odůvodněných případech),
 - minimalizace záborů nejkvalitnějšího ZPF (I. a II. třída ochrany).
- Podpora restrukturalizace ekonomiky s důrazem na modernizaci průmyslu, rozvoj služeb a dalších aktivit se zaměřením na vývoj a výzkum ve vazbě na vysoké školství.
- Podpora rozvoje lázeňství.
- Polyfunkční využití rekultivovaných a revitalizovaných ploch dotčených těžbou a úpravou černého uhlí ve vazbě na vlastnosti a požadavky okolního území.
- Podpora rozvoje integrované hromadné dopravy ve vazbě na pěší dopravu a cyklo dopravu.
- Podpora rozvoje turistických pěších a cyklistických tras zejména nadregionálního a mezinárodního významu.
- Stabilizace a postupné zlepšování stavu složek životního prostředí a obnova krajiny narušené těžbou černého uhlí.
- Ochrana jedinečných přírodních hodnot CHKO Poodří.
- Podpora zajištění odpovídajícího stupně protipovodňové ochrany území.
- Nepřipustit rozšiřování stávajících a vznik nových lokalit určených pro stavby k rodinné rekreaci zejména v okolí vodních nádrží Žermanice a Těrlicko. Přírůstek kapacit rodinné rekreace realizovat výhradně přeměnou objektů původní zástavby na rekreační chalupy.

Tato podmínka se nevztahuje správní území statutárního města Ostravy s výjimkou lokalit zvláště chráněných území ve smyslu ustanovení § 14 a násl. zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a území soustavy Natura 2000.

- Podporovat zkvalitnění funkčních a prostorových vazeb se specifickými oblastmi republikového významu:
 - SOB2 Beskydy v polygonu Dobrá – Vyšní Lhoty – Smilovice – Horní Tošanovice – Dobrá,
 - SOB3 Králický Sněžník – Jeseníky v osách Opava – Krnov – Osoblaha (ve vazbě na rozvojovou osu nadmístního významu OS-N1), resp. Opava – Horní Benešov – Bruntál.
- Pro část rozvojové oblasti dále platí další požadavky na využití území, kritéria a podmínky pro rozhodování o změnách v území formulované pro specifickou oblast republikového významu SOB4 – Karviná.

Úkoly pro územní plánování

- Zpřesnit vymezení ploch a koridorů dopravní a technické infrastruktury nadmístního významu včetně územních rezerv a vymezení skladebných částí ÚSES při zohlednění územních vazeb a souvislostí s přilehlým územím sousedních krajů a Polska.
- Vymezit plochu po umístění Krajského integrovaného centra využívání komunálních odpadů.
- Vymezit plochu pro veřejné logistické centrum.
- Nové rozvojové plochy vymezovat:
 - přednostně v lokalitách dříve zastavěných nebo devastovaných území (brownfields) a v prolukách stávající zástavby,
 - výhradně se zajištěním dopravního napojení na existující nebo plánovanou nadřazenou síť silniční, resp. železniční infrastruktury,
 - mimo stanovená záplavová území (v záplavových územích pouze výjimečně a ve zvláště odůvodněných případech).
- Koordinovat opatření na ochranu území před povodněmi a vymezit pro tento účel nezbytné plochy.
- V rámci ÚP obcí vymezit v odpovídajícím rozsahu plochy veřejných prostranství a veřejné zeleně.
- Pro část této oblasti dále platí další úkoly pro územní plánování formulované pro specifickou oblast republikového významu SOB4 – Karviná.

Územní studie řeší ve smyslu zadání konkrétní úkol vymezený PÚR ČR 2008, při jeho řešení je nutno přiměřeně přihlížet i k řešení dalších úkolů vymezených pro OB 2 Rozvojovou oblast Ostrava a její součást SOB 4 Specifickou oblast Karvinsko v návrhu ZÚR Moravskoslezského kraje.

Pro hodnocení stavu a trendů vývoje jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje byly využity rovněž výstupy ÚAP SO ORP Karviná, Havířov, Orlová a Bohumín, které se v současné době nacházejí v různých stupních aktualizace.

A 3 VYHODNOCENÍ A POSOUZENÍ DOPADŮ TĚŽBY UHLÍ VE VZTAHU K ÚZEMNÍMU ROZVOJI SPECIFICKÉ OBLASTI KARVINSKO (DLOUHODOBÉ TRENDY, STAV A VÝHLEDY)

3.1 VYHODNOCENÍ A POSOUZENÍ DOPADŮ TĚŽBY UHLÍ Z HLEDISKA SOUDRŽNOSTI OBYVATEL ÚZEMÍ

Metody zvolené pro posouzení dopadů těžby uhlí vycházejí zejména z hlavních cílů této kapitoly. Dlouhodobé trendy a stav podmínek území je popisován v dlouhých časových řadách, pokud jsou tyto podklady dostupné. Například u vývoje sídelní struktury a demografického vývoje už od poloviny 19. století. Je nutno zdůraznit deficit dlouhodobé datové základny zejména v oblasti podmínek životního prostředí, ale rovněž u posuzování hlediska zdravotního stavu obyvatel. Současný stav všech tří základních pilířů území do značné míry předurčuje další vývoj – jeho reálné výhledy. Zejména u podmínek soudržnosti obyvatel území je struktura obyvatel (věková, vzdělanostní), spolu s omezenou mobilitou obyvatel, významným faktorem determinujícím výhledy dalšího vývoje specifické oblasti. Tato vnitřní setrvačnost jednotlivých systémů je vnímána odděleně od vlastních trendů ve vývoji těžby uhlí. Do značné míry se však jedná o zátěže vyvolané těžbou uhlí již v minulosti. Problémem jsou zejména jakékoliv reálné výhledy rozvoje vlastní těžby uhlí, která je v naší otevřené ekonomice do značné míry formována makroekonomickými a globálními podmínkami. Tato kapitola tak vytváří zásadní východiska pro korekci klasických hodnotících přístupů, dosud zpracovaných zejména v rámci územně analytických podkladů s aplikací multikriteriálních metod a SWOT analýzy, které jsou výchozím podkladem pro kapitolu A 4.

a) SÍDELNÍ STRUKTURA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ A ŠIRŠÍ VAZBY

Sídelní struktura řešeného území je tvořena 13 obcemi, z čehož má 6 statut města. Okresní město Karviná a město Havířov (s nejvyšším počtem obyvatel) mají nad 50 tis. obyvatel. Velmi vysoká průměrná hustota zalidnění - 870 obyvatel/km² je základním znakem řešeného území. Hustota zalidnění se blíží městské zástavbě, z toho ale i jiných pohledů (sociálně demografické podmínky území, vývoj systému bydlení) je celé řešené území srovnatelné spíše s velkými městy ČR než s převažující sídelní strukturou ČR. **Samotné řešené území vykazuje silnou antropogenní transformaci původní krajiny vlivem těžby, průmyslu i bydlení.**

Tab. 3.1 Základní charakteristiky sídelní struktury řešeného území (zdroj:ČSÚ, 2009)

Pořadové číslo	Název obce	ORP	Obyvatel / km ²	Počet částí obce	Počet katastrál. území	Výměra obce v ha	Počet obyvatel	
							celkem	ve věku 15-64 let
1	Bohumín	81021	740	7	7	3 103	22 976	16 452
2	Rychvald	81021	406	1	1	1 702	6 919	4 867
3	Havířov	81081	2 605	8	6	3 208	83 558	59 125
4	Albrechtice	81081	314	1	1	1 269	3 990	2 878
5	Horní Suchá	81081	461	1	1	980	4 512	3 221
6	Karviná	81111	1 089	9	6	5 752	62 661	44 344
7	Dětmárovice	81111	287	2	2	1 376	3 955	2 894
8	Petrovice u Karviné	81111	269	4	4	2 047	5 506	4 181
9	Stonava	81111	136	1	1	1 387	1 889	1 339
10	Orlová	81181	1 327	4	4	2 467	32 738	24 463
11	Doubrava	81181	176	1	1	778	1 373	994
12	Dolní Lutyně	81181	198	2	2	2 488	4 936	3 553
13	Petřvald	81181	556	1	1	1 263	7 026	4 859
	celkem		870	44	40	27 823	242 044	173 176

Širší vazby řešeného území jsou ovlivněny:

- Silnou integrací regionu v rámci Rozvojové oblasti OB2 Ostrava (zejména vazby k městu Ostrava)
- Poloha řešeného území na severovýchodním okraji Moravskoslezského kraje u státních hranic s Polskem, s výrazným posílením těchto vazeb v posledních letech
- Tradiční silné vazby – na Slovensko (pohyb za prací a migrace obyvatel ze Slovenska)

Tab. 3.2 Základní charakteristiky sídelní struktury širšího regionu (zdroj: ČSÚ, 2009)

Název SO ORP	Obyvatel / km ²	Obcí	Počet částí obce	Počet katastrálních území	Výměra celkem km ²	Počet obyvatel	
						celkem	na obec
Bohumín	622	2	8	8	48	29 895	14 948
Havířov	1113	5	15	13	88	98 172	19 634
Karviná	701	4	16	13	106	74 011	18 503
Orlová	659	4	8	8	70	46 073	11 518
Ostrava	1016	13	55	53	331	336 735	25903
Český Těšín	601	2	8	10	44	26 712	13 356
Frýdek Místek	229	37	52	54	480	109 796	2 968
region celkem	618	67	162	159	1167	721394	10 767

V předcházející tabulce jsou uvedeny vybrané charakteristiky vlastních SO ORP řešeného území a širšího regionu, tj. včetně hraničících SO ORP Ostrava, Český Těšín a Frýdek-Místek. Takto vymezený region s více než 720 tis. obyvateli a hustotou zalidnění více než 600 obyvatel na km² je z hlediska pozice v rámci ČR druhým nejvýznamnějším regionem (za Pražskou aglomerací). Přitom celou Ostravskou aglomeraci v maximálním pojetí je možno chápat jako území až s cca 1 mil. obyvatel. Toto širší území vykazuje v posledních letech řadu rozvojových impulsů, zejména realizace a rozvoj průmyslových zón (např. Nošovice a Mošnov) a staveb dopravní infrastruktury (dálnice D 47 s pokračováním do Polska – hornoslezské konurbace).

Řešené území přímo sousedí se Slezským vojvodstvím v Polsku. Hornoslezská konurbace (v širším pojetí provázaná s regionem Krakova, soustřeďuje více než 5 mil. obyvatel, tj. je několikrát větší než Moravskoslezský kraj a patří k největším urbanizovaným územím v Evropě). Pro sousední regiony na polském území je charakteristická zejména vyšší úroveň nezaměstnanosti (ve srovnání s ČR, avšak spíše průměrná úroveň sociálně ekonomického rozvoje v rámci Polska). Poměrně dobře je možno hodnotit možnosti hospodářského rozvoje celého tohoto regionu, i zde však došlo k poklesu těžby černého uhlí z rozsahu cca 200 mil. tun ročně na cca 70 mil. tun v posledních letech, při zaměstnanosti cca 115 tis. osob). V minulosti (před rokem 1914) byla tato oblast tradičním zdrojem migrantů pro celé Ostravsko, náznaky oživení těchto migračních procesů existují i v současnosti.

Pro stále volnější přeshraniční přesah vazeb (do Polska), může být výrazným impulsem dokončení dálnice D 47 s novým dopravním napojením Karviné na tuto dálnici.

Obecně s ohledem na stav současných podkladů (ÚAP MSK, 2009) a znalostí je nutno považovat za základní problémy řešeného území nerovnovážený a nepříznivý stav podmínek hospodářského rozvoje ale i nižší soudržnost společenství obyvatel řešeného území. Posílení zejména hospodářských podmínek je nezbytným předpokladem udržitelného rozvoje území, přitom je však nutno omezit negativní účinky na podmínky v životním prostředí, které jsou zde obecně nepříznivé. Před značnou částí území stojí problém jeho regenerace a rekultivace to jak na velkých sídlišťích města, tak v historické části zástavby, a zejména v antropogenně transformované části území – s důlními vlivy.

b) SOUDRŽNOST SPOLEČENSTVÍ OBYVATEL ÚZEMÍ

b1) Sociodemografické podmínky území (vývoj, trendy a vazby na rozvoj těžby uhlí)

V řešeném území žije v současnosti cca 240 tis. obyvatel. Dlouhodobým trendem, již od 80. let minulého století, je mírný pokles počtu obyvatel. Současně zde dochází ke zhoršování věkové struktury. **Vývoj počtu obyvatel je v řešeném území dlouhodobě a poměrně těsně vázán na těžbu uhlí, více než je obecně vnímáno.** Tyto skutečnosti jsou dokumentovány v následujícím textu.

Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel (od r. 1869 – prvního moderního sčítání v našich zemích) byl v řešeném území SOB4 zásadně odlišný od celkového vývoje v ČR, do značné míry však podobný s jinými průmyslovými regiony a částečně i velkými městy. V úvahu je nutno vzít skutečnost, že tradiční průmyslové oblasti ČR (mimo nejstarší oblasti s rozvojem textilního průmyslu, prvotně založené na zdrojích vodní energie) byly lokalizovány ve vazbě na těžbu uhlí (Píseňsko, Mostecko, Brno – Rosicko, Praha-Kladensko). Postup a rozsah těžby uhlí byl pro rozvoj těchto oblastí velmi významný (v kombinaci s rozvojem dopravy a blízkostí tradičních center osídlení).

Tab. č. 1 Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v SOB4 v letech 1869-2009, srovnání s ČR (zdroj: ČSÚ)

Obec	1869	1900	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2009
Bohumín	4 515	13 297	25 048	19 705	21 833	22 213	24 639	23 686	23 284	22 976
Rychvald	2 277	4 556	7 190	5 963	6 610	7 051	7 149	6 646	6 769	6 919
Havířov	5 173	7 223	12 782	12 898	51 103	82 068	85 946	86 297	85 855	83 558
Albrechtice	1 015	1 155	1 641	1 602	2 184	2 559	3 616	3 904	4 071	3 990
Horní Suchá	1 476	1 998	3 805	4 501	5 298	4 498	3 974	4 315	4 370	4 512
Karviná	8 902	24 195	37 645	38 465	49 418	78 546	78 334	68 405	65 141	62 661
Dětmarovice	1 380	2 784	4 118	3 692	4 001	4 079	3 817	3 526	3 783	3 955
Petrovice u Karviné	2 403	3 149	4 450	3 735	3 957	3 810	3 831	4 092	4 517	5 506
Stonava	1 516	3 135	4 819	4 500	4 511	4 036	2 516	1 714	1 809	1 889
Orlová	3 875	15 820	24 847	23 863	21 543	24 268	28 733	36 339	34 856	32 738
Dolní Lutyně	2 334	3 914	5 447	4 588	4 893	4 880	4 726	4 469	4 771	4 936
Doubrava	1 752	4 327	4 934	4 452	4 341	3 472	2 457	1 812	1 811	1 373
Petřvald	2 503	5 727	10 275	9 983	9 681	8 120	7 382	6 769	6 811	7 026
SO ORP										
Bohumín	6 792	17 853	32 238	25 668	28 443	29 264	31 788	30 332	30 053	29 895
Havířov	7 664	10 376	18 228	19 001	58 585	89 125	93 536	94 516	94 296	92 060
Karviná	14 201	33 263	51 032	50 392	61 887	90 471	88 498	77 737	75 250	74 011
Orlová	10 464	29 788	45 503	42 886	40 458	40 740	43 298	49 389	48 249	46 073
Celkem	39 121	91 280	147 001	137 947	189 373	249 600	257 120	251 974	247 848	242 039

Růst počtu obyvatel v SOB4 kulminoval v osmdesátých letech minulého století, jako důsledek politických rozhodnutí centrálně plánované ekonomiky, která svůj extenzivní rozvoj opírala tradičně o expanzi těžkého průmyslu (navazující na těžbu uhlí).

Hlavní faktory ovlivňující dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v řešeném území:

- Poloha v okrajovém území na rozhraní českého a polského státu, s multikuturními vlivy, v zemědělsky podprůměrně využívané krajině.
- Rozvoj dopravy (košicko-bohumínská dráha) a průmyslový rozvoj v Ostravě a okolí s masivní účastí zahraničních investic již v 19. století (Vítkovice)
- Vlastní rozvoj těžby uhlí, zejména v období do r. 1910 byl dominantním faktorem růstu.
- Extenzivní využití území po r. 1950, masivní zánik bydlení ve vybraných částech měst v důsledku poddolování území a naopak ještě rozsáhlejší nová bytová výstavba panelových sídlišť (na základě hospodářských rozhodnutí státu alokována do regionu, avšak mimo území předpokládané těžby).
- Obecný úpadek území vázaných na tradiční hlubinné hornictví uhlí ve vyspělých zemích, pokles těžby i v ČR, potřeba restrukturalizace těchto území.

Z následující tabulky je patrný mnohem rychlejší dlouhodobý růst počtu obyvatel v jednotlivých SO ORP (jejich částech) řešeného území než v celé ČR. **Relativně nejvyšší růst počtu obyvatel byl vykazován v řešeném území už do začátku první světové války** (rozsáhlé přistěhovalectví z Haliče).

Období 1918-1938 znamenalo výrazný pokles tempa růstu, který po poklesu v důsledku druhé světové války znovu podnítila, masivní, státem dotovaná alokace nové bytové výstavby v šedesátých a sedmdesátých let minulého století.

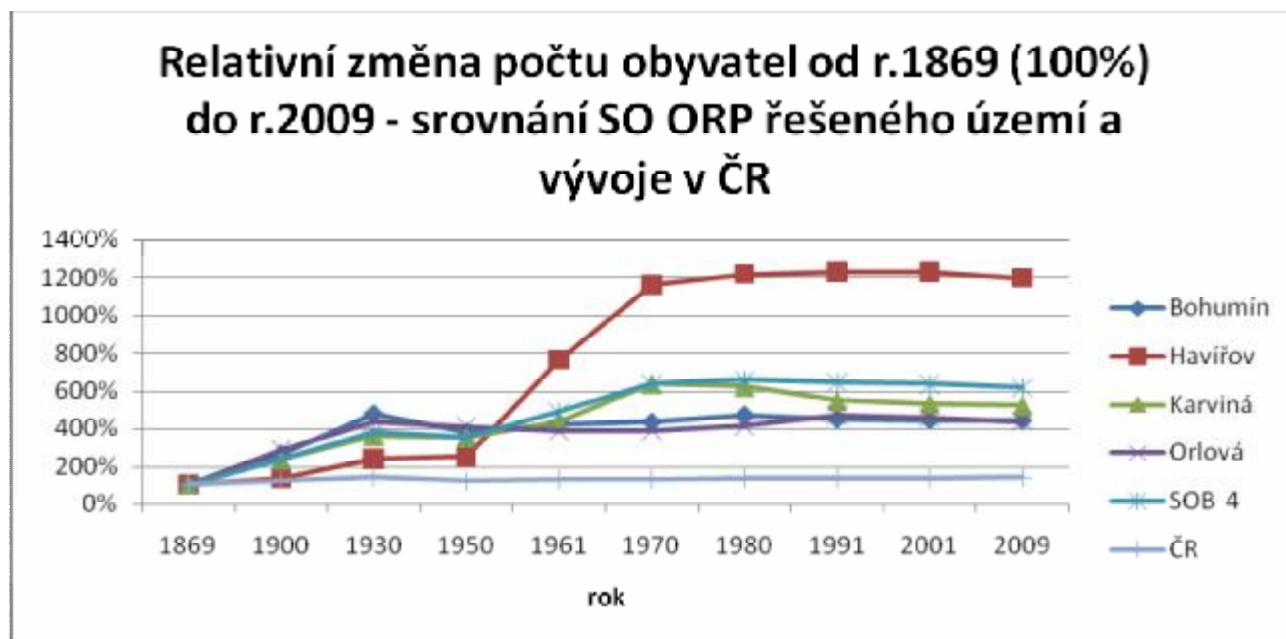
V tomto období vzniklo zejména **zcela nové město Havířov**. Při podrobnějším zkoumání můžeme mezi nová města přiřadit i město Karvinou a Orlovou (v obou případech zanikla stará část města, či zůstalo pouze jejich torzo a vznikla zcela nová zástavba s naprostou převahou velkých panelových sídlišť).

Tab. č. 2 Dlouhodobý relativní růst počtu obyvatel v SO ORP řešeného území a srovnání s ČR

SO ORP	1869	1900	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2009
Bohumín	100%	263%	475%	378%	419%	431%	468%	447%	442%	440%
Havířov	100%	135%	238%	248%	764%	1 163%	1 220%	1 233%	1 230%	1 201%
Karviná	100%	234%	359%	355%	436%	637%	623%	547%	530%	521%
Orlová	100%	285%	435%	410%	387%	389%	414%	472%	461%	440%
Celkem	100%	233%	376%	353%	484%	638%	657%	644%	634%	619%
ČR	100%	124%	141%	118%	127%	130%	136%	136%	135%	139%

(zdroj: ČSÚ)

Graf. č.1

Pokles počtu obyvatel ve vybraných částech obcí (sídlech) dokumentuje tab. 3a a 3b. Příkladem může být zejména „osud“ částí Doly. Tato část dnešní Karviné představovala historické sídlo Karvinou, prudce expandující v důsledku těžby uhlí z malé obce na „20 tisícové“ město už na začátku 20. století (současné město Karviná se rozkládá okolo historického městečka Fryštát). Zánik tohoto sídla byl prakticky kompletní, jeho existenci dokládá pouze několik staveb (například kostel, postupně zde zcela zaniká osídlení, vybavenost, částečně i průmyslové podniky). **U každé z vybraných městských částí by bylo možno dokumentovat, nakolik jejich vývoj ovlivnil rozvoj, ale i úpadek těžby uhlí.**

Tab. č. 3a Vybrané části obce s největším relativním poklesem počtu obyvatel 1869-2001

Část obce	1869	1900	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Doly	3 386	14 326	22 317	20 769	12 798	7 176	2 817	1 302	810
Lazy	1 072	5 782	7 869	6 938	4 966	2 640	1 074	453	317
Lázně Darkov	465	1 461	2 718	3 083	3 098	2 607	2 142	1 196	406
Louky	880	1 349	2 237	2 293	2 535	2 532	1 680	668	453
Orlová	1 353	6 679	10 040	10 090	7 400	5 444	3 964	2 271	2 420
Vrbice	422	811	1 542	1 016	922	724	564	462	502
Staré Město	888	2 552	1 763	2 144	1 858	1 349	1 017	810	855
Pudlov	479	2 329	4 189	2 998	2 730	2 036	1 632	1 347	1 499
Doubrava	1 752	4 327	4 934	4 452	4 341	3 472	2 457	1 812	1 811
Stonava	1 516	3 135	4 819	4 500	4 511	4 036	2 516	1 714	1 809

(zdroj: ČSÚ)

Tab. č. 3b Vybrané části obce s největším relativním poklesem počtu obyvatel 1869-2001 (zdroj: ČSÚ)

Část obce	Obec	Obyvatel r. 1869	Obyvatel r. 2001	Maximum obyvatel	Rok maxima	Změna 2010 max	% změna
Doly	Karviná	3 386	810	22 317	1930	-21 507	-96%
Lazy	Orlová	1 072	317	7 869	1930	-7 552	-96%
Lázně Darkov	Karviná	465	406	3 098	1961	-2 692	-87%
Louky	Karviná	880	453	2 535	1961	-2 082	-82%
Orlová	Orlová	1 353	2 420	10 090	1950	-7 670	-76%
Vrbice	Bohumín	422	502	1 542	1930	-1 040	-67%
Staré Město	Karviná	888	855	2 552	1950	-1 697	-66%
Pudlov	Bohumín	479	1 499	4 189	1930	-2 690	-64%
Doubrava	Doubrava	1 752	1 811	4 934	1930	-3 123	-63%
Stonava	Stonava	1 516	1 809	4 819	1930	-3 010	-62%

Města Havířov, Karviná, Orlová a do značné míry i okolní obce jsou příkladem prudkého růstu sídel v návaznosti na rozvoj těžby uhlí v 19. a 20. století. **Vývoj počtu obyvatel a věkové struktury obyvatel byl však výrazně nerovnoměrný.** Na počátku „města mladých“ – město Havířov tak bylo v minulosti přímo nazýváno, se postupně mění v „města starých“. Tuto skutečnost dokumentuje následující tabulka.

Tab. č. 4 Věková struktura SO ORP Moravskoslezského kraje (zdroj: ČSÚ)

	Celkem	Věk. skupina 0 až 14 let		Věk. skupina 65 a více let		Index stáří 0-14/65+
		abs.	%	abs.	%	
Moravskoslezský kraj	1 250 255	178 735	14,3	180 942	14,5	98,8
Havířov	98 172	13 231	13,5	15 345	15,6	86,2
Karviná	74 011	9 948	13,4	11 305	15,3	88,0
Třinec	55 753	8 007	14,4	8 916	16,0	89,8
Hlučín	40 020	5 684	14,2	6 302	15,7	90,2
Frýdlant nad Ostravicí	23 016	3 252	14,1	3 604	15,7	90,2
Ostrava	336 735	47 101	14,0	50 500	15,0	93,3
Frenštát pod Radhoštěm	19 102	2 728	14,3	2 908	15,2	93,8
Opava	101 846	14 701	14,4	14 875	14,6	98,8
Bohumín	29 895	4 263	14,3	4 313	14,4	98,8
Rýmařov	16 606	2 291	13,8	2 266	13,6	101,1
Frýdek-Místek	109 796	15 803	14,4	14 867	13,5	106,3
Bílovec	25 914	3 923	15,1	3 678	14,2	106,7
Krnov	42 367	6 280	14,8	5 810	13,7	108,1
Vítkov	14 071	2 194	15,6	2 018	14,3	108,7
Jablunkov	22 505	3 535	15,7	3 230	14,4	109,4
Český Těšín	26 712	3 864	14,5	3 529	13,2	109,5
Kravaře	21 276	3 226	15,2	2 918	13,7	110,6
Kopřivnice	41 611	6 210	14,9	5 547	13,3	112,0
Nový Jičín	48 404	7 252	15,0	6 437	13,3	112,7
Odry	17 475	2 720	15,6	2 326	13,3	116,9
Orlová	46 073	6 594	14,3	5 610	12,2	117,5
Bruntál	38 895	5 928	15,2	4 638	11,9	127,8

Měřeno indexy věkové struktury obyvatel (počet obyvatel 0-14let na 100 obyvatel stáří 65 a více let) jsou SO ORP **Havířov a Karviná obvody s nejméně příznivou věkovou strukturou obyvatel** v Moravskoslezském kraji. Stárnutí obyvatel, zejména města Havířova a Karviné po r. 2001 akcelerovalo, zejména v důsledku vysokých záporných sald migrace (odchod mladých lidí z města). Naopak u města Orlové se promítá do poměrně dobrého postavení města bytová výstavba ukončená až v devadesátých letech minulého století.

Z následujícího grafu i tabulky je patrný **dominantní vliv migrace** na celkový vývoj – úbytek počtu obyvatel v posledních devíti letech. V řešeném území v tomto období ročně ubývalo – průměrně cca 500 obyvatel vlivem migrace a 350 obyvatel vlivem přirozené měny. Na vývoj počtu obyvatel má tedy vliv především **migrace**. Přitom z řešeného území migrují zejména mladé rodiny a jednotlivci s vyšším vzděláním, sociálně mobilní a kooperativní obyvatelé. To způsobuje, že řešené území bude vykazovat další propad vzdělanostní struktury obyvatel a výraznější zhoršování věkové struktury, než vyplývá ze samotného obecného procesu stárnutí obyvatel v ČR. Migraci obyvatel s nižší vzdělaností a příjmy bránila zejména tuhá regulace trhu bydlení a práce. Paradoxní skutečností je, že méně kvalifikované práce v městech s vyšší úrovní mezd vykonávají pak migrující cizinci (např. Praha a okolí). V minulosti to bylo právě Karvinsko, kde přicházeli za prací (z Rakousko-Uherské Haliče a později ze Slovenska) v průměru méně vzdělaní a kvalifikovaní lidé za prací. Prožívali zde svůj sociální vzestup. Velká imigrace přivedla do měst řešeného území původem většinou vesnické obyvatelstvo, s poměrně pestrou národnostní strukturou. Na tato specifika (spojená s těžbou uhlí) nelze zapomínat, například v minulosti existovala v Karviné jediná škola se slovenským vyučovacím jazykem. Podrobnější demografické výzkumy z minulosti dokumentují, že obyvatelstvo rychle přijalo „městský“ způsob života, zrcadlící se např. v nižší porodnosti žen (i přes nadprůměrnou úroveň příjmů - až do devadesátých let minulého století).

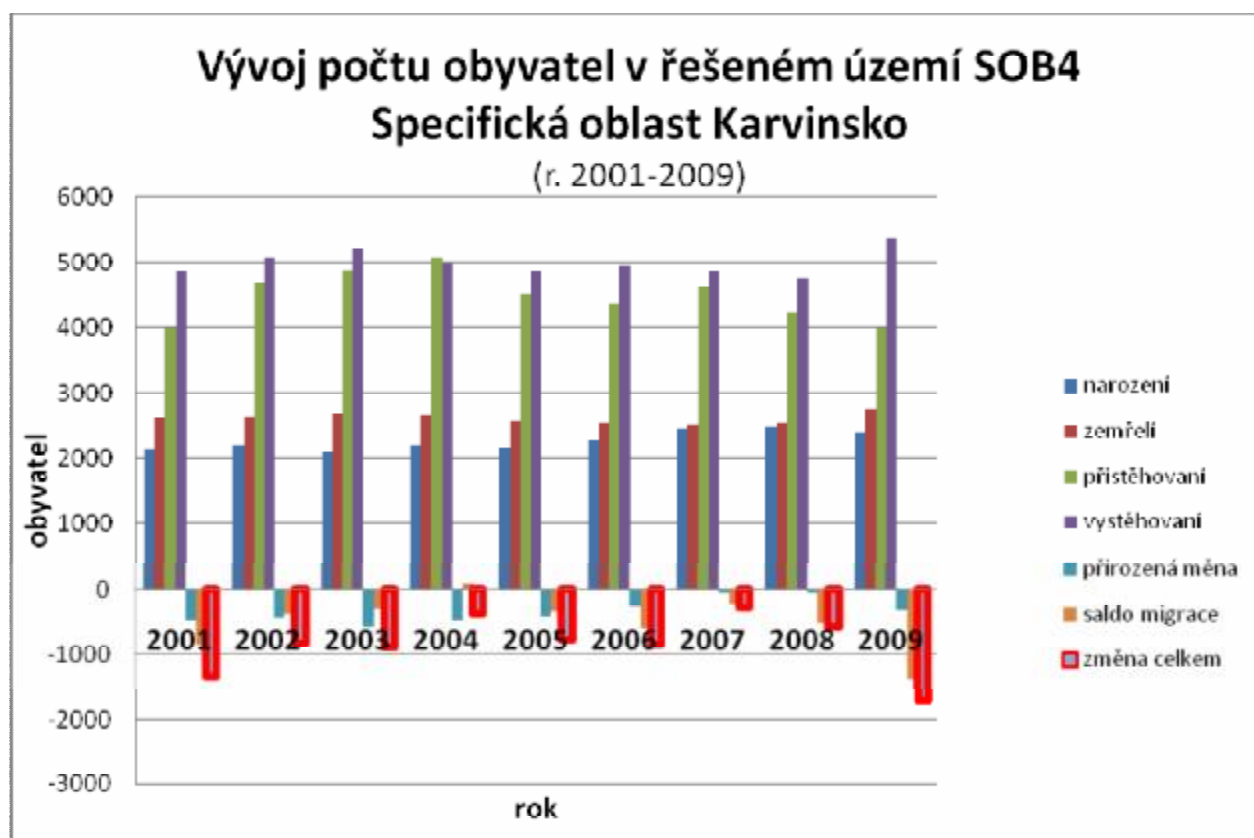
Celá ČR v období po r. 2001 začala vykazovat migrační přírůstek (příliv cizinců). Města však jako celek vykazovala úbytek migrací. Migrační přírůstek realizují ostatní menší, zejména příměstské obce (v nichž žije v ČR asi 1/4 obyvatel). Vývoj je silně diferencovaný a obyvatele získávají především obce

ve výhodných dopravních polohách, se základní vybaveností a s atraktivním rekreačním zázemím, kvalitním životním a obytným prostředím. Postupně tak vzniká a urychluje se proces **suburbanizace, který v okolí Karviné nebo Havířova však nemá velkou intenzitu**. Pro řešené území (ale i pro celé Ostravsko) je **suburbanizačním regionem zejména širší region Podbeskydí** (začínající v okolí přehrad Těrlicko, Žermanice s hodnotovým pólem „pod Lysou Horou“ – Čeladná, Malenovice) .

Tab. č. 5 Vývoj počtu obyvatel v řešeném území po r. 2001 (zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty)

Rok	Stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovaní	Vystěhovaní	Přirozená měna	Saldo migrace	Změna celkem
2001	252 192	2 129	2 623	3 999	4 851	-494	-852	-1 346
2002	250 846	2 188	2 631	4 683	5 078	-443	-395	-838
2003	250 008	2 093	2 670	4 888	5 205	-577	-317	-894
2004	249 114	2 192	2 667	5 086	4 992	-475	94	-381
2005	248 733	2 146	2 580	4 518	4 862	-434	-344	-778
2006	247 955	2 275	2 536	4 362	4 955	-261	-593	-854
2007	247 101	2 463	2 517	4 634	4 869	-54	-235	-289
2008	246 812	2 483	2 537	4 228	4 757	-54	-529	-583
2009	246 229	2 413	2 748	3 991	5 380	-335	-1 389	-1 724
2010	244 505							
2001-2010	průměr	2 265	2 612	4 488	4 994	-347	-507	-854

Graf. č.2

Pokles počtu obyvatel ve městech celé ČR (mnohdy i přes poměrně značný přírůstek počtu bytů) se stal po r. 1990 poměrně běžným jevem. Zůstává pouze otázka rozdílné rychlosti tohoto poklesu

v jednotlivých regionech a letech. Město Karviná bylo jedním z prvních měst v ČR, kde počet obyvatel začal klesat. Příčinou byl útlum státem dotované bytové výstavby ve městě (její přesun do Havířova a ještě později do Orlové). Zásadní faktor vývoje počtu obyvatel v řešeném území v letech 1950-1990 - dotované bytové výstavby (přidělování bytů pracujícím v hornictví) po r. 1990 zanikl. V současnosti jsou možnosti dotované bytové výstavby omezené na minimum. Navazující problematika bydlení je popsána v následujícím textu.

b1) Bydlení v řešeném území (vývoj, trendy a vazby na rozvoj těžby uhlí)

Pro systém bydlení v řešeném území je charakteristické:

- **Dominantní formou bydlení** je městské bydlení na panelových sídlištích se stářím 40-50 let (nejintenzivnější bytová výstavba zde proběhla v letech 1960-1980)
- **Osídlení** ve vybraných částech obcí Karviné a Orlové **zaniklo** nejen z hlediska migrace obyvatel, ale i fyzického zániku bytového fondu (došlo ke zničení značné části původní sídelní struktury).
- **Vlastnická struktura bytového fondu** vykazuje tradičně nízký podíl družstevních bytů a velký podíl soukromých nájemních bytů hromadných vlastníků (RPG), současně i míra privatizace bytového fondu je obecně nižší než v jiných regionech. Postup transformace bydlení po r. 1990 byl kolizní, do značné míry snižuje míru soudržnosti obyvatel území.
- **Rozsah nové bytové je nízký** absolutně, zejména ve srovnání s minulostí, přepočtená intenzita bytové výstavby na 1000 obyvatel je jedna z nejnižších za všechny SO ORP, i u všech měst. Vyšší intenzity u příměstských obcí nevyrovnávají celkový propad nové bytové výstavby.
- **Hromadná (komerční) bytová výstavba** se v řešeném území prakticky nevyskytuje, což dokumentuje nízkou prodejnost nemovitostí pro bydlení, která je většinou pod úrovní reprodukčních cen. Pro komerční investory je zde výstavba nerentabilní, se značnými riziky.
- **Ceny vlastnického bydlení** jsou v celém regionu nízké, nižší než v Ostravě a Opavě nebo okolí Frýdlantu nad Ostravicí (poslední dva regiony, nikoliv Ostrava, představují hodnotové póly z hlediska bydlení v Moravskoslezském kraji).
- **Ve vybraných lokalitách měst dochází k etnické a sociální diferenciaci bydlení**, která se stává stále významnějším problémem (například Karviná – část. Nové Město, Havířov část Šumbark, Orlová – část. Město).

Tab. č. 6 Bytová výstavba v obcích řešeného území v letech 2000-2009

(zdroj: ČSÚ - dokončené byty)

Obec/rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	bytů	bytů	bytů	bytů	bytů	bytů	bytů	bytů	bytů	bytů
Bohumín	10	29	11	4	26	27	16	9	23	57
Rychvald	15	7	9	14	15	12	12	16	24	27
Havířov	52	30	23	88	41	54	73	52	41	26
Albrechtice	8	1	3	4	3	8	4	2	7	11
Horní Suchá	17	6	10	25	12	5	9	1	17	8
Karviná	35	39	35	24	63	11	8	10	15	15
Dětmarovice	14	10	13	14	8	12	10	7	16	15
Petrovice u Karviné	7	10	11	17	9	4	4	5	0	22
Stonava	13	0	0	0	0	0	2	1	0	0
Orlová	18	52	12	99	16	14	9	4	127	22
Doubrava	0	0	1	0	0	3	0	0	1	15
Dolní Lutyně	13	10	17	12	36	15	12	21	24	34
Petřvald	5	9	15	11	5	18	10	6	11	18
SO ORP										
Bohumín	25	36	20	18	41	39	28	25	47	84
Havířov	77	37	36	117	56	67	86	55	65	45
Karviná	69	59	59	55	80	27	24	23	31	52
Orlová	36	71	45	122	57	50	31	31	163	89
Celkem	207	203	160	312	234	183	169	134	306	270

Nízká intenzita bytové výstavby v řešeném území (zejména ve městech) po r. 2000 je patrná z následující tabulky. Odchytky od obecně nízké intenzity mezi jednotlivými městy jsou dány spíše územními možnostmi jejich rozvoje, než rozdílnou atraktivitou bydlení v jednotlivých městech.

Tab. č. 7 Srovnání intenzity bytové výstavby v obcích řešeného území v letech 2000-2009

	obyvatel	dokončené byty	intenzita výstavby	srovnání
	2001	2000-2009	bytů/1000 obyvatel/rok	průměr ČR=100%
Bohumín	23 284	212	0,91	29%
Rychvald	6 769	151	2,23	72%
Havířov	85 855	480	0,56	18%
Albrechtice	4 071	51	1,25	40%
Horní Suchá	4 370	110	2,52	81%
Karviná	65 141	255	0,39	13%
Dětmárovice	3 783	119	3,15	101%
Petrovice u Karviné	4 517	89	1,97	63%
Stonava	1 809	16	0,88	28%
Orlová	34 856	373	1,07	34%
Dolní Lutyně	4 771	194	4,07	131%
Doubrava	1 811	20	1,10	36%
Petřvald	6 811	108	1,59	51%
SO ORP				
Bohumín	30 053	363	1,21	39%
Havířov	94 296	641	0,68	22%
Karviná	75 250	479	0,64	20%
Orlová	48 249	695	1,44	46%
Celkem	247 848	2 178	0,88	28%
ČR	10 230 060	318 194	3,11	100%

Obecně dosahuje intenzita nové bytové výstavby v řešeném území pouze cca 28% průměrné úrovně nové bytové výstavby v ČR. Takto nízká intenzita bytové výstavby koresponduje i s vývojem počtu obyvatel (poklesem počtu obyvatel). Nízká intenzita bytové výstavby ve městech je spjata s vysokými cenami pozemků, ale i změnami preferencí v oblasti bydlení (preferováno je bydlení v kvalitním obytném prostředí). Bohužel tržní ceny pozemků v jednotlivých obcích řešeného území nejsou sledovány. To způsobuje problémy jak v posuzování alokace bytové výstavby, tak i při eventuální kvantifikaci dopadů těžby uhlí v řešeném území.

V následující tabulce je uvedeno 15 SO ORP s nejnižší intenzitou bytové výstavby v letech 2001-2008 (z celkového počtu 206 SO ORP v ČR). V čele tabulky je Jihočeský SO ORP Týn nad Vltavou. Jako vysvětlení příčiny tohoto stavu se nabízí blízkost jaderné elektrárny Temelín, nachází se i na okraji SO ORP Vodňany. Negativní vnímání jaderné elektrárny se zřejmě promítlo i do rozhodnutí investorů o výstavbě bytů v tomto regionu. Z 35 bytů dokončených v SO ORP Temelín v období 2001 až 2008 se fyzické osoby podílely na dokončení pouze 10 bytů (obvykle jsou fyzické osoby nejvýznamnějším investorem v podobných územích). **Obecně je možno konstatovat, že SO ORP s nízkou bytovou výstavbou se v ČR nacházejí v oblastech těžby uhlí (Moravskoslezský a Ústecký kraj), v okolí JE Temelín, ale současně i v hospodářsky slabých územích např. SO ORP Šumperk, Hlinsko, Broumov s poměrně kvalitním životním prostředím.**

Tab. č. 8 Vybrané charakteristiky SO ORP s nejnižší intenzitou bytové výstavby

	Bytů/1000 obyvatel za rok 2001-2008	Podíl vybrané formy bytové výstavby 2001-2008 v %		Trvale bydlících obyvatel (SLDB r. 2001) počet	% změna počtu obyvatel 2001-2008 r. 2001=100%	Dokončené byty 2001- 2008 počet	Index stáří obyvatel r. 2008 (1)
		fyzické osoby	ostatní				
	Celkem						
Týn nad Vltavou	0,32	45,71	0,00	13 592	104,23	35	82,8
Most	0,54	64,24	35,15	77 027	99,24	330	80,6
Karviná	0,59	73,18	0,84	75 250	98,35	358	113,6
Litvínov	0,63	54,68	28,08	40 169	101,69	203	100,4
Vodňany	0,74	90,77	0,00	10 981	106,50	65	95,1
Bílina	0,83	48,91	0,00	20 622	101,24	137	69,5
Šumperk	0,84	66,33	10,95	73 601	98,08	493	103,3
Havířov	0,88	75,21	0,14	99 986	98,19	702	116,0
Chomutov	0,98	80,76	3,63	81 020	101,18	634	80,7
Kraslice	1,05	66,10	9,32	14 106	100,06	118	88,9
Bohumín	1,06	88,58	0,00	30 053	99,47	254	101,2
Louny	1,06	73,55	9,64	42 850	101,88	363	90,9
Hlinsko	1,08	50,00	1,60	21 824	98,53	188	109,4
Broumov	1,13	43,75	1,25	17 684	97,07	160	94,6
Ostrava	1,15	73,46	11,85	343 559	98,01	3 173	107,2

Hlavní příčinou poklesu počtu obyvatel a nízké intenzity bytové výstavby v řešeném území je nízká atraktivita bydlení v řešeném území. **Současný nepříznivý stav a vývoj má několik příčin:**

- Historické příčiny v nadměrné koncentraci dotované panelové bytové výstavby v regionu a na druhé straně malé tradici individuální bytové výstavby.
- V negativním vnímání obytné atraktivity regionu vlivem vývoje životního prostředí, vzhledem k možnostem zaměstnanosti, poklesu relativní mzdové úrovně, ale i změnám preferencí v oblasti bydlení.
- Nezanedbatelným negativním faktorem pro oblast bydlení jsou přímé důsledky těžby uhlí na krajinu a životní prostředí.

Základní otázkou je jak rozsáhlé a kvantifikovatelné vlivy má hlubinná těžba uhlí na atraktivitu bydlení v řešeném území, hodnotu bydlení. Nakolik systém kompenzací a náhrad škod pokrývá přímé i nepřímé škody v území. **Z širšího hlediska se jedná o problém kvantifikace pozitivních a negativních externalit, tj. škod, ekonomických distorzí, které nejsou jejich původci hrazeny.**

Nízká atraktivita bydlení se promítá do cen nemovitostí v řešeném území (zejména cen pozemků pro vybavenost a bydlení, rodinných domů a bytů). Tento stav je patrný z údajů o cenách pozemků a bydlení v řešeném území (zdroj: ČSÚ). Pro jejich dokumentaci byly zvoleny **údaje o průměrných cenách pozemků** v okresech. Lepší srovnatelnost zajišťuje skutečnost, že se jedná o velikostní skupinu měst mezi 10-50 tis. obyvateli, která se vyskytuje u 64 okresů ČR. V okrese Karviná patří do této skupiny Orlová, Bohumín a Český Těšín, okres se nachází v úrovni těchto cen až na 55 pozici.

Tab. č. 9 Ceny stavebních pozemků v Kč/m² v letech 2006 - 2008 (velikostní skupina 10 - 50 tis. obyvatel v daném okrese, zdroj: ČSÚ)

Název okresu	Pořadí dle kupní ceny	kvantil 50% cena	Odhadní cena	Kupní cena	Relativní cenové hladiny ČR=100%	Počet převodů	Kupní ceny v letech		
							2006	2007	2008
Brno-venkov	1	2 576	669	2 484	214,8	26	2 019	2 159	2 778
Kladno	2	2 070	607	1 827	158,0	77	862	2 126	1 786
Praha-východ	3	1 487	1 616	1 817	157,2	210	1 519	1 948	1 880
Uherské Hradiště	12	965	1 027	1 312	113,4	414	1 135	1 356	1 415
Jeseník	32	720	726	950	82,1	96	1 008	841	987
Opava	49	502	467	594	51,4	49	515	567	665
Nový Jičín	51	451	517	708	61,2	158	622	548	898
Vsetín	52	446	423	611	52,8	221	541	510	821
Karviná	55	422	387	508	43,9	489	547	476	512
Žďár nad Sázavou	56	415	472	572	49,5	146	467	668	557
Bruntál	57	391	401	532	46,0	160	357	575	755
Příbram	58	383	362	520	45,0	509	505	477	572
Most	60	351	401	416	36,0	128	354	473	493
Děčín	63	223	207	282	24,4	169	293	251	297
Teplice	64	213	228	289	24,9	179	256	298	316
ČR celkem	x	424	832	1 156	100,0	58 989	1 078	1 183	1 195

Z nákladového hlediska je potřeba vnímat, že stavebně technické příprava pozemků pro bytovou výstavbu u rodinných domků představuje náklad 500 – 1 000 Kč/m², přitom cena syrových nepřipravených stavebních pozemků (zastavitelných z hlediska územního plánu) tvoří obvykle několikanásobek ceny zemědělských pozemků a cca 1/3 z tržní ceny připravených stavebních pozemků. **Průměrné ceny pod 1 000 Kč/m² jednoznačně signalizují nerentabilitu nové bytové výstavby v okrese jako celku** (výjimku mohou představovat vybrané nejlepší lokality). Nízká rentabilita nové bytové výstavby neznámá, že by se v daném území vůbec nestavěly nové byty a zejména rodinné domy. Část individuálních investorů alokuje výstavbu nových rodinných domů i z jiných hledisek než je jejich budoucí prodejnost, zda nákladová cena (na pořízení rodinného domu) není pod tržní cenou. Příkladem poměrně „neobvyklé“ alokace může být výstavba nových rodinných domů v minulosti ve Stonavě nebo Doubravě s podporou obce. Z hlediska regionu se nejedná o významnější změny stavů a trendů v oblasti bytové výstavby, tyto rozvojové impulsy přispívají zejména **ke změně vnímání obcí s výraznými vlivy poddolování z hlediska možností bytové výstavby.**

Na jeden rodinný dům o průměrné ploše pozemku připadá infrastruktura v reprodukční ceně více než 0,5-1 mil. Kč, tato infrastruktura však není obvykle úplná a je do značné míry opotřebovaná.

Podobně je možno odhadovat náklady na infrastrukturu v městské zástavbě. Zánik obytné funkce na území kde v minulosti bydlely desítky tisíc obyvatel tak v období 1950 - 2000 generoval celospolečenské škody v řádu desítek miliard korun (vyjádřeno v současných cenách).

V možnostech a záměrech této studie není kvantifikace rozsahu těchto škod, je však nutno vnímat základní dlouhodobou úroveň ekonomického vlivu na sídelní strukturu v řešeném území. Obnova sídelní struktury (záměrně není uvedeno pouze zástavby) představuje z finančního hlediska obrovský náklad.

V rámci velikostní skupiny nad 50 tis. obyvatel (v okrese Karviná se jedná o města Karviná a Havířov) je situace ještě nepříznivější, **nižší úroveň cen stavebních pozemků vykazuje pouze okres (město) Most postižené povrchovou těžbou hnědého uhlí v okolí.**

Tab. č. 10 Ceny stavebních pozemků v Kč/m² v letech 2006 - 2008 (velikostní skupina nad 50 tis. obyvatel v daném okrese, zdroj: ČSÚ)

Název okresu	Pořadí dle kupní ceny	kvantil 50%	Odhadní cena	Kupní cena	Relativní cen. hladiny ČR=100%	Počet převodů	Kupní ceny v letech		
							2006	2007	2008
Plzeň-město	1	252	1 899	2 553	220,7	233	2 083	2 559	2 737
České Budějovice	2	345	1 750	2 247	194,3	718	2 164	2 262	2 346
Pardubice	3	274	1 457	1 820	157,3	1 253	1 554	1 570	2 380
Kladno	4	260	1 277	1 798	155,5	650	1 419	1 813	2 207
Liberec	5	302	1 272	1 771	153,1	712	1 236	2 175	1 875
Jihlava	6	321	1 549	1 680	145,2	435	1 620	1 444	1 986
Brno-město	7	400	1 069	1 573	136,0	3 629	1 496	1 534	1 664
Opava	8	315	1 233	1 473	127,4	319	1 060	1 263	2 060
Ústí nad Labem	9	252	1 119	1 336	115,5	597	1 167	1 209	1 559
Olomouc	10	420	944	1 318	113,9	959	983	1 126	1 573
Zlín	11	423	912	1 176	101,7	1 013	1 064	1 043	1 412
Frydek-Místek	12	194	894	1 150	99,5	127	635	1 179	1 294
Teplice	13	246	734	866	74,9	334	743	867	981
Děčín	14	282	655	832	72,0	373	686	820	974
Ostrava-město	15	507	515	707	61,2	2 316	719	612	779
Karviná	16	233	519	601	52,0	736	542	573	658
Most	17	320	454	590	51,0	157	542	437	738
ČR celkem	x	424	832	1 156	100,0	58 989	1 078	1 183	1 195

Nízká atraktivita bydlení v celém řešeném území se promítá i přímo do cen rodinných domů (je to patrné z nízké úrovně koeficientů prodejnosti, které jsou pravidelně zveřejňovány ve vyhláškách pro oceňování nemovitostí Ministerstva financí ČR). V tabulce č. 11 jsou uvedeny **průměrné ceny bytů v období 2006 - 2008** v jednotlivých velikostních skupinách obcí v daném okrese. Údaje byly seříděny podle úrovně ceny bytů u měst s 50 000 a více obyvateli. Uvedená průměrná úroveň cen v Praze (nad 40 000 Kč/m²) představuje v podmínkách ČR do značné míry odtržený segment trhu, nesrovnatelný s jinými regiony. Srovnání je možné začít od města Brna s průměrnou úrovní tržních (kupních) cen bytů kolem 30 000 Kč/m², pozice města Karviné a Havířova je s úrovní cen kolem 12 000 Kč/m² jedna z nejnižších. Nižší ceny bytů vykazují pouze srovnatelná města v Ústeckém kraji.

Vývoj cen bydlení (zejména bytů) vykazoval v řešeném území SOB 4 v posledních letech (do r. 2008) velmi rychlý růst, který se projevoval v rámci širších impulsů prakticky na území celého Moravskoslezského kraje (dostavba dálnice D1, prosperita hutního průmyslu a navazující pozitivní dopady na vývoj těžby uhlí). Projevy krize po r. 2008 na vývoj cen nemovitostí však byly velmi výrazné, propad tržních cen u bytů byl vyšší než průměrný propad v ČR (cca 15%). I tento poslední vývoj ukázal na přímé vazby „prosperity širšího regionu“ s těžbou uhlí.

Tab. č. 11 Ceny bytů v Kč/m² v letech 2006-2008 ve vybraných územních celcích (okresech)

Název okresu	Období 2006 - 2008			Období			Období 2006 - 2008			
	Odhadní cena	Kupní cena	Počet převodů	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	VELIKOST OBCÍ (obyvatelé)			
							do 1999	2000 - 9999	10000 - 49999	50000 a více
				Kupní cena			Kupní cena			
Praha 1	57 820	64 864	667	55 689	65 112	76 676	x	x	x	64 864
Praha 2, 6, 7	40 674	49 253	1 096	39 877	49 710	58 631	x	x	x	49 253
Praha 3-5, 8-28	30 228	39 080	3 979	32 140	39 427	47 399	x	x	x	39 080
Brno-město	22 867	29 067	3 268	22 310	28 944	33 587	x	x	x	29 067
Hradec Králové	18 692	24 500	1 228	19 555	24 390	27 586	12 121	14 566	x	25 415
Kladno	17 022	22 631	2 499	18 551	22 768	26 024	9 230	18 218	20 170	24 067
Plzeň-město	17 453	23 336	1 265	16 989	22 253	27 308	12 163	19 612	x	23 444
Olomouc	16 268	21 274	2 040	16 122	20 817	24 263	10 882	14 072	14 316	23 063
Karlovy Vary	15 189	17 600	1 455	13 564	16 653	20 455	7 398	9 113	12 009	21 826
Zlín	14 062	19 540	2 193	15 662	19 838	23 510	13 378	15 962	16 947	21 826
Pardubice	14 170	20 375	2 004	16 360	20 182	24 996	11 523	16 161	x	21 608
Liberec	14 597	18 728	949	13 662	18 491	23 730	11 656	10 508	x	20 043
Jihlava	13 773	18 153	876	14 777	18 098	20 929	10 934	10 556	x	19 271
České Budějovice	13 933	16 928	1 503	14 749	16 863	20 361	10 621	10 903	x	18 417
Ostrava-město	11 236	16 607	1 387	10 884	15 962	20 197	i.d.	13 873	-	16 623
Opava	10 996	15 194	792	11 792	14 550	18 561	9 669	11 126	15 111	16 005
Frydek-Místek	10 145	14 350	724	10 575	15 320	18 216	7 899	13 588	11 434	15 035
Karviná	8 652	11 666	728	8 470	10 823	16 120	-	9 207	10 540	12 052
Teplice	4 925	5 589	720	3 999	5 304	7 502	2 518	5 080	4 442	10 945
Děčín	7 241	9 071	779	7 566	8 874	10 810	4 335	6 319	5 990	10 375
Ústí nad Labem	8 114	10 125	1 540	8 276	9 840	12 618	6 987	8 074	x	10 258
Most	4 818	5 155	1 404	3 188	5 640	7 598	i.d.	3 776	4 730	5 248

Zdroj: ČSÚ

V řešeném území byl v období od r.1950 do r.1980 vybudován rozsáhlý bytový fond, koncentrovaný především na velkých panelových sídlištích. Nadměrný rozsah této bytové výstavby se projevuje dodnes v nízkých cenách těchto bytů, které dále omezují i mobilitu obyvatel (například byt v Havířově nelze směřit za obdobný byt v Brně – v regionech s nižší nezaměstnaností, protože jeho tržní cena je asi poloviční). Skutečností je i nízký podíl bydlení v rodinných domech. I přes nízkou celkovou intenzitu bytové výstavby, je z absolutního hlediska značný zájem o výstavbu rodinných domů, mnohdy i v lokalitách, které mají zhoršené životní prostředí, ale zájemci jsou k těmto lokalitám vázání zejména sociálními vazbami. Nezanedbatelnou skutečností řešeného území je i existence velkých soukromých vlastníků nájemního bytového fondu vzniklých v rámci privatizace, kteří na rozdíl od obcí využívají možnosti deregulace nájemného. V oblasti bydlení tak vzniká řada navazujících sociálně ekonomických problémů.

3.2 VYHODNOCENÍ A POSOUZENÍ DOPADŮ ROZŠÍŘENÍ TĚŽBY UHLÍ Z EKONOMICKÉHO (HOSPODÁŘSKÉHO) HLEDISKA

Hospodářské podmínky území u SOB4 Karvinsko měly a mají zásadní význam pro další vývoj, zejména velkých měst v tomto území. Právě „hospodářská prosperita území“ byla hlavním faktorem rozvoje řešeného území až do období II. světové války, hospodářský vývoj do r. 1990 byl do značné míry determinován politickými rozhodnutími. Zásadní zvrát přinesla situace po r. 1990.

Těžba uhlí kulminovala v ČR v 70 a 80. letech minulého století na úrovni cca 28 mil. tun, již před rokem 1990 dochází k mírnému poklesu těžby na úroveň cca 25 mil. tun. Postupně se stále zvyšuje podíl řešeného území na celkové těžbě černého uhlí v ČR a dochází k omezování, až zániku těžby mimo Ostravskou černouhelnou pánev. Současné objemy těžby na úrovni kolem 11 mil. tun (naprostá většina v řešeném území) představují cca 50 % původních objemů těžby. Ještě na počátku 90. let se ve srovnatelném území těžilo cca 15 mil. tun uhlí. Pokles těžby uhlí, však byl po roce 1990 mírnější než pokles zaměstnanosti.

Možnosti zaměstnanosti obvykle vytvářejí hlavní rámec prosperity většiny sídel, přesněji řečeno regionů. Tyto hospodářské regiony jsou formovány, vymezovány, zejména podmínkami pohybu za prací. V případě řešeného území je tímto regionem prakticky celý okres Karviná, město Ostrava, a část okresu Frýdek - Místek.

Základní údaje o ekonomické aktivitě obyvatel obcí přináší další tabulka. Nejaktuálnější údaje v této struktuře s výjimkou nezaměstnanosti jsou k dispozici z roku 2001. Omezení aktuálnosti těchto údajů je poměrně značné, v úvahu je nutno brát skutečnost, že například pro výpočet míry nezaměstnanosti používají úřady práce (na úrovni obcí) stále údaje z roku 2001.

Tab. č. 12 Ekonomická aktivita obyvatel, pohyb za prací (zdroj ČSÚ, SLDB 2001)

územní jednotka	ekonomicky aktivní		nezaměstnaní		ekonomicky aktivní v zemědělství		ekonomicky aktivní v průmyslu a těžbě	
	celkem	v %	abs.	míra v %	abs.	v %	abs.	v %
ČR	5 253 400	51%	486 937	9,3%	155851	3,0%	1 525 837	29,0%
okres Karviná	136 307	49%	25 508	18,7%	573	0,4%	46 482	34,1%
SOB3	120 657	49%	22 840	18,93%	473	0,39%	41 685	34,55%
Bohumín	11 808	51%	2 056	17,4%	47	0,4%	4 129	35,0%
Rychvald	3 217	48%	515	16,0%	32	1,0%	1 153	35,8%
Havířov	40 986	48%	7 737	18,9%	122	0,3%	13 486	32,9%
Albrechtice	2 017	50%	284	14,1%	18	0,9%	875	43,4%
Horní Suchá	2 071	47%	425	20,5%	17	0,8%	756	36,5%
Karviná	31 798	49%	6 488	20,4%	96	0,3%	10 709	33,7%
Dětmarovice	1 802	48%	254	14,1%	12	0,7%	632	35,1%
Petrovice u Karviné	2 339	52%	298	12,7%	23	1,0%	848	36,3%
Stonava	822	45%	120	14,6%	9	1,1%	392	47,7%
Orlová	17 621	51%	3 617	20,5%	51	0,3%	6 573	37,3%
Dolní Lutyně	2 295	48%	304	13,2%	30	1,3%	844	36,8%
Doubrava	803	44%	145	18,1%	2	0,2%	309	38,5%
Petřvald	3 078	45%	597	19,4%	14	0,5%	979	31,8%

Podle sdělení OKD, a.s., zaměstnává tento podnik cca 15 000 zaměstnanců a cca 5 000 zaměstnanců je navázaných přímo v dodavatelských firmách. V řešeném území je koncentrována většina těchto zaměstnanců, 14 - 15 tis. Podíl na počtu pracovních míst v řešeném území je možno odhadovat zejména z dat v roce 2001, celkově se však blíží 50% pracovních míst v průmyslu a těžbě, a 18% z celkového počtu pracovních míst v přílehlém regionu. Tuto skutečnost potvrzují i údaje ze šetření

zaměstnanosti v organizacích nad 26 zaměstnanců, počet zaměstnanců v těžbě poklesl z 12 900 na konci roku 2008 na 12 300 v polovině roku 2010. Podíl na zaměstnanosti, však zůstává v tomto období zachován (vzhledem k poklesu zaměstnanosti i celkovému počtu obyvatel).

V roce 2009 OKD, a.s. vyprodukovala 11 milionů tun koksovatelného a energetického uhlí a prodala 10 milionů tun. U koksovatelného uhlí dosáhla průměrné ceny 2 266 Kč za tunu a u energetického uhlí činila průměrná cena 1 875 Kč za tunu. Určující jsou ceny australského a amerického uhlí, neboť toto uhlí se podílí více než polovinou na světovém obchodu. Ceny jsou kotovány v USD/t a různé dopravní paritě. Ceny zámořského uhlí na evropském trhu výrazně kolísají, což je způsobeno nejen výkyvy nabídky a poptávky, ale i cen námořní dopravy. Nejvyšší úroveň cen byla vykazována v roce 2008 (115 USD/t u černého uhlí pro elektrárny). Konkurenční ceny zámořského uhlí vedly k postupnému útlumu těžby v evropských zemích (Belgie, Velká Británie, Německo), kde jsou náklady podstatně vyšší. Výslednou cenu uhlí pro spotřebitele ovlivňuje v ČR řada faktorů, včetně rostoucích nákladů na ochranu životního prostředí a ekologické daně (od r. 2008). I rentabilita těžby uhlí v řešeném území je determinována řadou vnitřních a vnějších faktorů.

Pro hodnocení významu zaměstnanosti v určitém území je nutno plně vnímat problematiku pohybu za prací. Zásadní skutečností je „závislost“ řešeného území na pracovních místech v blízké Ostravě.

Na rozdíl od naprosté většiny měst, do Havířova a Orlové dojíždí za prací méně obyvatel, než z těchto měst vyjíždí. Pro širší srovnání jsou v další tabulce uvedeny údaje i za srovnatelná města (například Opavu), která potvrzují, že zejména Havířov je typické „satelitní“ město se silnými vazbami na Ostravu. Město Havířov s více než 20 000 obsazenými pracovními místy je stále největším zdrojem poptávky po pracovních příležitostech v regionu (saldo vyjížděky za prací více než 11 000 osob).

Tab. č. 13. Bilance pohybu za prací - srovnání s vybranými městy (SLDB 2001)

	dojíždějící do obce		vyjíždějící z obce		saldo dojížděky		obsazená pracovní místa	
	celkem	z toho denně	celkem	z toho denně	celkem	z toho denně	celkem	na 1000 zaměstnaných
Kraj celkem	183 275	166 393	200 280	170 198	-17 005	-3 805	513 096	968
Bohumín	4 061	3 474	2 359	1 890	1 702	1 584	11 401	1 175
Karviná	9 538	8 940	7 324	6 211	2 214	2 729	27 379	1 088
Havířov	3 894	3 550	16 699	14 741	-12 805	-11 191	20 257	613
Orlová	3 829	3 661	7 841	7 055	-4 012	-3 394	9 926	712
Opava	13 415	11 781	4 334	3 238	9 081	8 543	37 090	1 324
Ostrava	45 359	40 269	12 838	8 124	32 521	31 145	164 220	1 247

Pro hodnocení udržitelné míry ekonomického rozvoje území je mnohdy používána analýza bilanční rovnováhy mezi pracovními a populační velikostí obcí. Tento ukazatel je stanoven jako podíl počtu obsazených pracovních míst k počtu ekonomicky aktivních obyvatel. Bilanční rovnováha města Havířova je nízká – na 20 257 pracovních míst připadá 40 986 ekonomicky aktivních osob (podle údajů z roku 2001, novější nejsou k dispozici). Ukazatel bilanční rovnováhy má hodnotu 0,49. Mechanické negativní hodnocení tohoto stavu u měst v řešeném území je omezeno skutečnostmi:

- V území existuje přirozená dělba funkcí jednotlivých sídel, dojížděka za prací do průmyslových a těžebních podniků se v Ostravské aglomeraci neodehrává na velké vzdálenosti. Samotný urbanistický záměr a alokaci bydlení do Havířova, ale i Poruby (v Ostravě), nové Karviné je možno vnímat jako osvědčenou a funkční.
- Roste hybnost obyvatel při pohybu za prací, dojížděkové regiony obyvatel v ČR jsou většinou výrazně menší než v mnoha vyspělých zemích.
- Data z r. 2001 pomalu zastarávají, dlouhodobě se bilanční rovnováha Havířova zlepšuje. Proti tomuto trendu může působit například lokalizace průmyslových zón v okolí, zejména zóny Nošovice. Její lokalizace z hlediska vyvolaných dopravních dopadů a vlivů na životní prostředí je však optimální, vhodnější než v bezprostřední blízkosti měst, velkých obytných celků.

Tab. č. 14 Nezaměstnanost v obcích řešeného území

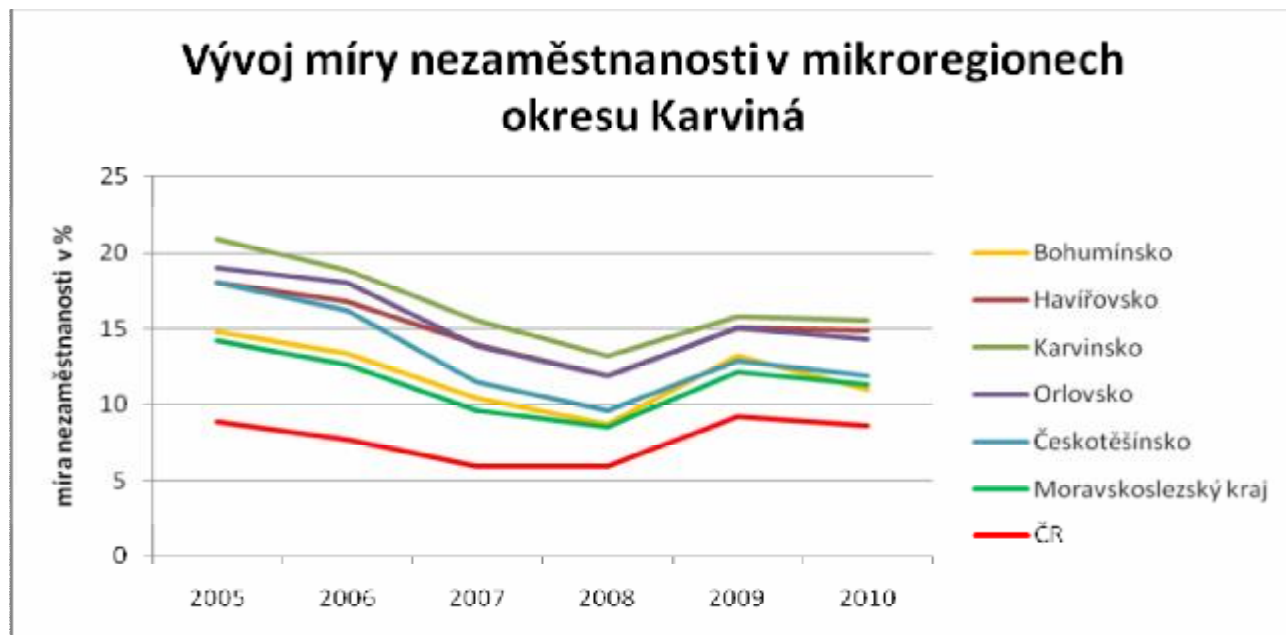
	Dosažitelní uchazeči	Ekonomicky aktivní	Míra nezaměstnanosti %	Volná místa	Míra nezaměstnanosti %	Míra nezaměstnanosti %
Rok/měsíc	2010/10	2010/10	2010/10	2010/10	2008/10	2005/10
Albrechtice	238	2 017	11,80%	2	9,10%	13,40%
Bohumín	1 325	11 808	11,20%	34	7,90%	14,80%
Dětmarovice	206	1 802	11,40%	9	9,50%	14,20%
Dolní Lutyně	266	2 295	11,60%	3	8,70%	11,90%
Doubrava	106	803	13,20%	0	12,60%	21,30%
Haviřov	6 250	40 986	15,20%	145	11,80%	18,40%
Horní Suchá	367	2 071	17,70%	12	13,70%	22,50%
Karviná	5 203	31 798	16,40%	123	13,40%	21,80%
Orlová	2 610	17 621	14,80%	31	11,80%	19,50%
Petrovice u Karviné	253	2 339	10,80%	3	10,00%	15,50%
Petřvald	498	3 078	16,20%	9	12,90%	20,50%
Rychvald	349	3 217	10,80%	3	7,70%	12,70%
Stonava	91	822	11,10%	34	9,10%	15,20%
Ostatní						
ČR	482 719	5 712 497	8,50%	33 745	5,20%	8,50%

Limitujícím faktorem rozvoje SOB4 je především situace v zaměstnanosti obyvatel. Okres Karviná, ale i blízká Ostrava vykazují velmi vysokou (extrémní) úroveň nezaměstnanosti v rámci ČR. Okres Karviná má dlouhodobě 2. nejhorší pozici v ČR, Ostrava 6. nejhorší pozici. Problém nezaměstnanosti v širším regionu je umocněn výrazně vyšší koncentrací obyvatel (cca 1 mil. obyvatel) než v severočeském regionu (cca 550 tis. obyvatel), který je obecně považován za nejproblémovější z hlediska úrovně nezaměstnanosti v ČR. V rámci samotného řešeného území se jako nejproblémovější jeví mikroregion Karvinska, Orlovsko a nověji i Haviřovsko (podle vymezení mikroregionů, které používají úřady práce). V období 2005 - 2008 se rozdíl mezi průměrnou mírou nezaměstnanosti v řešeném území a ČR mírně snižoval, v návaznosti na problémy ekonomiky po r. 2008 hrozí opačný vývoj.

Tab. č. 15. Vývoj míry nezaměstnanosti (v %) v jednotlivých mikroregionech (zdroj: MPSV)

mikroregion / měsíc/rok	Bohumínsko	Haviřovsko	Karvinsko	Orlovsko	Česko-těšínsko	Moravsko-slezský kraj	ČR
12/2005	14,8	18	20,9	19	18	14,2	8,9
12/2006	13,4	16,8	18,8	18	16,2	12,6	7,7
12/2007	10,4	14	15,5	13,9	11,5	9,6	6,0
12/2008	8,7	11,9	13,2	11,9	9,6	8,5	6,0
12/2009	13,2	15	15,8	15	12,9	12,1	9,2
11/2010	11	14,9	15,5	14,3	11,9	11,3	8,6

Graf č. 2

Hodnocení nezaměstnanosti je potřebné spojovat i s dlouhodobým vývojem úrovně mezd. Okres Karviná (údaje za podrobnější území nejsou k dispozici) vykazuje průměrnou úroveň hrubých mezd z hlediska celé ČR. Situace je odlišná ve srovnání s okresem Ostrava – který má stále ještě poměrně příznivou úroveň mezd. Pokles relativní mzdové úrovně po r. 1990 (propadání se v pořadí mezi okresy) bylo v okrese Karviná nejvýraznější v celé ČR. To přispívá k růstu sociálního napětí a negativní percepce ekonomického vývoje regionu – a zejména u měst, výraznému snížení sociální soudržnosti obyvatel.

Ekonomickou a sociální realitu doplňuje dále poměrně nepříznivé mediální „postavení“ širšího regionu. Právě **percepce – celkové vnímání vývoje a jeho perspektiv** je zásadním momentem při rozhodování o migraci obyvatel, zejména mladších – mobilnějších věkových skupin.

Státní energetická koncepce (aktualizace 2010) uvažuje ve všech svých výhledových scénářích s postupným poklesem těžby černého uhlí pod 3 mil. tun ročně (r. 2030) a růstem dovozů černého uhlí. V tomto dokumentu je uváděna i možnost zahájení těžby na dole Frenštát, s dostatečnými výhledovými zásobami uhlí. Rozvoj těžby na Frenštátsku by výrazně snížil potřebu rozšíření těžby v řešeném území.

Pro základní orientaci v postavení regionu (okresu) jsou uvedeny v následující tabulce míry nezaměstnanosti a úrovně mezd ve vybraných okresech a průměry ČR.

Tab. č. 16. Nezaměstnanost a průměrné mzdy (velikost a nejlepší pořadí podle okresů)

	Nezaměstnanost 2007 – pořadí ze 77 okresů v ČR	Průměrná hrubá mzda - r. 2005	pořadí ze 77 okresů v ČR r. 2005	Průměrná hrubá mzda - r. 2002	pořadí ze 77 okresů v ČR - r. 2002
Okres	pořadí	Kč/měsíc	pořadí	Kč/měsíc	pořadí
Praha	1.*	23 933	1.	19 897	1.
Bruntál	69.	15 227	69.	12 677	69.
Frydek-Místek	60.	16 717	29.	14 301	24.
Karviná	76.	15 934	43.	13 365	46.
Nový Jičín	51.	17 199	22.	14 279	25.
Opava	64.	15 733	51.	12 237	51.
Ostrava-město	72.	19 526	6.	16 627	3.
Vsetín	54.	16 261	35.	14 266	26.
Zlín	30.	17 261	21.	x	x

*nejnižší nezaměstnanost

Propadání relativní mzdové úrovně okresu Karviná dokumentuje další tabulka, včetně srovnání s průměrem okresu Ostrava kde propadání úrovně po r. 1990 bylo výrazně menší. Tento propad se v posledních letech zastavil, avšak na podprůměrné úrovni ČR (cca 43 - 46 pozice ze 77 okresů ČR). Novější údaje nejsou k dispozici, údaje o úrovni mezd jsou v současnosti pouze za celé kraje ČR.

Tab. č. 17 Vývoj průměrné hrubé mzdy 1990 - 2005

Rok/okres	Karviná	Ostrava	celkem ČR
1990	3 827	3 525	3 286
1995	8 698	9 108	8 172
2001	12 485	15 709	14 793
2003	13 967	17 570	16 920
2005	15 942	19 568	19 030
1990	116%	107%	100%
1995	106%	111%	100%
2001	84%	106%	100%
2003	83%	104%	100%
2005	84%	103%	100%

Zdroj: ČSÚ

Při podrobnějším územním pohledu je patrná výrazná korelace nezaměstnanosti a úrovně vzdělání, poměrně volnější vazba je na typ zástavby (nejnižší nezaměstnanost vykazuje tradiční zástavba rodinnými domy, se vzdělaným obyvatelstvem, podobně jako u jiných měst a regionů).

Další vývoj úrovně nezaměstnanosti je obtížně odhadnutelný. Otázkou pro budoucnost z hlediska prognózy vývoje není ani tak absolutní výše nezaměstnanosti, ale srovnání s ostatními konkurenčními městy, obcemi či širší pozice regionu (okresů Ostrava, Brno, Praha). Tj. zda v řešeném území bude, ve srovnání s výhledovými migračními centry nezaměstnanost dlouhodobě vyšší či nižší, zda se budou rozdíly zvyšovat či snižovat.

Pro vývoj po r. 1990 – při rostoucí nezaměstnanosti, je však charakteristické, že pohyb za prací (stěhování) je stále velmi malý. Nejen ve srovnání s vyspělými zeměmi, ale i situací před rokem 1991. **Nezaměstnanost se stále ještě neprosadila jako jednoznačný migrační faktor** (v současnosti nelze prokázat výraznou závislost mezi záporným saldem migrace-stěhování za prací a nezaměstnaností, pouze mezi cenou bytu a nezaměstnaností). Jednou z hlavních příčin malého pohybu za prací je regulace nájemného, zvyšující cenu bydlení na jediném reálně dostupném systému bydlení - volném trhu bydlení. Eventuální změna situace v sociální podpoře bydlení by v budoucnu mohla otevřít stavidla další migrace z regionu.

Řešení problému nezaměstnanosti představuje strukturovaný problém. Samotné možnosti územního plánování jsou v tomto směru omezené. Pomineme-li významné makroekonomické činitele (vysoké zdanění práce zejména u nízkopříjmových skupin, regulace trhu práce, nepřesné zacílení podpor, omezení pohybu za prací) pak další řešení se nacházejí zejména na regionální úrovni (místní podpora podnikání, příprava průmyslových zón).

3.3 VYHODNOCENÍ A POSOUZENÍ DOPADŮ ROZŠÍŘENÍ TĚŽBY UHLÍ Z HLEDISKA PODMÍNEK ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Kvalita životního prostředí, výrazně ovlivňující kvalitu obytného prostředí a zejména atraktivitu bydlení je výrazným problémem celého řešeného území. Problémem přitom není pouze samotná faktická situace (mající odraz v měřitelných hodnotách znečištění a jiných faktorů), ale i percepce - negativní vnímání kvality životního prostředí na celém širším regionu „na Ostravsku“.

Objektivní srovnání úrovně znečištění ve městech v různých regionech (Ostravsko, střední Čechy) mnohdy ukazuje na poměrně malé rozdíly ve znečištění, ale výrazné rozdíly ve vnímání regionů, obcí z tohoto pohledu (do značné míry přetrvávající obraz širšího Ostravska z 90. let minulého století, který i přes stávající problémy je reálně výrazně odlišný). Z údajů prezentovaných Krajskou hygienickou stanicí v Ostravě, pracoviště Karviná je možno uvést základní charakteristiky okresu Karviná:

- nepříznivé ukazatele zdravotního stavu
- nejvyšší pracovní neschopnost v ČR
- nadprůměrný relativní počet hospitalizovaných
- narušené životní prostředí - těžba černého uhlí, 50% území okresu postiženo těžbou, poklesy území až o 40 m, likvidace obytné zástavby
- ovlivnění ŽP z vlastního průmyslu i z okolních aglomerací (Ostravsko, Třinecko)

Část uvedených ukazatelů se promítá jak do soudržnosti obyvatel území, tak i do jeho hospodářských předpokladů území. Závislost nepříznivého zdravotního stavu obyvatel na kvalitě životního prostředí je stále nejasná, životní prostředí je jeden z významných faktorů, jeho váha je obvykle odhadována celkově kolem 1/3.

a) Dopady na ovzduší

Znečištění ovzduší je v řešeném území nejvýraznějším problémem z hlediska ochrany životního prostředí. Vliv na kvalitu ovzduší mají místní a zejména velké zdroje v širším regionu (např. ostravské hutní podniky, ČEZ a.s. – elektrárna Dětmarovice, Dalkia ČR - Teplárny Karviná, ale i průmyslové podniky v Třinci, Paskově). V případě špatných rozptylových podmínek, kdy jsou překračovány nejvyšší přípustné koncentrace škodlivin v ovzduší, dochází k regulaci nejvýznamnějších zdrojů znečišťování v regionu. Nepříznivá emisní situace širšího regionu (včetně zdrojů z území Polska) dopadá na řešené území, popis emisních zdrojů v regionu MSK kraje přináší aktuální **Průzkumy a rozborů pro zásady územního rozvoje v rozsahu územně analytických podkladů**. Z hlediska územního plánování na úrovni obcí, ale i SO ORP Havířova má rozhodující význam **emisní situace**, tj. emisní dopady v jednotlivých obcích, lokalitách.

Rozlišení vlivu prašnosti z těžby uhlí na čistotu ovzduší je problematické protože například důlní podniky dodávají i teplárenské teplo pro okolní města. Vlastní těžba uhlí má pouze omezené a lokální dopady na emise prašných částic. Dlouhodobý vývoj technologií, používaných při těžbě uhlí je, z hlediska dopadů na čistotu ovzduší, pod obecným tlakem orgánů a občanských aktivit působících v oblasti ochrany životního prostředí, stále šetrnější.

Z hlediska dlouhodobějšího vývoje je nutno připomenout, že v průběhu 90. let 20. století bylo v regionu zaznamenáno významné snížení koncentrací škodlivin v přízemních vrstvách atmosféry i emisí vypouštěných ze stacionárních zdrojů. Na celkovém sestupném trendu množství emisí ze zdrojů znečišťování se vedle hospodářských změn výrazně projevila řada opatření ke snížení emisí realizovaných provozovateli zdrojů a postupná změna palivové základny u všech kategorií stacionárních zdrojů. Příznivý vývoj se v posledních letech zastavil, přitom je však potřeba poznamenat, že vývoj v jednotlivých letech je ovlivněn i klimatickými podmínkami.

Nové limitní hodnoty z nařízení vlády č. 350/2002 Sb., v platném znění (novela č. 429/2005 Sb.), kterým se stanoví emisní limity a podmínky a způsob sledování, posuzování, hodnocení a řízení kvality ovzduší, jsou uvedeny spolu s mezemi tolerance v tabulkách tohoto nařízení, zvláště **pro ochranu zdraví a zvláště pro ochranu vegetace a ekosystémů**. V roce 2004 bylo vydáno Nařízení Moravskoslezského kraje, kterým byl vydán **Krajský program snižování emisí Moravskoslezského kraje**. V souladu s ustanovením zákona o ochraně ovzduší), nabylo účinnosti dne 30. dubna 2009 nařízení Moravskoslezského kraje č. 1/2009, kterým se vydává **Krajský integrovaný program ke zlepšení kvality ovzduší Moravskoslezského kraje**. Na tento program navazují i i místní programy snižování emisí znečišťujících látek na úrovni měst a obcí.

Podle Sdělení odboru ochrany ovzduší MŽP – o vymezení oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO) na základě dat z roku 2004 – 2008 **patřilo řešené území k oblastem se zhoršenou kvalitou ovzduší, docházelo zde k překročení limitní hodnoty pro ochranu zdraví lidí.** Příčinou je zejména překračování imisního limitu suspendované částice frakce PM₁₀ (100% území obce) a polycyklických aromatických uhlovodíků – vyjádřených jako benzo(a)pyren BaP. Pojem oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší vymezuje zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší. Nepříznivý vývoj kvality ovzduší po r. 2000 širším regionu potvrzují i dostupné údaje ČHMÚ, v úvahu je však nutno vzít i výrazné kolísání klimatických faktorů v jednotlivých letech.

Pro aktuální dokreslení situace je možno použít vymezení oblastí s překračováním imisních limitů za rok 2006 pro jednotlivé znečišťující látky (ČHMÚ), které je uvedeno v PR ÚAP MSK (2007):

- na území o rozloze cca 2/3 rozlohy kraje dochází k překračování imisního limitu pro maximální 24hodinové koncentrace PM10 (včetně řešeného území).
- v rozsáhlé oblasti, vymezené přibližně spojnicemi Opava – Nový Jičín a Nový Jičín – Třinec, je dále překračován i imisní limit pro průměrné roční v obdobné, avšak plošně ještě rozsáhlejší oblasti, je dále (tj. současně s překračováním limitů pro PM10) překračován i cílový imisní limit pro benzo(a)pyren.

Řada nových informací o vlivu znečištění ovzduší na populaci MSK a zvláště města Ostravy byla uvedena v časopise Ochrana ovzduší 5-6/2010. Zejména tzv. Program Ostrava, tvořený 4 projekty přináší řadu unikátních nových postupů, výsledků. Zajímavým podkladem je například studie „Vývoj dlouhodobé úmrtnosti ve dvou lokalitách MSK s rozdílnou úrovní znečištění ovzduší. V závěrech této studie, je formulován závěr o negativním vlivu znečištění ovzduší na úmrtnost, na druhé straně je však opakována (podobně jako v mnoha jiných studiích) potřeba prohloubení těchto studií. Stále není dekomponován vliv jednotlivých faktorů (genetických, sociálních-životního způsobu, kvality lékařské péče, vlastního životního prostředí) na úmrtnost a zdravotní stav obyvatel.

Pro přesnější hodnocení skutečného stavu ovzduší je **aktuální prohlášení Krajské hygienické stanice v Ostravě**, vydané 26. 3. 2010 - Ing. Rýparová (KHS MSK), Prof. MUDr. Černá, DrSc. (SZÚ): „Krajská hygienická stanice jako orgán ochrany veřejného zdraví dlouhodobě sleduje zdravotní stav obyvatel v regionu Moravskoslezského kraje, ať již vlastním zapojením do různých projektů nebo získáváním informací z odborných podkladů, relevantních studií a jiných ověřených dat. Je pravdou, že znečištění ovzduší na Ostravsku je již delší dobu vyšší než na většině míst České republiky (vyšší hodnoty prашného aerosolu a polycyklických aromatických uhlovodíků dokumentují od poloviny 90. let i Souhrnné zprávy Systému monitorování zdravotního stavu obyvatel ve vztahu k prostředí). Z žádných těchto podkladů nevyplývá, že by situace na Ostravsku byla tak závažná, aby zde docházelo k poškozování genetického materiálu, například vlivem horší kvality ovzduší. Cytogenetická analýza periferních lymfocytů, která jako biomarker expozice genotoxickým látkám byla do roku 2008 součástí vyšetření biologického monitoringu populace, nevykazovala u skupiny 90 dospělých odlišné hodnoty od dalších sledovaných oblastí a nevybočovaly ani maximální hodnoty u jedinců (www.szu.cz). Je prokázáno, že kvalita ovzduší má na naše zdraví vliv z cca 5%, zbývající podstatný vliv má zdravotní styl (kouření, stravování, pohybové aktivity, socioekonomické faktory), genetická výbava ale i úroveň poskytování zdravotních služeb. Přestože Moravskoslezský kraj patří k oblastem se zhoršenou kvalitou ovzduší a je zde soustředěn těžký průmysl s jeho negativními faktory (koksovny, hutě, chemický průmysl), nevyskytují se zde nádorová onemocnění ve srovnání s jinými kraji České republiky ve zvýšené míře. Výskyt nádorových onemocnění v Moravskoslezském kraji je srovnatelný s podobně zatíženými regiony. Údaje z jednorázového sledování několika nedefinovaných osob, na jejichž podkladě byla v médiích prezentována a zobecněna informace o poškozování genetického materiálu, bez uvedení souvisejících podmínek, faktorů a vztahů, nelze považovat za reprezentativní.“

Vlastní dopady těžby uhlí na ovzduší jsou omezené územně i svým rozsahem (prašnost v blízkosti ukládání hlušin, výdušných jam, ukládání popílku, povrchy vyschlých nádrží s flotačními hlušinami a ve spojitosti s vlastními energetickými provozny). Jakékoliv změny v útlumu těžby uhlí nepřinesou výrazné zlepšení situace v čistotě ovzduší a naopak zvýšení aktivity v těžbě dále zhorší velmi špatnou situaci.

b) Dopady na krajinu a přírodu

b1) Dopady těžby na ekologickou stabilitu nebo ekologickou stabilizaci území a územní systém ekologické stability obecně v krajině postižené těžbou (dle dosavadního vývoje)

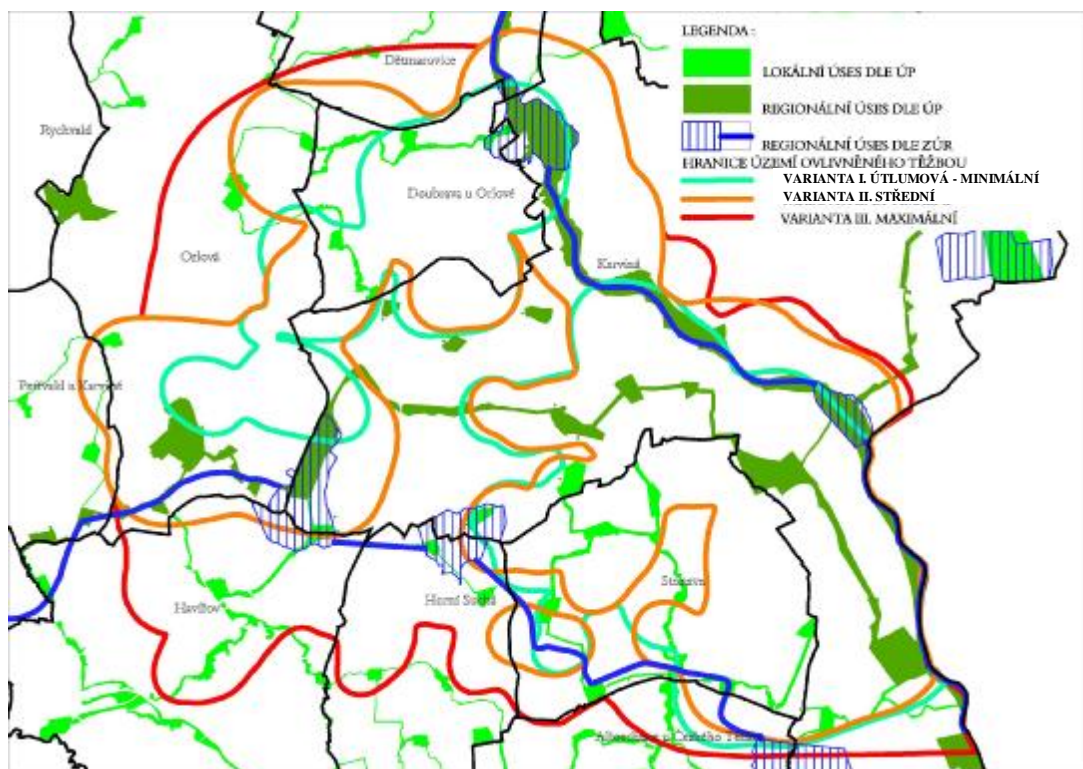
Aktuální stav krajiny Karvinska se oproti běžnému typu využití krajiny – sídelní funkce, zemědělská funkce, průmyslová výroba doprava je charakteristický nižším tlakem na využívání povrchu k zemědělské výrobě. Příčiny jsou jednak vlastnictví ploch. Značná část území s již probíhajícími devastacemi (poklesy) je ve vlastnictví těžebních organizací, jejichž hlavní finanční zisk plyne z vlastní těžby a využití povrchu – zemědělských půd je podružné. V posledních letech se tento postoj zřetelně mění a plochy rekultivované na ornou půdu se opět začínají intenzivněji využívat – zřejmě dáno dotační politikou zemědělské výroby. Důsledkem dále pokračujících vlivů na budovy v území a jejich postupná likvidace dále snižuje intenzitu užívání – hospodaření na plochách v území. V území se tak objevuje vysoká dynamika sukcesních procesů, velké množství „zbytkových“ ploch bez skutečného užívání území a s tím související relativně malý pohyb člověka v území mimo dopravní trasy. Vytváří se velké množství neobdělávaných plošek, neobhospodařovaných dřevinných porostů, které jsou útočištěm organismů. Nižší počet ploch oproti běžně užívanému území je v intenzivním zemědělském hospodaření a proto může docházet ke snížení počtu organismů vázaných na agrocenózy.

Územní systémy ekologické stability, jak jsou vymezeny v územních plánech všech sídel zahrnutých do území ovlivněných těžbou, vykazují vysokou míru funkčnosti v nezastavěném území právě z důvodu existence pestré mozaiky a vysokého počtu plošek s dřevinnými porosty. (např. území Karviné s lesnatostí 7 % má asi 17 % území s dřevinnou vegetací).

Problematická jsou území s probíhajícími rekultivacemi – velké plochy území bez vegetačního krytu a zejména těžba v plochách s vysokou hladinou podzemní vody – např. v nivách řek Olše, Stonávky, kde i malé poklesy půdy se projevují mokřými poklesy, které jsou následně dlouhodobě rekultivovány.

Ekologická stabilita území podporovaná tvorbou ÚSES bude tak v celkovém rozsahu málo ovlivněna, vysoké ovlivnění bude v místech s mokřými poklesy, kde se budou tvořit biotopy preferované na vodní plochy a mokřady vázané organismy.

1. lokální úroveň ÚSES – silné ovlivnění bude vázané především na místo intenzivních poklesů a to hlavně v případě mokřých poklesů, kde dochází ke změně biotopů ze středně vodou ovlivněných na zamokřené a vodní; tyto biotopy byly v kulturní krajině Karvinska po staletí vázány na vytvořené rybníční soustavy a tak se budou dočasně (do doby rekultivace) rozšiřovat na další stanoviště.
2. regionální úroveň – je zastoupena v území
 - a) koridorem a regionálními a vloženými lokálními biocentry podél toku Olše; jelikož jde o stanoviště obohacená vodou a živná i v případě vlivů poklesů nebude funkce koridoru vážně narušena těžbou za předpokladu ponechání dostatečných ploch bez zásahu nebo se zásahy podporujícími daná společenstva podél vodních nebo zamokřených ploch;
 - b) regionální biokoridor s vloženými regionálními a lokálními biocentry v jižní části řešeného území v pahorkatinném reliéfu; bude ovlivněn více variantou III. maximální, varianta I. útlumová - minimální a varianta II. střední zasahuje do tohoto koridoru a biocenter minimálně.
3. nadregionální úroveň se v řešeném území nevyskytuje.

Zhodnocení současného stavu krajiny

Řešené území představuje příklad intenzivně antropogenně transformované průmyslové krajiny, která až do 19. století byla spíše podprůměrně zemědělsky využívána. Znakem této krajiny byla poměrně vysoká lesnatost a existence rybníčních soustav. V průběhu 19. a 20. století došlo k antropogenní transformaci krajiny, přitom v některých lokalitách se několikrát měnila jejich funkce. Stávající velká města v řešeném území (Karviná, Havířov), i přes nízkou intenzitu nové bytové výstavby generují poměrně velké suburbanizační tlaky, které jsou uspokojovány i širším regionu Podbeskydí.

Krajina od druhé poloviny 19. století se postupně mění na krajinu s vysokým stupněm urbanizace – hornická sídliště (kolonie) navazující na těžební areály a od druhé poloviny 20. století s velkými plochami devastací způsobených těžbou - poklesy terénu a demolice poškozeného stavebního fondu a zhruba od 70. let 20. století vlivem dalšího postupu těžby uplatňováním velkoplošných rekultivací mění se na krajinu s narůstající koncentrací urbanizace, narůstající koncentrací důsledků těžby a obnovu zemědělských půd již ve velkovýrobní struktuře.

Současný stav krajiny je téměř v celém rozsahu varianty III. maximální již zasažen vlivy těžby – poklesy nebo změny ve využití krajiny - intenzita. Celá posuzovaná je charakteristická plošně v krajině rozptýlenou sídelní zástavbou a plošnou zástavbou centrálních částí sídel, respektive jejich částí. Dosavadní důsledky těžby na krajinu jsou:

v krajině s většími poklesy – postupný zánik sídelní funkce a tedy zředování až úplné zmizení rozptýleného osídlení;

v krajině s menšími poklesy (okraje vlivů těžby) – zachování rozptýlené zástavby, míst i další zahustění.

V celém území pak vysoká pestrost a relativně drobná mozaikovitost krajiny daná historickým vývojem území (slezský stavební řád) a pahorkatinným reliéfem na většině šetřeného území. S postupem vlivů těžby dochází ke scelování a zvětšování velikosti monofunkčních plošek v území, pokud je území využíváno. Se změnou podmínek zemědělské výroby souvisí jiné poměry v rekultivačních cílech. V 70. a 80. letech 20. století vysoký podíl až převaha zemědělské rekultivace. Od 90. let převaha lesnické rekultivace. S tím souvisí celková změna krajinného rázu. Z tohoto pohledu jsou hodnoceny těžební předložené varianty.

Vyhodnocení vlivů těžby uhlí na krajinu

Celé řešené území je rozděleno do zón z hlediska aktuálního stavu území a předpokládaného dopadu poklesů. Nejvíce se bude krajina měnit v polohách údolních, kde rezerva terénu nad hladinou podzemní vody je nejmenší a i malé poklesy terénu významně ovlivní možnosti využití parcel a bude nutné je buď ponechat při dalších poklesech jako zatopené území nebo rekultivovat a to včetně vytvoření volných vodotečí a nového reliéfu. V území s vyšším rezervou reliéfu od hladiny podzemní vody, resp. v částech, kde voda může volně odtékat – do níže položených míst jde o polohy a celého řešeného území o plochy, kde již došlo v minulosti v průběhu těžby ve 20. století k podstatným změnám ve využívání území a to hlavně ve snížení hustoty zástavby a změně vztahů mezi pozemky a jejich uživateli – většina ploch je již po proběhlých vlivech na území a je ve vlastnictví těžební organizace (byly zde provedeny demolice budov, provedeny (naváženy) asanačně rekultivační stavby – haldy. Vstup do území byl podstatně omezen. Jen část z tohoto území byla již rekultivována komplexně – to je včetně odstranění drobných zbytků staveb a technických struktur v území a omezení množství „zbytkových ploch“. Nejméně bude ovlivněna okrajová část maximálního dosahu vlivů těžby – jde o krajinu, která nebyla dosud významně ovlivněna poklesy a i případné poklesy budou malých hodnot s předpokladem malého účinku na stavby a hospodaření v území.

- zóna 3** – potřeba tvorby nové struktury krajiny – jde o území v nivách toků – Olše a jejích přítoků, které i při malých hodnotách poklesů bude při těžbě zasaženo mokřými poklesy (poklesem terénu pod hladinu podzemní vody) a tím si vynucuje nové komplexní řešení krajiny – nová hydrografická síť, nové členění krajiny, nová struktury pozemků, nový reliéf.
- příležitost vhodnější a funkčně výhodnější organizace krajinné struktury;
 - problém stanovení optimálních funkcí a zajištění jejich užívání v krajině;
 - zcela se ztrácí historická krajinná struktura.

Ortofoto 1 - Důsledky těžby v nivě toku – nový reliéf – nové jezero a nové velkoplošné členění území – vpravo dole, přibližně původní forma zástavby a členění krajiny vlevo nahoře – omezené účinky těžby z důvodu umístění pomocného závodu dolu

Ortofoto 2 - Vzhled dosud poklesy nedotčeného území v podobných podmínkách (Karviná- Staré Město)

Foto 1 zóna 3 – komunikace jako poslední pozůstatek obytné zástavby Karviná – Darkov, v popředí zřetelný důsledek poddolování a poklesů – extrémně vysoká hladina podzemní vody, dnes zčásti zasypáno a lesnicky rekultivováno, na části ponechány mokré poklesy

Foto 2 zóna 3 - ještě patrné zbytky dřívějšího osídlení – ovocné stromořadí (v levé části snímku), kolem kdysi rodinnými domy obestavěné silnice, dnes zasypáno několika metry hlušín, dosud s probíhající rekultivací

Foto 3 zóna 3 - zbytky středu obce Darkova, ještě s uličním osvětlením, dnes zčásti zasypáno a lesnický rekultivováno, na části ponechány mokré poklesy

Foto 4 zóna 3 - několikrát navýšená silnice procházející území s mnohametrovými poklesy – území dosud s probíhající rekultivací a plošně devastované od konce 80. let 20. století, dnes stále ještě v území s probíhající rekultivací, resp. znovu prováděnými rekultivacemi

- zóna 2** – možnost ekonomicky, ekologicky a společensky výhodnější využití území (zejména na úrovni politické dohody o plánování a užívání území); jde o území, které již v minulosti bylo převážně značně zasaženou těžbou a asanačně rekultivačními stavbami, kde došlo k minimalizaci obytné funkce v krajině demolicemi domů, omezení zemědělského hospodaření vlivem umístování dlouhodobě probíhajících rekultivačních staveb a hald, kde ale dosud zůstaly pozůstatky dřívějšího členění a využití území.
- zachování části struktur historického využívání krajiny.

Ortofoto 3 - Krajina již dotčená těžbou, provedenou rekultivací změněné členění krajiny směrem k velkoplošnému členění, úplné vysídlení obyvatel ze zasaženého území (dříve s hornickými koloniemi)

Foto 5 zóna 2 – velkoplošná rekultivace v místě bývalého středu města Karviná Doly, okraje se „zbytkovými“ neobhospodařovanými plochami, porost křídlatky

Foto 6 zóna 2 – okraj velké plochy rekultivace (zavezení údolnice s mokřými poklesy a vytvoření mírného svahu – okraj neužíván a neobhospodařován – porost křídlatky

Foto 7 zóna 2 – porost křídlatky plošné rekultivace v místě bývalých hornických kolonií, rekultivováno většinou na ornou půdu, v současné době převážně jen trávobylinné porosty

Foto 8 zóna 2 – velkoplošná rekultivace v místě bývalého středu města Karviná Doly, v pozadí posledních několik obydlených domů - zbytky obytné zástavby (hornické kolonie) kdysi vedle středu města, dnes ve vysídlené krajině

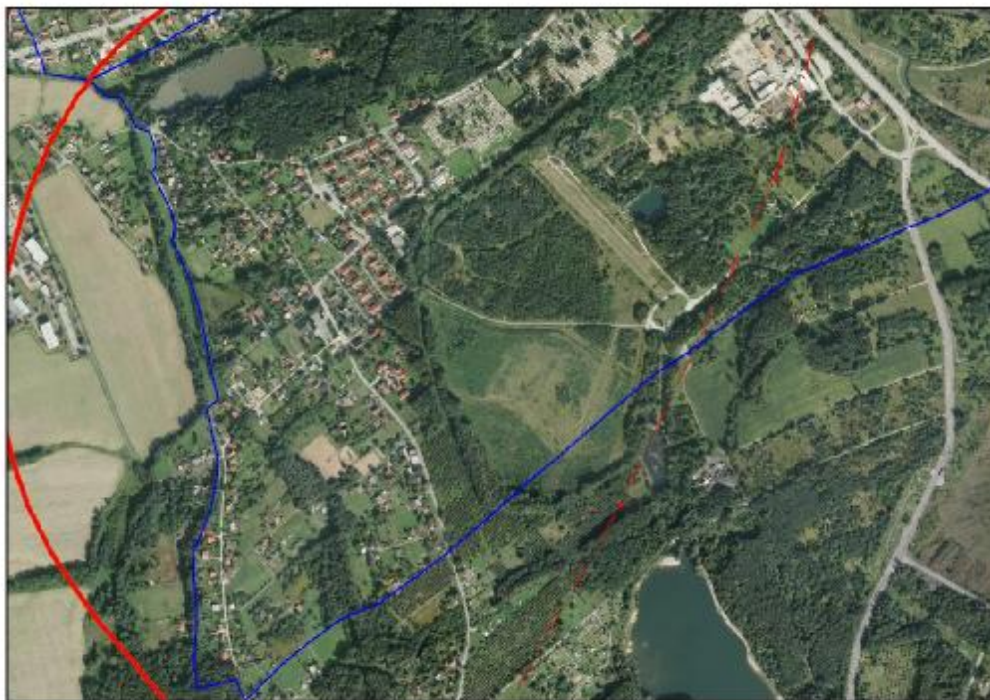
Foto 9 zóna 2 – velkoplošná rekultivace na les v místě dřívější zástavby – hornické kolonie, rodinné domy

zóna 1 – zachování převážně dosavadních struktur osídlení a využití krajiny; území, které je a bude relativně málo ovlivněno přímými důsledky těžby na krajinu, většinou rozptýleně osídlené s nízkými hodnotami výhledových poklesů, kde lze předpokládat zachování dosavadních funkcí.

- výhody zachování historické kontinuity vývoje včetně sociálních vazeb osídlení;
- nevýhody zachování rozptýleného ekonomicky náročného osídlení.

Ortofoto 4 - Krajina v levé části snímku bez výrazných vlivů těžby – sídelní a zemědělská (zóna 1), v pravé části snímku již postižená poklesy – demolovány hornické kolonie, převážně ponecháno k zalesnění, místy s mokřými poklesy, které jsou rekultivovány na vodní plochy, pozůstatky hustého osídlení jsou patrné z husté a pravidelné sítě cest (zóna 2).

b2) Dopady variant těžby uhlí na krajinu

Dopady variant těžby na krajinu jsou uvedeny jako expertní názor vyplývající z:

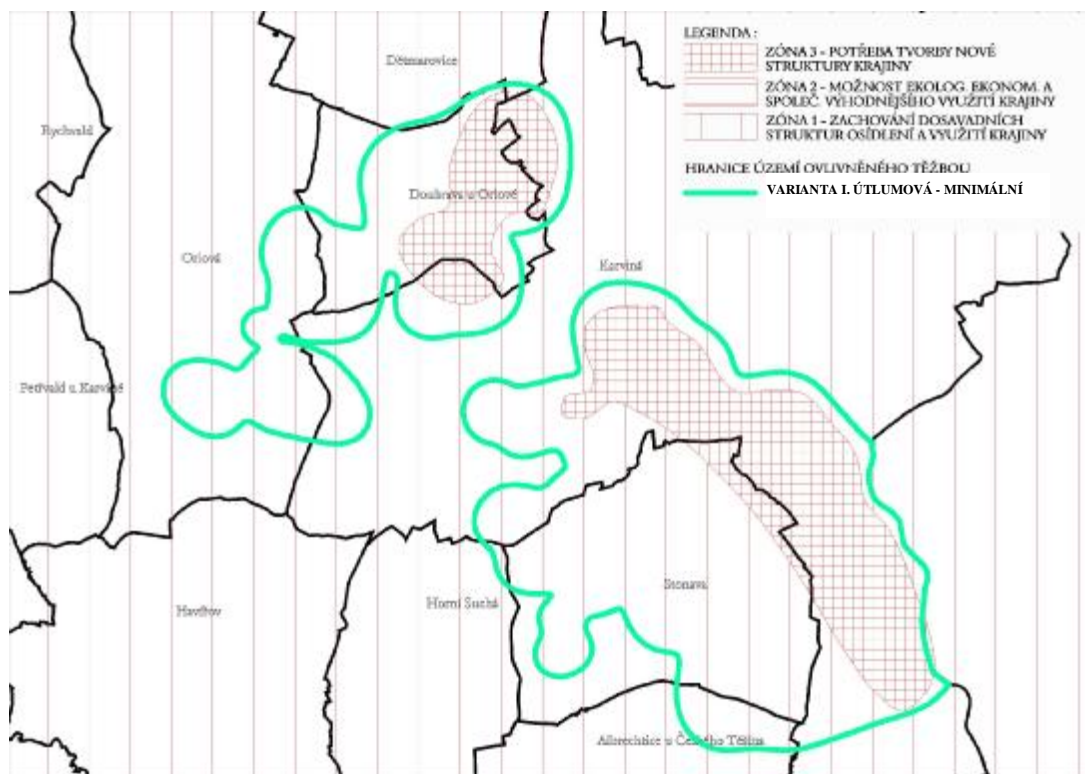
- a) dostupných podkladů,
- b) zkušeností a praxe zpracovatelů pracujících v v oblasti územního plánování a rekultivací v posledních 25 letech,
- c) ze zkušeností z dosavadního vývoje území.

Zároveň je nutno zdůraznit, že existují i technologie těžby uhlí výrazně eliminující vlivy na krajinu (poklesy) zejména těžba se zakládkou. Uplatnění této technologie naráží na zvýšenou ekonomickou náročnost a změnu technologie těžby (které se promítnou do celkových nákladů těžby uhlí). Využití této technologie lze tedy předpokládat pouze v nejcennějších územích (zejména historicky cenných a hustě zastavěných částech sídel) a mělo by být podmínkou uplatňovanou v rámci dohod mezi obcemi a těžebními organizacemi.

- **Varianta I. útlumová – minimální**

Je v území, kde již delší doby jsou silné vlivy poddolování s výše uvedenými důsledky. Odpovídající odezva v řešených územních plánech. Jde o již značně změněnou krajinu, kde změny budou dále pokračovat. Nejvýznamněji ohrožené sídelní funkce středové zástavby Doubravy. V nezastavěném nebo aktuálně nezastavěném území je vymezena v území již výrazně zasaženém následky těžby (ztráta sídelních funkcí a vazeb území mezi osídlením a zemědělskou krajinou s hojným malovýrobním obhospodařováním). Území velkoplošně rekultivované je přizpůsobeno velkovýrobním technologiím zemědělského hospodaření. Stávající přírodě blízká vegetace (vegetační doprovody toků, komunikací, liniová zeleň v zemědělské krajině,

lesy) budou ovlivněny již málo, ale pouze v případě, že nedojde k mokrým poklesům. Ve většině případů se jedná o vegetační prvky v relativně mladých stádiích vývoje (spontánně vzniklé, husté porosty s velkým podílem pionýrských dřevin – topoly, olše, vrby, a dřevin snadněji se šířících z v krajině zachovaných porostů. U probíhajících rekultivačních staveb tato varianta způsobí prodloužení délky dokončování rekultivačních staveb z důvodu ukončení (malé) produkce hlušin. Pro krajinu bude žádoucí dokončit komplexnost obnovy nebo změny funkcí území, hlavně u rekultivačních nebo dopravních staveb, jejichž návrh předpokládal další změny v území – zejména změny reliéfu.

zóna 3 – potřeba tvorby nové struktury krajiny – příležitost vhodnější a funkčně výhodnější organizace krajinné struktury;

- problém stanovení optimálních funkcí a zajištění jejich užívání v krajině;
- zcela se ztrácí historická krajinná struktura.

zóna 2 – možnost ekonomicky, ekologicky a společensky výhodnější využití území; jde o území, které již v minulosti bylo převážně značně zasaženou těžbou a asanačně rekultivačními stavbami, došlo k minimalizaci obytné funkce, omezení zemědělského hospodaření vlivem umístování dlouhodobě probíhajících rekultivačních staveb a hald, kde ale dosud zůstaly pozůstatky dřívějšího členění a využití území;

- zachování části struktur historického využívání krajiny.

zóna 1 – zachování převážně dosavadních struktur osídlení a využití krajiny;

- nevýhody zachování rozptýleného ekonomicky náročného osídlení.

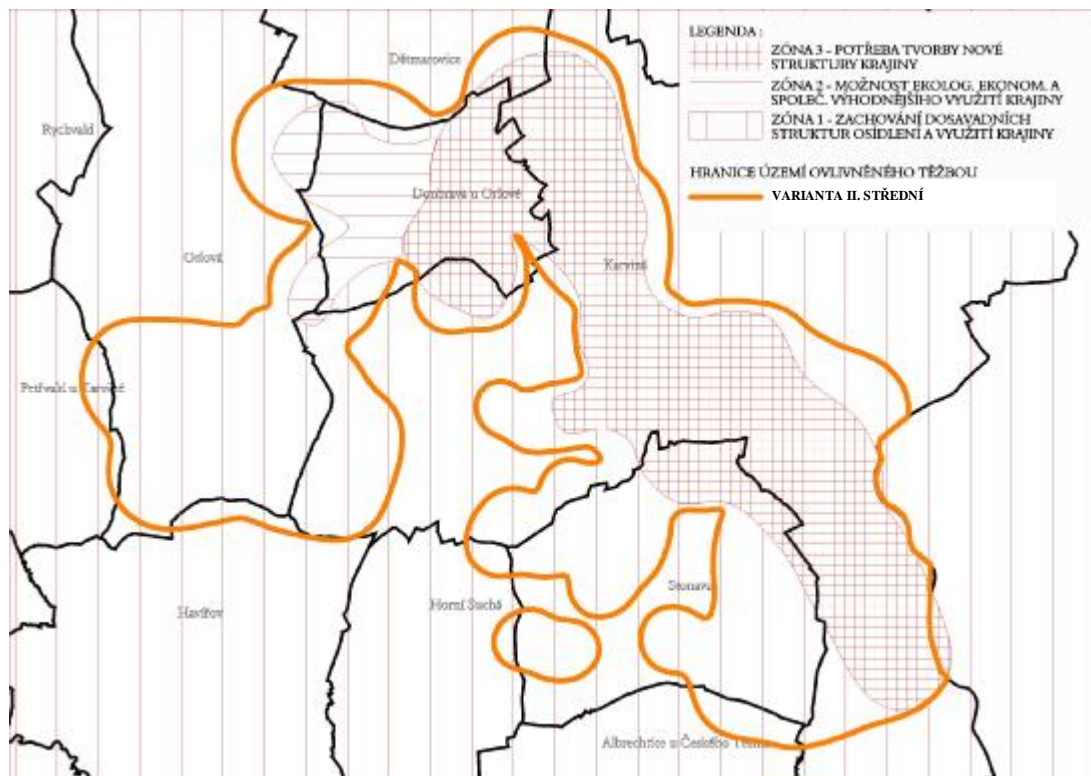
• Varianta II. střední

Obdobně jako u předchozí varianty – do silných účinků poddolování a těžby se bude dostávat vesnická část Karviné – Staré Město, které leží v nivě řeky a bude zřejmě silně ovlivněno i minimálními poklesy. Ač v materiálech poskytnutých OKD nejsou uvedeny hodnoty předpokládaných poklesů, dá se očekávat, že bude zřetelně a postupně zanikne sídelní funkce v daném místě (závisí na technologii těžby). Budou postupně zanikat veškeré krajinné kulturní struktury a bude vznikat krajina s dlouhodobými rekultivačními stavbami, podobně jak je tomu v současné době v Loukách a Darkově. Zřejmě likvidační účinky na sídelní zástavbu a se zástavbou související kulturní strukturu krajiny – drobným zemědělským hospodařením v krajině bude zasažena jihovýchodní venkovská zástavba v části Karviné-Ráje.

Území dříve již velkoplošně rekultivované je přizpůsobeno velkovýrobním technologiím zemědělského hospodaření. Při pokračujících důsledcích těžby na krajinu dojde k dokončení přeměny struktury krajiny – vyšší komplexnost rekultivací, vyšší uplatnění požadavků obcí na cílový stav krajiny. Nové společenské podmínky se mohou lépe prosadit a uplatnit při tvorbě odpovídající struktury krajiny – politika

a strategie rozvoje krajiny, účast obyvatel na rozhodování (EÚoK – evropská úmluva o krajině) a to převážně v území už dosud výrazně ovlivněném těžbou. S ohledem na pokračující těžbu a trvalý deficit výplňového materiálu pro náhradu vytěženého objemu uhlí je zde možnost zvýšení rozsahu vodních a mokřadních biotopů v území.

V krajině bude dále pokračovat zvyšování koncentrace obyvatel z rozptýlené zástavby do soustředěné zástavby s plnou vybaveností.

zóna 3 – potřeba tvorby nové struktury krajiny – příležitost vhodnější a funkčně výhodnější organizace krajině struktury;

- problém stanovení optimálních funkcí a zajištění jejich užívání v krajině;
- zcela se ztrácí historická krajiná struktura.

zóna 2 – možnost ekonomicky, ekologicky a společensky výhodnější využití území; jde o území, které již v minulosti bylo převážně značně zasaženou těžbou a asanačně rekultivačními stavbami, došlo k minimalizaci obytné funkce, omezení zemědělského hospodaření vlivem umísťování dlouhodobě probíhajících rekultivačních staveb a hald, kde ale dosud zůstaly pozůstatky dřívějšího členění a využití území;

- zachování části struktur historického využívání krajiny.

zóna 1 – zachování převážně dosavadních struktur osídlení a využití krajiny;

- výhody zachování historické kontinuity vývoje včetně sociálních vazeb osídlení;
- nevýhody zachování rozptýleného ekonomicky náročného osídlení.

• Varianta III. maximální

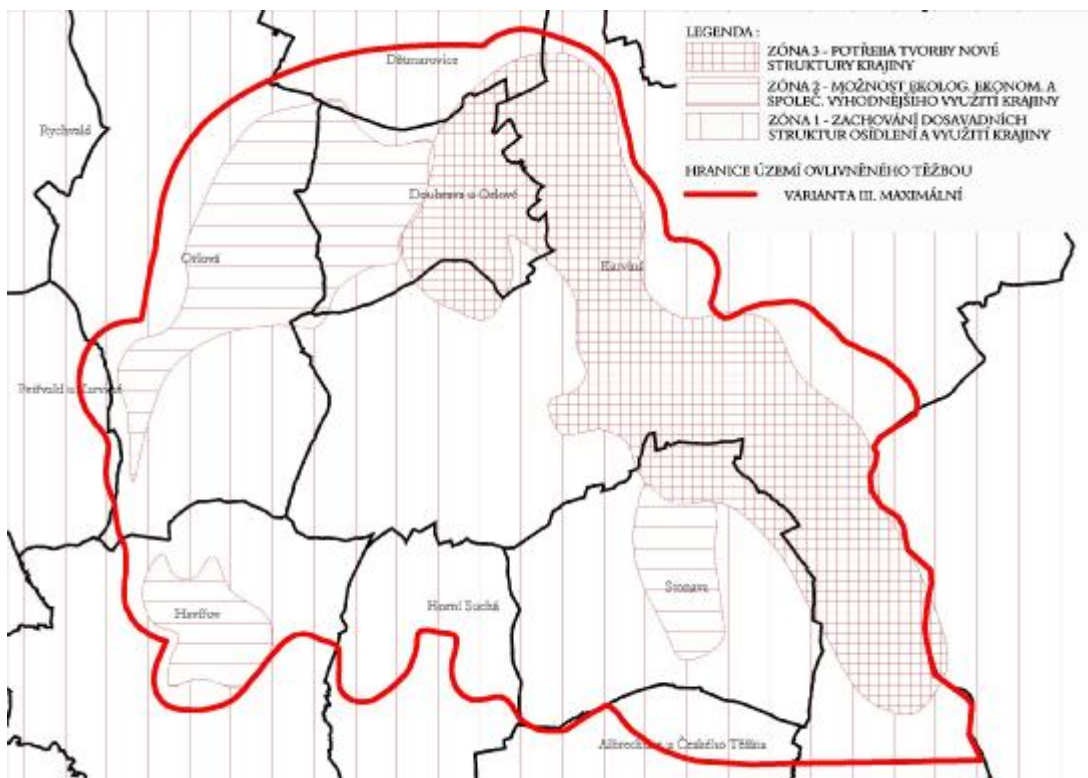
Varianta III. maximální zasahuje navíc okrajové jihovýchodní okraje zástavby Orlové, budované průmyslové zóny v Horní Suché a sídelní rozptýlenou zástavbu v Havířově Dolní Suché.

Celkový charakter krajiny se bude výrazně měnit v místech, kde dosud nedošlo k její změně v posledních asi 30 letech. Na části území je nutné počítat ne s rekultivací nebo rekonstrukcí krajiny, ale s tvorbou nové krajiny. O jejím vzhledu, funkcích a využití bude nutné rozhodovat v souladu s Evropskou úmluvou o krajině, to znamená s vyšším tlakem na plnění společensky požadovaných rekultivačních cílů těžebními organizacemi. Dojde k úplné ztrátě dřívějšího charakteru krajiny a jejího osídlení - ztráta historického vzhledu krajiny – typické rozptýlené zástavby Slezska.

V krajině bude vlivem nedostatku výplňového materiálu nutné řešit větší podíl devastovaných území jako vodní rekultivaci - zvýší se rozsah vodních a mokřadních biotopů. Úplnou ztrátou dosavadních funkcí

krajiny vzniká příležitost efektivní organizace krajinné struktury v intencích trvale udržitelného rozvoje a s využitím nejmodernějších způsobů hospodaření v krajině.

V této variantě je největší rozsah území, na kterém dojde k podstatnému snížení biodiverzity – zánik sídel venkovského charakteru s drobnější strukturou hospodaření a rozšíření podílu krajiny s hrubou krajinnou strukturou – velkoplošné hospodaření. V případě zanedbávání komplexního řešení rekultivace území – obnovy kulturní krajiny, případně v některých částech sídelní nebo rekreační či přírodě blízké a nezabezpečení systémového managementu může dojít ke snížením ekonomických výrobních funkcí na povrchu – zemědělství a s tím související velký nárůst pionýrských a raných sukcesních stádií v území ve vztahu k sukcesně vyspělým stádiím společenstev včetně razantního zvýšení invazních nepůvodních druhů v území.

- zóna 3 – potřeba tvorby nové struktury krajiny – příležitost vhodnější a funkčně výhodnější organizace krajinné struktury;
- problém stanovení optimálních funkcí a zajištění jejich užívání v krajině;
 - zcela se ztrácí historická krajinná struktura.
- zóna 2 – možnost ekonomicky, ekologicky a společensky výhodnější využití území; jde o území, které již v minulosti bylo převážně značně zasaženo těžbou a asanačně rekultivačními stavbami, došlo k minimalizaci obytné funkce, omezení zemědělského hospodaření vlivem umísťování dlouhodobě probíhajících rekultivačních staveb a hald, kde ale dosud zůstaly pozůstatky dřívějšího členění a využití území;
- zachování části struktur historického využívání krajiny.
- zóna 1 – zachování převážně dosavadních struktur osídlení a využití krajiny;
- výhody zachování historické kontinuity vývoje včetně sociálních vazeb osídlení;
 - nevýhody zachování rozptýleného ekonomicky náročného osídlení.

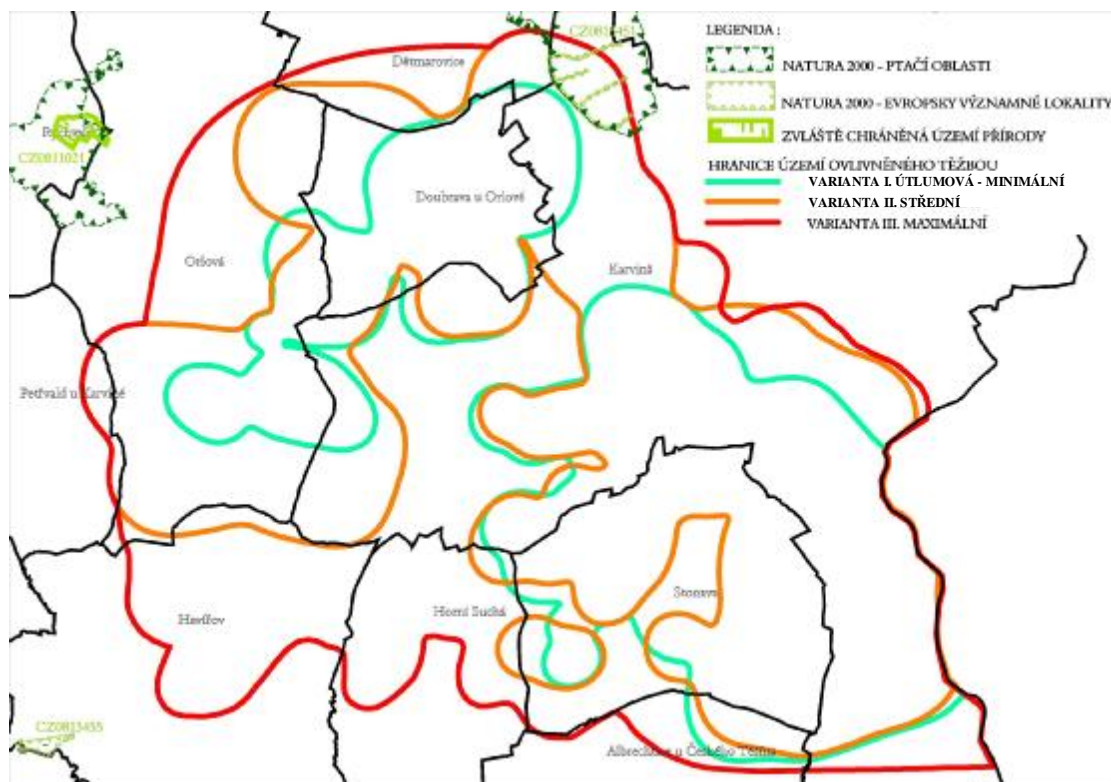
b3) Dopady na zvláště chráněná území a lokality Natura 2000

Do zájmového území ovlivněné těžbou přímo nezasahují zvláště chráněná území dle zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Z hlediska lokalit, které jsou zařazeny do soustavy chráněných území evropského významu (NATURA2000), zasahují do zájmového území, a to v severní části území varianty II. a III., evropsky významná lokalita Karvinské rybníky (CZ0813457) a ptačí oblast Heřmanský stav – Odra – Poolší (CZ0811021). Předmětem ochrany EVL Karvinské rybníky je prioritní druh páchník hnědý (*Osmoderma eremita*). Předmětem ochrany PO Heřmanský stav – Odra – Poolší jsou bukáček malý (*Ixobrychus minutus*), ledňáček říční (*Alcedo atthis*), moták pochop (*Circus aeruginosus*) a slavík modráček (*Luscinia svecica*).

Lokality soustavy NATURA2000 přímo zasahují do území zasaženého těžbou uhlí podle varianty II. (střední) a varianty III. (maximální), do území zasaženého těžbou uhlí podle varianty I. (útlumové - minimální) lokality nezasahují. I přestože lokality soustavy Natura2000, zasahují do zájmového území, nebude mít záměr devastující účinky na tyto lokality, ale je důležité v zájmovém území v co nejvyšší míře chránit přírodě blízká společenstva.

Dopady těžby mohou být také pozitivní, kdy s pokračujícími disturbancemi se zvyšuje biodiverzita území, a to vytvářením nových otevřených prostor pro kolonizaci a rozvoj nových jedinců v narušeném území. V těchto lokalitách se jedná především o vodní biotopy, které se budou do doby rekultivace rozšiřovat o další stanoviště, které budou úzce vázány na vodní a mokřadní biotopy.

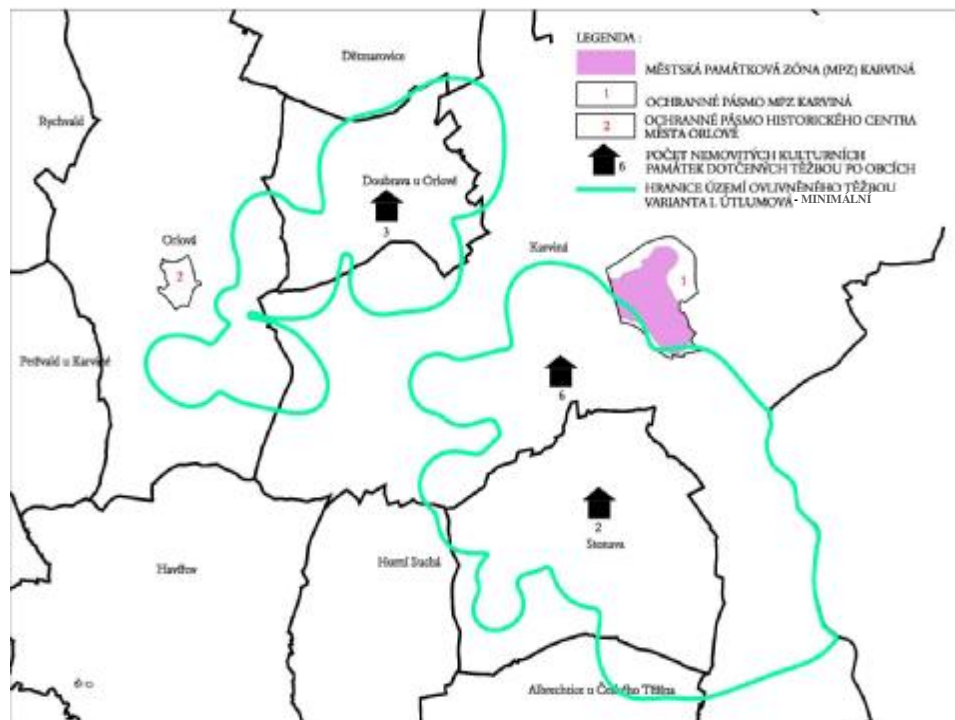
c) Ochrana kulturních památek

Na území SOB 4 Karvinsko se nachází řada nemovitých kulturních památek a souborů, které byly, jsou a v případě dalšího pokračování a rozšiřování těžby uhlí budou ovlivněny důlní činností.

Do území bezprostředně ovlivněného těžební činností podle vymezení dodaného OKD, a.s. pro jednotlivé varianty dalšího rozvoje těžby uhlí zasahují nemovité kulturní památky a jejich soubory:

Varianta I. útlumová - minimální

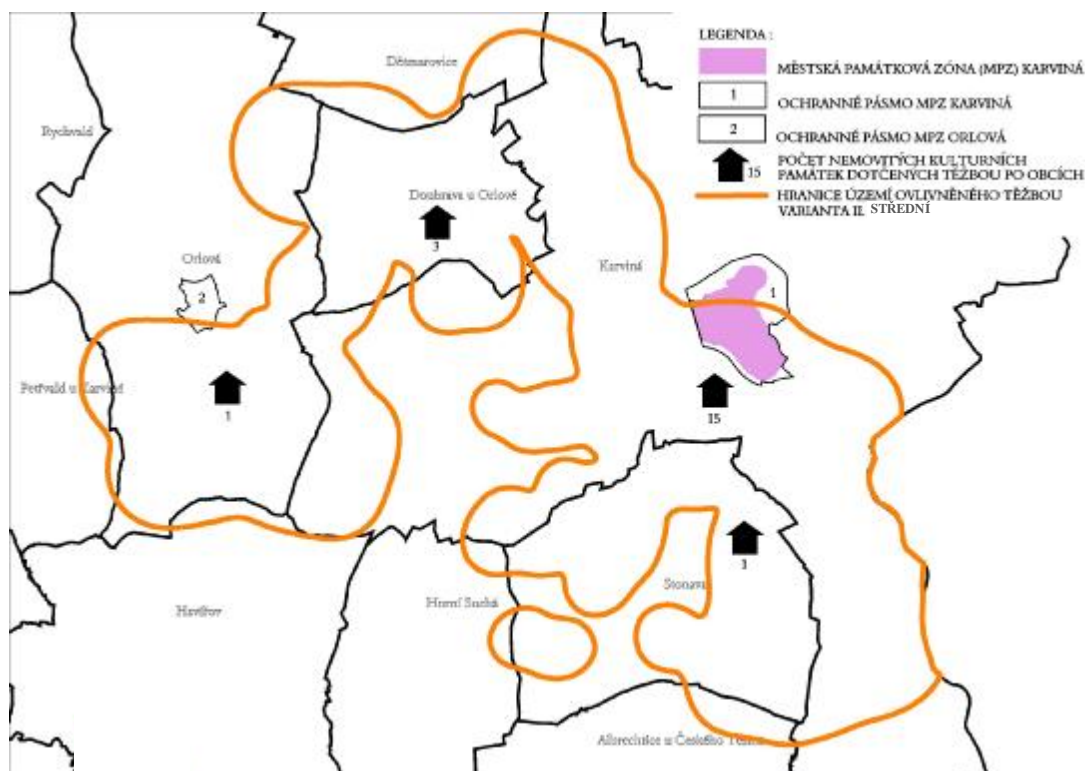
Schéma č. c1) Nemovité kulturní památky a památkové soubory ovlivněné těžbou uhlí podle varianty I. útlumové - minimální

V této variantě I. útlumové – minimální je mírně zasažena Městská památková zóna Karviná, a to v prostoru bývalého zámeckého parku a cca 11 nemovitých kulturních památek (6 v Karviné, 3 v Doubravě a 2 ve Stonavě).

Varianta II. střední

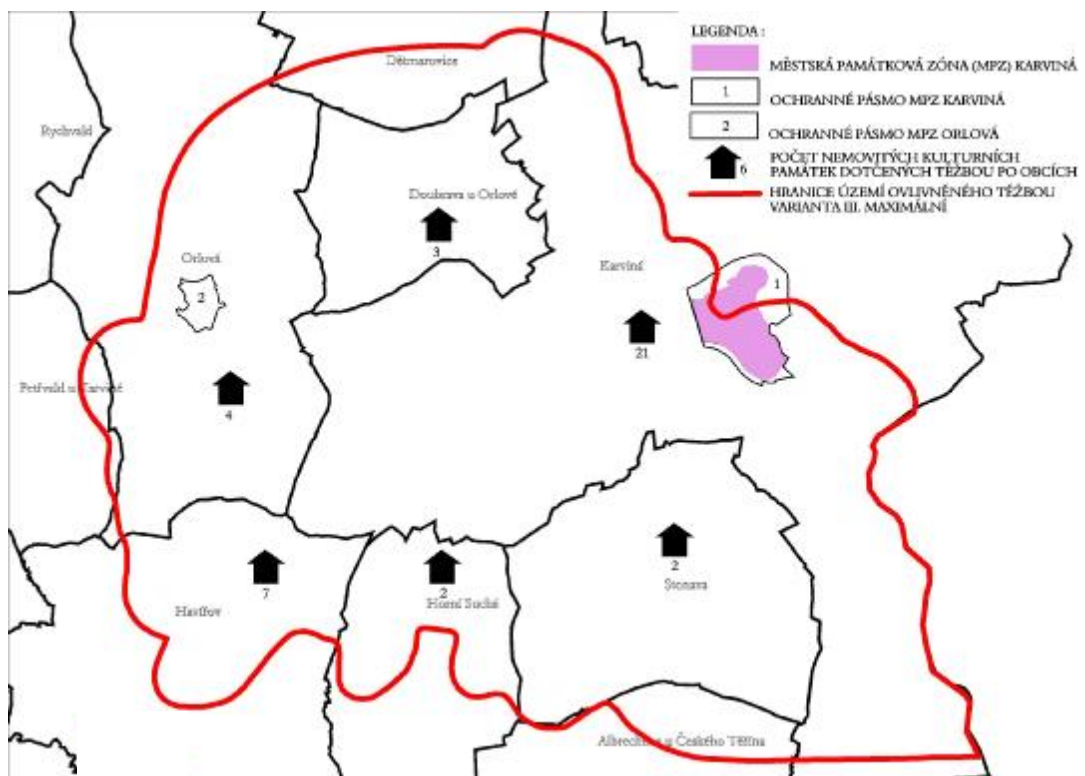
Schéma č. c2) Nemovité kulturní památky a památkové soubory ovlivněné těžbou uhlí podle varianty II. střední

V této variantě II. střední je podstatným způsobem zasažena Městská památková zóna Karviná, jižní okraj ochranného pásma historického centra města Orlová a cca 20 nemovitých kulturních památek (15 v Karviné, 3 v Doubravě a 1 ve Stonavě).

Varianta III. maximální

Schéma č. c3) Nemovité kulturní památky a památkové soubory ovlivněné těžbou uhlí podle varianty III. maximální

V této variantě III. maximální je opět podstatným způsobem zasažena Městská památková zóna Karviná, jižní okraj celé ochranné pásma historického centra města Orlová a cca 35 nemovitých kulturních památek (20 v Karviné, 3 v Doubravě, 7 v Havířově, 4 v Orlové, 2 v Horní Suché a 2 ve Stonavě).

Je zřejmé, že zejména varianta III. maximální představuje podstatný zásah do stávající i historické struktury zástavby území SOB 4 Karvinsko a při její případné realizaci bude nutno učinit dostatečně účinná opatření pro její zachování.

d) Dopady na zdravotní stav obyvatel území - střední délka života

Mezi sociodemografické ukazatele, ale i nepřímé ukazatele hygieny životního prostředí může být zařazen ukazatel naděje dožití mužů a žen, který je dostupný za správné obvody ORP v letech 2004 - 2008 (poskytuje srovnatelné údaje pro celou ČR). Naděje dožití (střední délka života) je ukazatel odvozený z úmrtnostních tabulek, vyjadřuje pravděpodobný počet let, který se dožije x letá osoba pokud se nezmění podmínky (řád) vymírání.

Velmi silnou, obecně uznávanou hypotézou je předpoklad, že průměrná délka života (naděje dožití) místních populací je ovlivněna stavem životního prostředí. Dlouhodobě se vedou diskuze o významu jednotlivých faktorů. V zásadě se uvádějí tři hlavní skupiny faktorů – životní způsob (zejména vlastní životospráva, stravovací zvyklosti, pracovní činnost), zdravotní péče a genetické předpoklady a vliv vlastního životního prostředí. Význam životního prostředí jako faktoru odhadován cca na 1/3, eventuálně nižší. Přímý vliv těžby uhlí na průměrnou délku života obyvatel SOB 4 Karvinsko se může pohybovat v řádu procent. V ČR je obecně nižší naděje dožití v severních severozápadních Čechách, nejvyšší na jižní Moravě a ve východních Čechách. Vyšší naděje na dožití vykazují vzdělanější obyvatelé, žijící v úplných rodinách.

Tab. č. 18 Naděje dožití podle vybraných SO ORP v ČR (zdroj: ČSÚ)

	Pořadí (z 206 SO ORP)*	Muži ve věku			Ženy ve věku		
		0 roků	45 let	65 let	0 roků	45 let	65 let
Bílina (nejhorší)	1	69,5	27,1	12,6	76,2	32,3	15,4
Varnsdorf	2	71,3	28,4	13,6	76,7	33,4	16,6
Rumburk	3	70,8	27,9	13,0	76,9	33,4	16,4
Bruntál	6	71,0	28,3	13,5	77,2	34,2	17,0
Orlová	15	70,8	28,2	13,2	77,7	34,0	17,2
Karviná	24	70,1	27,7	13,2	78,1	34,1	17,3
Bohumín	22	71,2	28,6	13,6	78,1	33,9	16,9
Ostrava	57	72,0	28,9	14,1	78,8	35,0	17,8
Havířov	106	72,3	29,4	14,4	79,6	35,7	18,1
Opava	131	72,2	29,0	13,9	79,8	35,8	18,0
Plzeň	152	74,7	31,4	15,2	80,1	35,9	17,9
Brno	156	74,8	31,6	15,9	80,2	36,3	18,6
Hlavní město Praha [1]	164	75,3	31,9	15,8	80,4	36,3	18,6
Nový Jičín	180	72,1	29,3	14,4	80,6	36,4	19,2
Rožnov pod Radhoštěm	203	74,4	31,1	15,6	81,7	37,6	19,9
Pacov (nejlepší)	206	74,1	30,9	14,2	82,1	38,0	19,9

*řazeno podle sloupce ženy 0 roků, od nejhorší pozice k nejlepší (206. místo)

V následující tabulce jsou vybrané SO ORP a SO ORP s nejlepšími a nejhoršími hodnotami naděje na dožití z 206 SO ORP v celé ČR, řazené podle hodnot skupiny ženy - 0 let. V Moravskoslezském kraji je nejhorší SO ORP Bruntál (6. Nejhorší pozice v ČR), **SO ORP Orlová zaujímá 15. nejhorší pozici v ČR, následuje SO ORP Karviná, Bohumín a Havířov** zaujímá 106 pozici (tj. nachází se téměř ve středu z 206 SO ORP). Nejlepší pozici v MSK vykazuje Opava, pozice Plzně, Brna, ale i Prahy jsou příznivější (zde je nutno říci, že tyto města soustřeďují i obyvatelstvo s výrazně lepší vzdělanostní strukturou, lepšími možnostmi sociálně zdravotní péče). Prakticky na špičce se nachází SO ORP Rožnov pod Radhoštěm (na hranici s MSK), nejlepší hodnoty v ČR vykazuje SO ORP Pacov vedle Tábora.

Jak již bylo naznačeno, interpretace hodnot není zdaleka jednoduchá. Je však možné, že pozice řešeného území je z hlediska negativního vlivu životního prostředí na zdravotní stav obyvatel výrazně diferencovaná a zejména v případě SO ORP Havířova lepší, než by plynulo z obecné percepce a mediální interpretace těchto problémů. Na první pohled se naskytuje hypotéza, že naděje na dožití je nižší u SO ORP s významnou migrací (dosídlená území), horší vzdělanostní strukturou obyvatel a pouze omezeně souvisí se

špatným životním prostředím. Je na škodu, že tyto cenné výstupy ČSÚ nejsou dále podrobněji vyhodnocovány jak s ohledem na očištění například od vlivu vzdělanostní struktury, tak zejména nejsou v podrobnosti za obce. Podobně jako u nezaměstnanosti by mohlo dojít k odlišnému vnímání těchto problémů v jednotlivých územích, přesnější lokalizace skutečně postižených území.

A 4 STANOVENÍ PODMÍNEK MINIMALIZUJÍCÍCH NEGATIVNÍ VLIVY ROZŠÍŘENÍ TĚŽBY UHLÍ NA UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ

4.1 IDENTIFIKACE VYVÁŽENOSTI ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Identifikace nevyváženosti řešeného území na úrovni obcí vychází z dosud zpracovaných podkladů (Územně analytické podklady Moravskoslezského kraje, r. 2009, Průzkumy a rozborů pro zásady územního rozvoje v rozsahu územně analytických podkladů, r. 2007, Územně analytické podklady jednotlivých SO ORP a územně plánovací dokumentace obcí). Zpracování těchto podkladů vychází z metodologie územně analytických podkladů, která se postupně vyvíjí. Cílem je zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území s uvedením jeho silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb podle jednotlivých témat (okruhů podmínek území). Je opřena zejména o metodu SWOT analýzy, cílem je především vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek mezi třemi základními pilíři (životní prostředí, soudržnost obyvatel společenství území, hospodářských podmínek území). Jednotlivým pilířům nejsou přisuzovány váhy, je však možno předpokládat, pokud by některý z těchto základních pilířů byl výrazně ohrožen ve svém fungování, pak by i jeho vliv na vyváženost byl mnohem vyšší, než pouze oslabeného pilíře (z hlediska obecné předpokladu, že antropogenně transformovaná krajina funguje jako silně propojený systém).

Pro hodnocení vyváženosti jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje byla v ÚAP MSK 2009 (ale i v předcházejícím pokladu) použita metoda bodového hodnocení – výpočtu souhrnného indikátoru podle vybraných dílčích kritérií. Výhodou je poměrně rozsáhlá stupnice – škála 7 kategorií, umožňující poměrně přesně hodnotit podmínky všech obcí Moravskoslezského kraje.

Výsledné hodnocení uvedené v následující tabulce bylo doplněno na základě existujících hodnocení obcí v územně analytických podkladech jednotlivých SO ORP. Pouze u SO ORP Havířov však bylo převzato přímo, protože i zde bylo použito pro hodnocení 7 kategorií. Při tomto výsledném hodnocení bylo přihlíženo k detailní znalosti obcí, nejen z hlediska kvantifikovatelných kritérií, ale i vazeb v území a nekvantifikovatelných faktorů. Pozornost vazbám a nekvantifikovatelným faktorům nebo charakteristikám je přikládána s ohledem na skutečnost, že použitá krajská hodnocení se opírají o multikriteriální kvantifikaci podmínek území. Tato zpřesňující hodnocení se opírají zejména o expertní názor zpracovatelů a zkušenosti zpracovatelů této územní studie (kolektiv zpracovatelů Urbanistického střediska Ostrava) získané při zpracování ÚAP a územních plánů podstatné části obcí řešeného území (např. ÚPD měst a obcí Albrechtice, Dětmarovice, Dolní Lutyně, Havířov, Horní Suchá, Karviná, Orlová, Petrovice u Karviné, Rychvald a Stonava).

Příkladem zpřesňujícího hodnocení v oblasti nekvantifikovatelných ukazatelů životního prostředí je obec Stonava, tato obec leží v centru postiženého území, formálně vykazuje velmi špatné ukazatele životního prostředí. Na druhé straně jsou však známy poznatky z přeměny území obce v posledních letech, růstu podílu zeleně v území, návratu některých živočišných druhů na území obce (raci, bobři), „rychlé regenerace“ poddolovaných území v této obci. Vnímání pozitivních změn z hlediska životního prostředí v rámci obce je značné.

Výsledné hodnocení pilíře životního prostředí je tak u většiny obcí lepší než v ÚAP MSK 2009, blíží se původnímu hodnocení v PR ÚAP MSK 2007.

Tab. č. 19 Hodnocení vyváženosti pilířů udržitelného rozvoje dotýkající se řešeného území - současný stav

Pilíř-životní prostředí	Výsledné hodnocení	ÚAP MSK 2009	PR ÚAP MSK 2007
Bohumín	6 – špatné	7 – velmi špatné	6 – špatné
Rychvald	5 – podprůměrné	7 – velmi špatné	6 – špatné
Havířov	5 – podprůměrné	7 – velmi špatné	5 – podprůměrné
Albrechtice	5 – podprůměrné	7 – velmi špatné	5 – podprůměrné
Horní Suchá	6 – špatné	7 – velmi špatné	6 – špatné
Karviná	7 – velmi špatné	7 – velmi špatné	7 – velmi špatné
Dětmarovice	6 – špatné	7 – velmi špatné	6 – špatné
Petrovice u Karviné	5 – podprůměrné	6 – špatné	5 – podprůměrné
Stonava	6 – špatné	7 – velmi špatné	7 – velmi špatné
Orlová	7 – velmi špatné	7 – velmi špatné	7 – velmi špatné
Doubrava	7 – velmi špatné	7 – velmi špatné	7 – velmi špatné
Dolní Lutyně	5 – podprůměrné	7 – velmi špatné	6 – špatné
Petřvald	7 – velmi špatné	7 – velmi špatné	5 – podprůměrné

Tab. č. 20 Hodnocení vyváženosti pilířů udržitelného rozvoje dotýkající se řešeného území - současný stav

Pilíř-hospodářský rozvoj	Výsledné hodnocení	ÚAP MSK 2009	ÚAP MSK 2007
Bohumín	4 – průměrné	3 – nadprůměrné	3 – nadprůměrné
Rychvald	4 – průměrné	5 – podprůměrné	3 – nadprůměrné
Havířov	5 – podprůměrné	4 – průměrné	2 – dobré
Albrechtice	5 – podprůměrné	4 – průměrné	3 – nadprůměrné
Horní Suchá	4 – průměrné	3 – nadprůměrné	2 – dobré
Karviná	5 – podprůměrné	3 – nadprůměrné	3 – nadprůměrné
Dětmarovice	4 – průměrné	2 – dobré	2 – dobré
Petrovice u Karviné	5 – podprůměrné	3 – nadprůměrné	3 – nadprůměrné
Stonava	4 – průměrné	2 – dobré	3 – nadprůměrné
Orlová	6 – špatné	3 – nadprůměrné	4 – průměrné
Doubrava	5 – podprůměrné	4 – průměrné	6 – špatné
Dolní Lutyně	5 – podprůměrné	2 – dobré	3 – nadprůměrné
Petřvald	5 – podprůměrné	4 – průměrné	3 – nadprůměrné

Při hodnocení pilíře hospodářského rozvoje je výsledné hodnocení většinou horší než v ÚAP MSK 2009. V úvahu jsou vzaty i projevy krize v posledních letech, která znovu upozornila na problém nezaměstnanosti i strukturální problémy ekonomiky řešeného území (velká závislost na jediném odvětví – těžbě uhlí, které je z velké části závislé na prosperitě hutního průmyslu v okolí). V extrémní podobě se negativní jevy projevují v městě Orlové, kterému chybí jak vlastní nabídky pracovních příležitostí, tak zejména pracovní místa ve III. Sektoru.

Hodnocení hospodářského pilíře do značné míry navazuje na podmínky soudržnosti společenství obyvatel řešeného území. Zejména nezaměstnanost je ukazatelem ekonomickým tak i sociálním. Vysoká nezaměstnanost se ve městech stále více koncentruje do problémových lokalit velkých sídlišť. Takovým, příkladem může být zejména Karviná Nové Město, koncentrující obyvatelstvo s nízkou sociální mobilitou a s nepříznivou věkovou strukturou.

Tab. č. 21 Hodnocení vyváženosti pilířů udržitelného rozvoje dotýkající se řešeného území - současný stav

Pilíř-soudržnost obyvatel	Výsledné hodnocení	ÚAP MSK 2009	ÚAP MSK 2007
Bohumín	5 – podprůměrné	3 –nadprůměrné	3 – nadprůměrné
Rychvald	3 –nadprůměrné	3 –nadprůměrné	3 – nadprůměrné
Havířov	5 – podprůměrné	3 –nadprůměrné	5 – podprůměrné
Albrechtice	3 –nadprůměrné	3 –nadprůměrné	3 – nadprůměrné
Horní Suchá	4 – průměrné	3 –nadprůměrné	4 – průměrné
Karviná	5 – podprůměrné	4 – průměrné	5 – podprůměrné
Dětmarovice	4 – průměrné	2 – dobré	2 – dobré
Petrovice u Karviné	3 –nadprůměrné	2 – dobré	2 – dobré
Stonava	3 –nadprůměrné	4 – průměrné	
Orlová	6 – špatné	4 – průměrné	5 – podprůměrné
Doubrava	5 – podprůměrné	3 –nadprůměrné	6 – špatné
Dolní Lutyně	3 –nadprůměrné	3 –nadprůměrné	3 – nadprůměrné
Petřvald	5 – podprůměrné	3 –nadprůměrné	4 – průměrné

Vyhodnocení **změn vyváženosti pilířů udržitelného rozvoje dotýkající se řešeného území v důsledku těžby uhlí se opírá o postupné hodnocení všech tří základních pilířů.** V zásadě je použito expertní metody, vycházeno je z dostupných podkladů a zkušeností zpracovatelů. Limitujícím prvkem je přesnost podkladů o těžbě uhlí.

Varianta III. maximální vykazuje nejhorší dopady na podmínky životního prostředí, přitom rozdíly mezi II. a III. variantou nelze hodnotit u většiny území jako odlišné. Příkladem je zejména město Karviná, obě tyto varianty představují zásadní zásah do sídelní struktury města, do značné míry podobný, výrazně ohrožující základní městské funkce.

Výrazný rozdíl mezi II. a III. variantou je patrný pouze u města Havířova.

Tab. č. 24 Hodnocení změn vyváženosti pilířů udržitelného rozvoje dotýkající se řešeného území v důsledku těžby uhlí

Pilíř-životní prostředí	Varianta I. útlumová	Varianta II. střední	Varianta III. maximální
Bohumín	0	0	0
Rychvald	0	0	0
Havířov	0	0	-1
Albrechtice	0	-1	-1
Horní Suchá	0	0	-1
Karviná	2	-2	-2
Dětmarovice	0	-1	-1
Petrovice u Karviné	0	0	0
Stonava	1	-1	-1
Orlová	1	-1	-1
Doubrava	1	-1	-1
Dolní Lutyně	0	0	0
Petřvald	0	0	0

varianta I. útlumová – minimální, chápána jako postupný útlum těžby znamená negativní dopady do hospodářských podmínek zejména u obcí Karviná, Orlová a Stonava (na jejímž území se důlní podniky přímo nacházejí). Hospodářská „odolnost“ města Havířova je vyšší vzhledem ke značným vazbám na Ostravu, podobně i u Petřvaldu a Rychvaldu. Město Bohumín disponuje vlastní nabídkou pracovních příležitostí.

Vývoj celého SOB 4 Karvinsko je u všech variant rozvoje těžby uhlí do značné míry determinován pozitivou dálničního napojení a přednostním využitím území bownfieldů zejména v území postižených těžbou uhlí a o území bývalých důlních podniků Karviná – Doly, Horní Suchá a Havířov – Dolní Suchá.

Dopady v zaměstnanosti nepředstavují pouze další zvýšení extrémně vysoké nezaměstnanosti (z pohledu ČR) - představují ztrátu minimálně cca 15 000 pracovních míst, ale jistě se promítnou i do poklesu průměrné úrovně mezd a výrazné změny struktury pracovních míst.

Varianta III. maximální má vliv na pozitivní vývoj zaměstnanosti a hospodářskou prosperitu zejména měst Karviná a Orlová, kde vliv těžby uhlí na hospodářské podmínky území je výraznější než u Havířova a Bohumína.

Pilíř-hospodářský rozvoj	Varianta I. útlumová	Varianta II. střední	Varianta III. maximální
Bohumín	0	0	1
Rychvald	0	0	0
Havířov	-1	1	1
Albrechtice	-1	1	1
Horní Suchá	-1	1	1
Karviná	-2	1	2
Dětmarovice	-1	1	1
Petrovice u Karviné	-1	1	1
Stonava	-2	1	2
Orlová	-2	1	2
Doubrava	-1	1	2
Dolní Lutyně	-1	0	1
Petřvald	0	0	1

Dopady jednotlivých variant těžby černého uhlí na soudržnost společenství obyvatel území jsou u konkrétních obcí velmi diferencované. Největší soudržnost obyvatel vykazují zejména menší obce se stabilní zástavbou rodinnými domy. U města Karviné je možno hodnotit jako nejpříznivější I. variantu útlumovou - minimální, obě další varianty jsou velmi nepříznivé pro rozvoj města, zejména vnímání jeho perspektiv (jako dobré adresy pro bydlení). Prolomení dohodnutých územních limitů těžby by bylo zlomovým signálem i pro širší region, jeho vyhlídky rozvoje. I. varianta by měla nejhorší odhadované dopady u města Orlové, v růstu nezaměstnanosti a poklesu příjmu ve městě (přímo se váže na negativní vývoj hospodářských podmínek města). Mírnější dopady je možno předpokládat u města Havířova, které je však nutno vnímat z územního hlediska jako výrazně diferencovaný celek. Sever města, zejména část Šumbark vykazuje daleko menší soudržnost obyvatel území než vlastní město Havířov. Dopady na soudržnost obyvatel Šumbarku mohou být mnohem výraznější, blížíci se spíše hodnocení u města Orlové.

Pilíř-soudržnost obyvatel	Varianta I. útlumová – minimální	Varianta II. střední	Varianta III. maximální
Bohumín	0	0	0
Rychvald	0	0	0
Havířov	-1	0	-1
Albrechtice	0	0	0
Horní Suchá	-1	0	-1
Karviná	-1	-2	-2
Dětmarovice	0	0	-1
Petrovice u Karviné	0	0	0
Stonava	-1	-1	-1
Orlová	-2	-1	-1
Doubrava	0	-1	-1
Dolní Lutyně	0	0	0
Petřvald	0	0	0

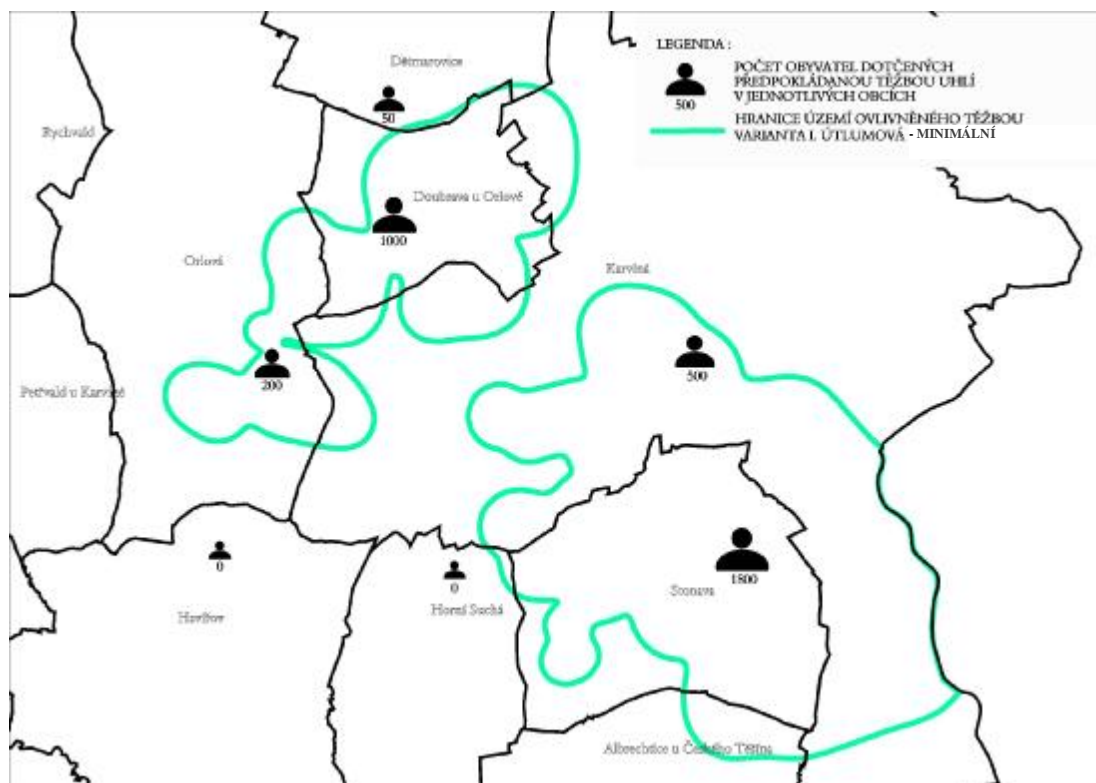
4.2 POSOUZENÍ DOPADU JEDNOTLIVÝCH VARIANT NA VYVÁŽENOST VZTAHU ÚZEMNÍCH PODMÍNEK

Na základě dodaných schémat byly vyhodnoceny jednotlivé varianty těžby uhlí v řešeném území. Z dostupných a aktuálních podkladů o vývoji těžby (schémat) u jednotlivých variant je možno pouze orientačně odvodit rozsah dotčeného území. Následně byla z těchto podkladů provedena základní kvantifikace dopadů na zastavěné a zastavitelné území v plochách a z hlediska počtu obyvatel. Odhad počtu dotčených obyvatel je odvozen na základě vyhodnocení vesnické a městské zástavby, částečně i s ohledem na dnes již poměrně zastaralé údaje o počtu obyvatel v základních sídelních jednotkách řešeného území. Novější údaje budou k dispozici na základě výsledků sčítání lidu v roce 2010.

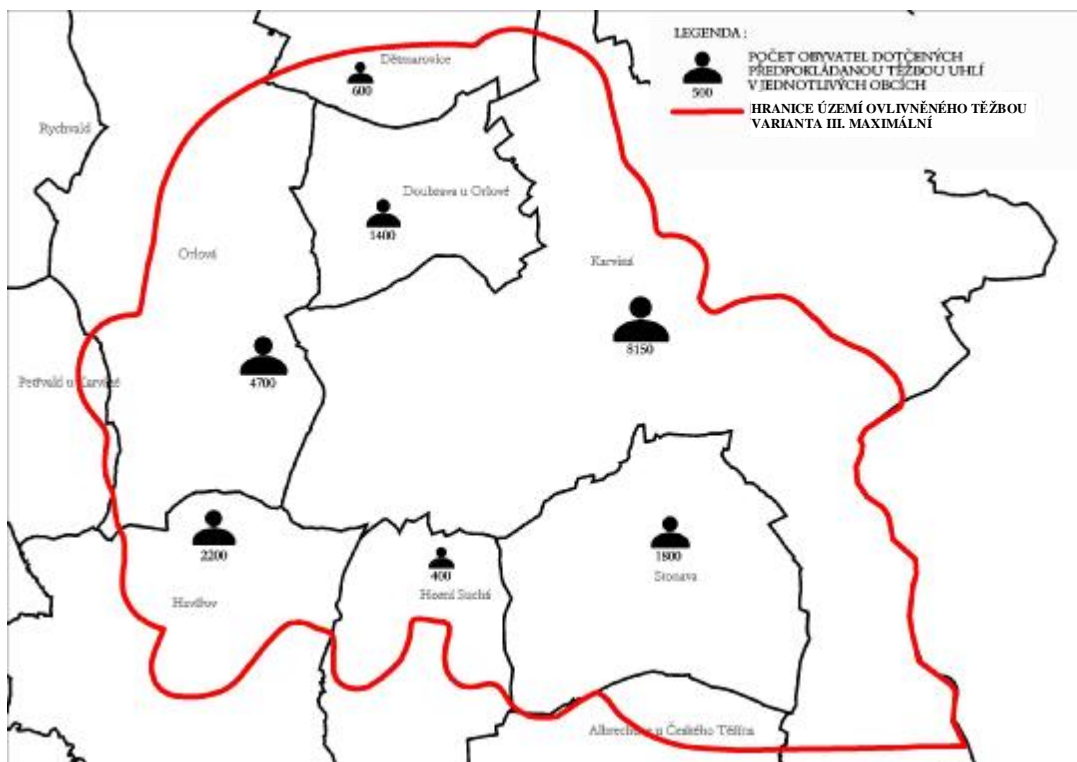
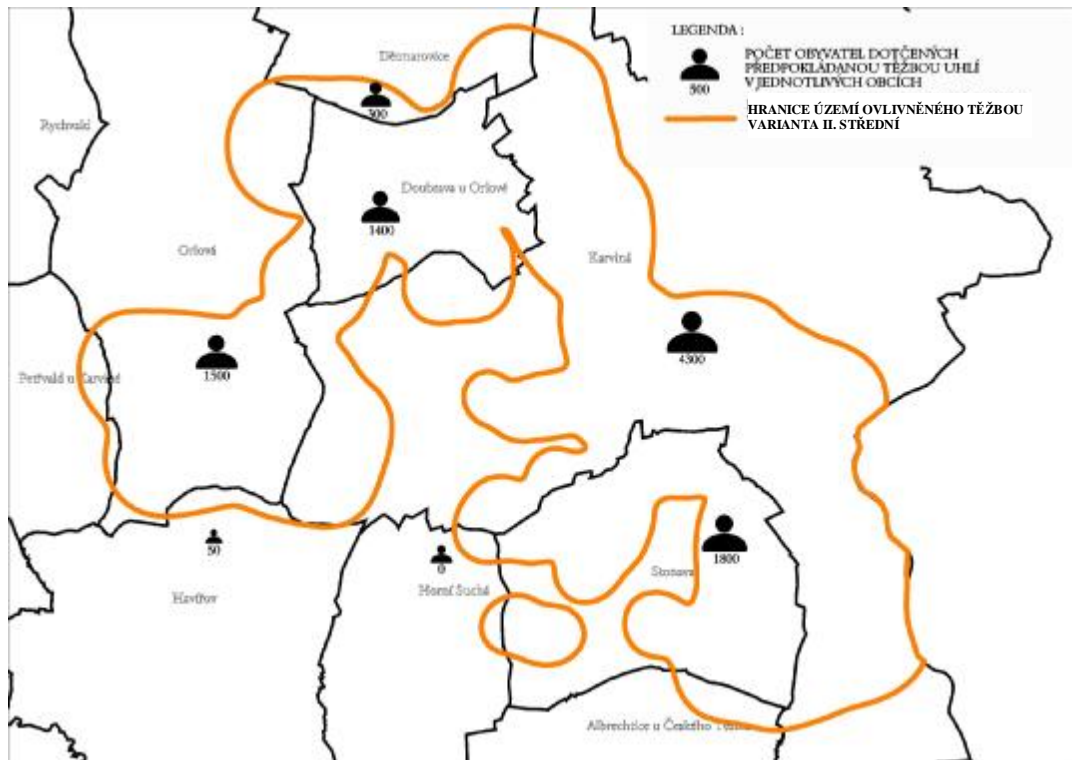
U varianty I. útlumové – minimální je celková plocha území dotčená těžbou cca 43 km², u maximální III. varianty je více než dvojnásobná (ve zvýšeném rozsahu se dotýká zejména Orlové, Havířova a Horní Suché. V následující tabulce jsou uvedeny plošné dopady těžby uhlí na celkovou plochu území, ale i zastavěné území a zastavitelné plochy (navrhované v územních plánech k zástavbě). Právě u varianty III. maximální velmi prudce narůstá podíl dotčeného zastavěného území.

Tab. č. 22 Plošné dopady těžby uhlí na území podle jednotlivých variant

	celkem plocha ha	zastavěné území ha	zastavitelné plochy ha
Varianta I. útlumová - minimální	4 336	1 210	194
Varianta II. střední	6 143	1 731	376
Varianta III. maximální	9 266	3 600	512
Varianta I. útlumová	100%	28%	4%
Varianta II. střední	100%	28%	6%
Varianta III. maximální	100%	39%	6%

**ÚZEMNÍ STUDIE SPECIFICKÉ OBLASTI SOB 4 KARVINSKO
A 4 STANOVENÍ PODMÍNEK MINIMALIZUJÍCÍCH NEGATIVNÍ VLIVY ROZŠÍŘENÍ TĚŽBY UHLÍ NA UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ**

Pro přiblížení územních dopadů byla provedena i kvantifikace dopadů na stávající osídlení území, tj. v jednotlivých lokalitách byl odhadnut počet bydlících obyvatel. Zde je patrný zásadní rozdíl mezi plošnými a sídelními dopady na území, zatímco z plošného hlediska znamená varianta II. střední vzhledem k variantě I. útlumové - minimální nárůst o 42%, z hlediska počtu obyvatel je tento nárůst o 163%. Ještě nepříznivěji vyznívá srovnání III. variantou maximální. Tato skutečnost vyplývá z orientace rozvoje těžby – v obou variantách na osídlené území měst Karviné a Orlové. Zejména u Karviné je rozdíl mezi důsledky obou variant z hlediska zásahu do osídlení v části Ráj a Darkov malý. Z pohledu částí Ráj a Darkov nejsou II. a III. varianta odlišnými variantami, v obou případech znamenají zásadní průnik dopadů těžby do kompaktní městské zástavby (v II. variantě do území s občanskou vybaveností – nemocnice, obchodní vybavenost, služby, park a bydlení), III. varianta posunuje hranici hlouběji do vysokopodlažní bytové zástavby části Ráj.

Tab. č. 23 Přepoččet plošných dopadů na osídlení území (na počet obyvatel, podle variant)

Varianta	Varianta I.	Varianta II.	Varianta III.
Lokalita / obec obyvatel	útlumová - minimální	Střední	maximální
Karviná Ráj (Darkov)	0	3 000	6000
Karviná Staré Město	0	700	700
Karviná oblast nádraží	0	0	400
Karviná Doly	200	300	600
Louky-Jih	300	300	450
Karviná	500	4 300	8 150
Dětmarovice	50	300	600
Doubrava	1 000	1 400	1 400
Orlová východ	0	1 200	4 400
Orlová Lazy	200	300	300
Orlová	200	1 500	4 700
Dolní Suchá	0	50	1 200
Prostřední Suchá	0	0	1 000
Havířov	0	50	2 200
Horní Suchá	0	0	400
Stonava	1 800	1 800	1 800
Celkem	3 550	9 350	19 250

K útlumové – minimální I. variantě je nezbytné zdůraznit, že setrvačnost řady negativních sociálně ekonomických procesů je tak značná, že například zlepšení zdravotního stavu obyvatel, atraktivitu bydlení, ale i cen nemovitostí v řešeném území je možné očekávat až v dlouhodobém výhledu. Zatímco negativní dopady, zejména do hospodářských podmínek území, zaměstnanosti, ale i sociální soudržnosti obyvatel budou mnohem rychlejší.

4.3 HODNOCENÍ VYVÁŽENOSTI PODMÍNEK ÚZEMÍ SPECIFICKÉ OBLASTI SOB 4 KARVINSKO

Vyhodnocení změn vyváženosti pilířů udržitelného rozvoje, dotýkající se řešeného území v důsledku těžby uhlí, se opírá o postupné hodnocení všech tří základních pilířů bylo provedeno pomocí **SWOT analýz**, zpracované v rámci ÚAP ORP, které zasahují do území SOB 4 Karvinsko.

Pro celkové vyhodnocení soudržnosti obyvatel, hospodářských podmínek životního prostředí je u SOB 4 Karvinsko nutno vnímat řadu neopakovatelných specifík území, které se projevují zejména v oblasti životního prostředí, ale i z hlediska soudržnosti obyvatel území.

Obecné hodnocení soudržnosti obyvatel řešeného území vyznívá z hlediska poměrů ČR i Moravskoslezského kraje nepříznivě. Nejrozsáhlejším problémem se jeví proces stárnutí obyvatel, doprovázený sociálně ekonomickými problémy s průniky do oblasti bydlení – zejména ve vybraných lokalitách měst SOB 4 Karvinsko s nebezpečím etnizace těchto problémů.

Tento stav má své kořeny do značné míry v hospodářských podmínkách území. Velmi nepříznivé hodnocení je způsobeno především vysokou nezaměstnaností a jedním z největších poklesů úrovně mezd v ČR (měřeno v pořadí podle okresů po r. 1990). V úvahu je nutno brát i nižší vzdělanost obyvatel SOB 4 Karvinsko, zejména ve srovnání s jinými regiony v ČR.

U charakteristiky jednotlivých obcí je nutno vnímat zásadní moment **hodnocení hospodářského pilíře** širšího regionu – nejen samotného SOB 4 Karvinsko, ale i celého okresu Karviná a blízkého okresu Ostrava. Tj. v rámci přirozeného regionu pohybu za prací v Ostravské aglomeraci – v jejím jádru. I přes přechodné zlepšení situace v r. 2008 **je hodnocení těchto širších vazeb stále spíše negativní. Nové hospodářské impulsy – póly rozvoje jsou lokalizovány především jižně od linie Ostrava-Havířov, do značné míry mimo SOB 4 Karvinsko (Nošovice, průmyslové zóny na jihu Ostravy, Mošov).**

Možnosti řešení problémů souvisejících s těžbou uhlí z hlediska aktivity obcí v posledních letech (např. města Karviná, Orlová, obce Stonava a Doubrava ale i dalších obcí), jejich územního plánování jsou většinou využívány což nelze říci o regionální hospodářské politice zejména z úrovně ČR a nastavení makroekonomických nástrojů.

Obecně je tak nutno konstatovat jako zásadní problém řešeného území – narušení vyváženosti rozvoje území SOB 4 Karvinsko nepříznivým stavem hospodářského pilíře, který se promítá i do soudržnosti obyvatel území (nepříznivé dopady nezaměstnanosti a podprůměrné úrovně příjmu do sociální situace obyvatel zejména sídliště).

Soudržnost obyvatel území – její nepříznivý stav (vzniklý částečně historicky-migrací za prací do SOB 4 Karvinsko, je dále rozvíjen v současnosti) **je ohrožením příznivého rozvoje části SOB 4 Karvinsko. Migrační úbytky** způsobují odliv mladých, nadprůměrně vzdělaných a sociálně mobilních obyvatel. V současnosti je v řešeném území vysoký podíl bytů na sídlištích, s nízkou atraktivitou bydlení. Sídliště se tak stávají nejproblémovějšími lokalitami měst z hlediska soudržnosti obyvatel území. **Možnosti řešení těchto problémů v rámci územního plánování jsou omezené, následně především v návaznosti na komunitní plánování, regionální rozvoj. Zásadní řešení problémů představují makroekonomické a legislativní nástroje s pozitivním dopadem na hospodářskou stabilitu SOB 4 Karvinsko.**

Syntetické **hodnocení životního prostředí** je vždy složitým problémem, jeho interpretace je omezená stupněm poznání i vnímáním problému. Negativní vliv na vnímání kvality životního (obytného a rekreačního) prostředí v širším regionu má čistota ovzduší. Při hodnocení obcí je nutno přihlížet i k negativním dopadům těžby uhlí na území (zejména v Doubravě a Stonavě a částí Karviné a Orlové). Problém je zahrnutí externalit spojených s těžbou uhlí do nákladů. Tato skutečnost negativně dopadá na hospodaření obcí i například snižování hodnoty nemovitostí u soukromých vlastníků.

Celkové negativní hodnocení podmínek životního prostředí pouze zmírňuje možnost lokalizačních předpokladů rekreace v území, které jsou poměrně značné.

4.4 STANOVENÍ PODMÍNEK ÚZEMNÍHO ROZVOJE, KTERÉ BY MĚLY BÝT ZOHLEDNĚNY V ÚPD

a) ZLEPŠOVÁNÍ PODMÍNEK ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ SOB 4 KARVINSKO

Současný stav Životního prostředí na podstatné části SOB 4 Karvinsko je silně nevyvážený. Značná část území prošla úplnou nebo částečnou antropogenní transformací včetně úpravy terénního reliéfu, změny půdních substrátů a hydrologických poměrů v území.

Nejvýraznější změny proběhly v oblasti řeky Olše, kde i v budoucnosti lze očekávat postupnou transformaci území v souvislosti s případným pokračováním těžby uhlí. Výrazně menší negativní dopady související s rozvojem těžby uhlí lze očekávat na ostatní složky životního prostředí. Pro eliminaci negativních dopadů těžby uhlí je nutno v rámci územně plánovací dokumentace na všech úrovních zajistit:

- Zajistit územní předpoklady pro zahlazení důlních vlivů a komplexní obnovu území dotčeného těžbou a úpravou černého uhlí a v devastovaných územích pro tvorbu nové krajiny (reliéf, struktura, budoucí využití).
- V oblastech SOB 4 Karvinsko se zhoršenou kvalitou ovzduší obzvláště citlivě vyhodnocovat vznik nových průmyslových zón.
- Optimalizovat trasy dopravy, zejména zajistit územní podmínky pro vedení rychlostního tahu R 67 a obchvatu silnice I/67 Dětmovic, Dolní Lutyně za účelem snížení imisní zátěže obyvatel především tranzitní nákladní dopravou. Minimalizovat negativní vlivy (emise, hluk) vyplývající z výstavby a provozu dopravní infrastruktury zejména na obytné plochy vhodnými způsoby regulace zástavby a protihlukovými opatřeními.
- Zajistit dostatečné plochy pro výsadbu účelové zeleně, například pásů ochranné zeleně podél průmyslových areálů, podél komunikací a na návětrných stranách obcí, s cílem snížení prašnosti, omezení hluku apod., včetně dořešení správy těchto prvků krajinné zeleně.
- Podporovat optimální a komplexní řešení problematiky odpadů v koordinaci s širším regionem (Moravskoslezským krajem). Zajistit územní podmínky pro potřebná zařízení pro sběr, třídění a recyklaci odpadu.
- Minimalizovat zábory zemědělské půdy a zeleně pro nové plochy pro podnikání. Nové plochy pro podnikání lokalizovat s minimálními důsledky pro rozvoj obytných a rekreačních funkcí.
- Stanovit charakteristiku míst a oblastí krajinného rázu a prostřednictvím územního a komunitního plánování stanovit koncepci jejich dalšího vývoje.
- Návrh lokálního ÚSES, který bude nejvíce ovlivněn případnou další těžbou, revidovat podle předpokládaných hodnot poklesů a vlivů na krajinu. Biodiverzitu navrhované krajiny zajišťovat tvorbou území s přírodě blízkými společenstvy s rozšířením biodiverzity o antropogenní stanoviště kulturní krajiny – zemědělské pozemky s drobným i velkoplošným hospodařením, další tradiční prvky kulturní krajiny (aleje, remízky, meze jako interakční prvky ÚSES).
- Při plánování území zachovávat poměr mezi ekonomickým využitím – zemědělství, lesní a vodní hospodářství a urbanizovanými územími a plochami pro rekreaci.

b) ZLEPŠOVÁNÍ PODMÍNEK PRO HOSPODÁŘSKÝ ROZVOJ SOB 4 KARVINSKO

Vymezení a zpřesňování podmínek těžby uhlí jako dominantního hospodářského faktoru pro rozvoj řešeného území je zásadní podmínkou zlepšení současných nevyvážených sociálně ekonomických podmínek z hlediska budoucích generací.

Prvořadým úkolem posilování hospodářských podmínek obcí a regionu s cílem posílení nabídky pracovních příležitostí (snížení vysoké míry nezaměstnanosti) a zmenšení rozsahu pohybu za prací. Pro posilování hospodářských podmínek SOB 4 Karvinsko je nutno v rámci územně plánovací dokumentace na všech úrovních zajistit:

- Posílit a optimálně využít stávající potenciál ploch vhodných pro podnikání v řešeném území, zejména s charakterem brownfieldů (např. zlepšením jejich dopravního napojení).

- Posilovat dopravní vazby obcí vzhledem ke zdrojům pracovních příležitostí v regionu (Ostrava, Bohumín, Karviná). Zlepšit dopravní napojení území SOB4 na dálnici D47 (Silnice I/67 Bohumín – Karviná a dále Český Těšín, Silnice I. třídy D47 (MÚK Vrbice) – MÚK s II/470 (Orlovská) – I/59, prověřit optimalizaci napojení města Orlové a centrální části řešeného území – Doubrava, průmyslová zóny Karviná Nové pole).
- V návaznosti na předpokládaný rozvoj dopravy a bydlení navrhnout přiměřený rozvoj ploch pro podnikání (průmyslových ploch) při zachování přírodních a krajinných hodnot.
- Územně a funkčně optimalizovat další rozvoj rozvíjejících se průmyslových zón, zejména na dole Dukla v Havířově a František v Horní Suché, v koksově Stonava, na dole Fučík Orlová.
- Využít k rozvoji rekreace specifických přírodních (zachovalých přírodních hodnoty zejména v severní části) a antropogenně vzniklých podmínek území (důlní činností přeměněné a rekultivované krajiny) SOB 4 Karvinsko.
- Zajistit územní podmínky pro vedení přeložky silnice I/67 a prověřit její alternativy (podél železniční trati ČD č. 320).
- Provéřít účelnost a případně stanovit územní dopady přestavby tahu I/59 na čtyřpruhovou směrově rozdělenou kategorii, včetně řešení mimoúrovňových křižovatek a úprav okolní komunikační sítě.
- Provéřít záměr na realizaci kolejové osobní dopravy (vlakotramvaje) využívající stávajících železničních staveb, zejména důlních vleček.
- Zajistit územní předpoklady pro zachování a rozšiřování sítí dopravní a technické infrastruktury pro stávající a nově zastavované lokality a pro rekonstrukce poddolováním poškozených úseků sítě.
- Hájit územně koridor pro vedení 2 x 400 kV Dětmárovice – Vratimov – Nošovice pro vyvedení výkonu zvýšeného v souvislosti s uvažovaným rozšířením výkonu Elektrárny Dětmárovice o 300 - 600 MW v souladu s nadřazenou dokumentací.
- Hájit územně koridor pro výstavbu nového tepelného napáječe Elektrárna Dětmárovice (EDĚ) – Bohumín (2 x DN 500/400) v souladu s nadřazenou dokumentací.

c) ZLEPŠOVÁNÍ PODMÍNEK PRO SOUDRŽNOST SPOLEČENSTVÍ OBYVATEL SOB 4 KARVINSKO

Současný stav podmínek soudržnosti společenství obyvatel území je v řešeném území SOB4 Karvinsko nevyvážený a to zejména ve městech. Tento stav má řadu příčin v ekonomické oblasti, ale i v rámci systému bydlení a vlastních demografických vývojových trendech. V rámci systému územního plánování je nutno s těmito demografickými trendy uvažovat (stárnutí obyvatel, hrozby územní a etnické segregace) a čelit těmto negativním trendům v kooperaci s rozvojovými záměry obcí (v návaznosti na strategické, komunitní a oborové plánování obcí).

Prvořadým úkolem posilování obytné atraktivity obcí a regionu s přednostním cílem minimalizace dopadů těžby uhlí na obytné a rekreační plochy a vybavenost obcí. Pro posilování soudržnosti společenství obyvatel SOB 4 Karvinsko je nutno v rámci územně plánovací dokumentace na všech úrovních zajistit:

- Vytváření územních podmínek pro posílení atraktivity bydlení v obcích SOB 4 Karvinsko, s důrazem na zvýšení atraktivity obytného prostředí sídel, zlepšení životního prostředí, posílení zeleně a rozšíření ploch příměstské rekreace.
- Zohledňovat výstupy komunitního a strategického plánování na úrovni regionu i obcí (např. potřebu optimální lokalizace bydlení a zařízení pro obyvatele v poproduktivním věku).
- Zlepšení všech forem dopravního propojení území (včetně turistických a cykloturistických tras – např. bývalé průmyslové vlečky) zvyšující jeho rekreační využitelnost a vazby na širší území (vodní nádrže, podhůří a vlastní Beskydy).
- Zvyšovat atraktivitu bydlení v řešeném území jako celku, zejména posilováním rekreačních funkcí v rámci rekultivace území po těžbě.
- Podporovat pozitivní případy rozvoje bydlení i v poddolovaných územích jako příklady možností regenerace funkcí bydlení v tomto území.
- V rámci územních plánů zohledňovat potřeby regenerace sídlišť, zejména posílení dopravních podmínek těchto území.

4.5 STANOVENÍ PODMÍNEK TĚŽBY UHLÍ (ROZVOJE I ÚTLUMU) VE VZTAHU K ÚZEMNÍMU ROZVOJI

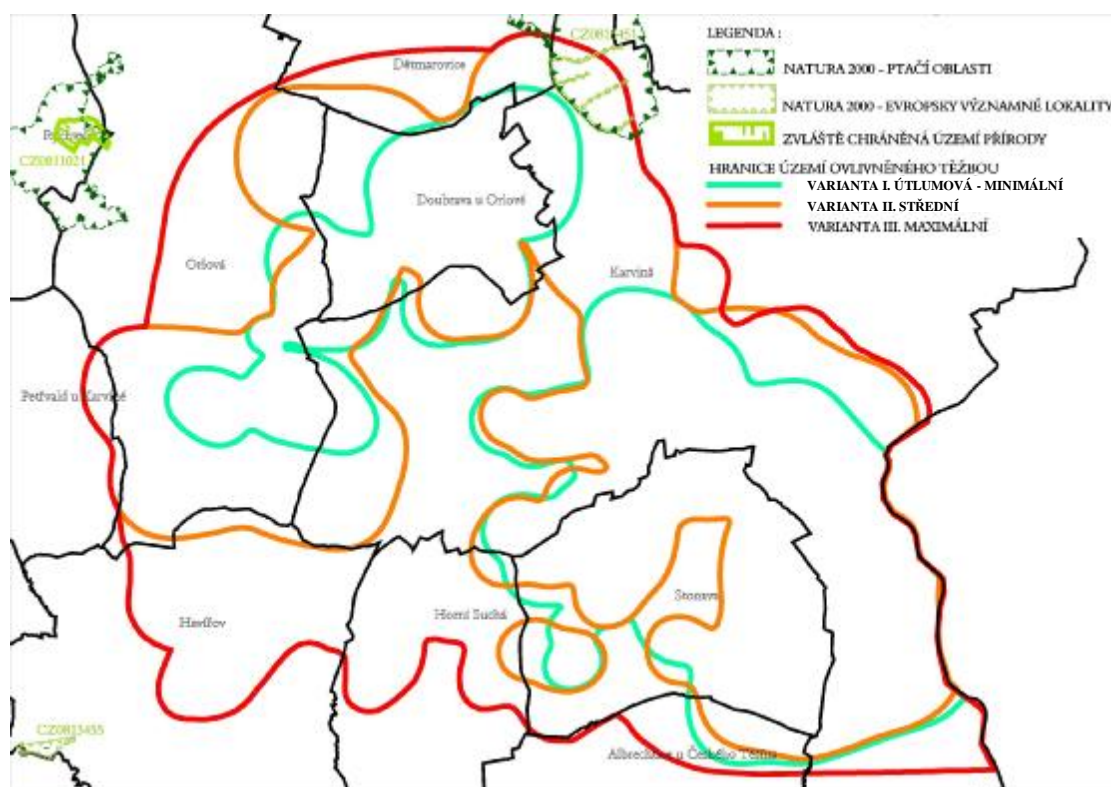
Další případný rozvoj těžby uhlí vytváří na území vymezené specifické oblasti SOB 4 výrazné limity a omezení rozvoje osídlení, které se odrážejí v územně plánovací dokumentaci na úrovni kraje (ZÚR), tak zejména na úrovni obcí.

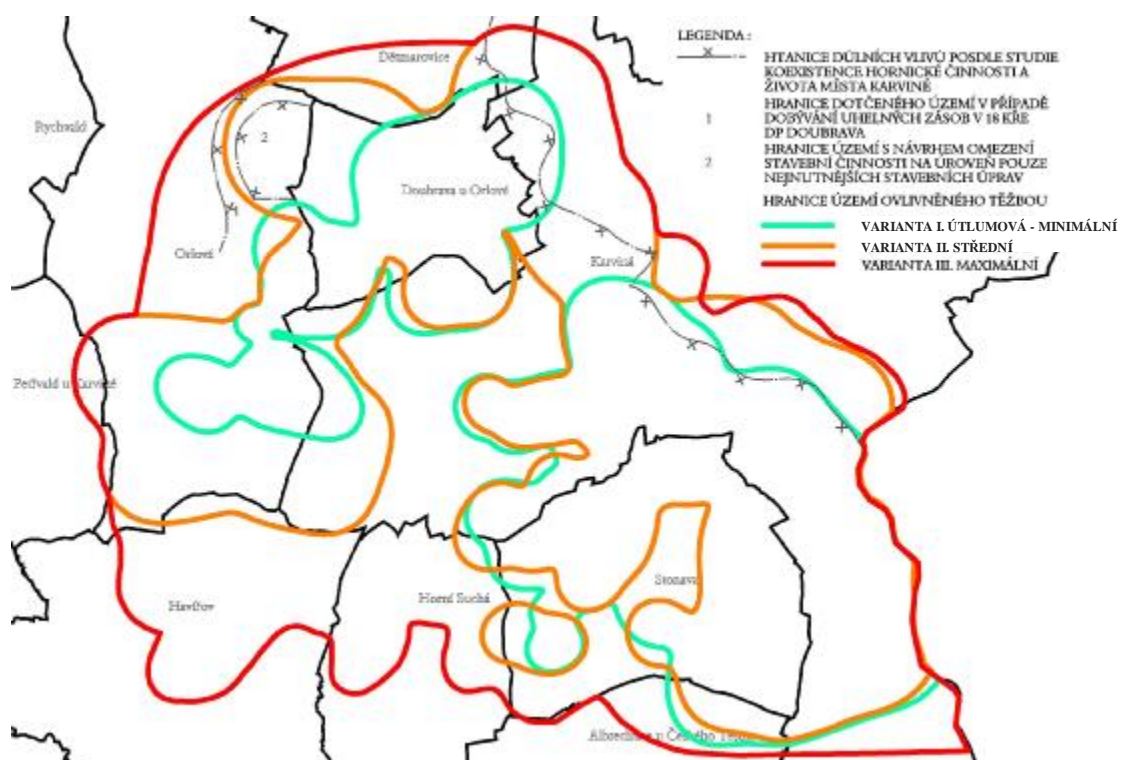
V minulosti proběhla řada jednání mezi obcemi a těžebními organizacemi za účasti dotčených orgánů směřujících k uzavření dohod (kompromisů) mezi zájmy těžařských organizací provozujícími hornickou činnost podle horního zákona a obcemi zajišťujícími na svém území udržitelný rozvoj v souladu se stavebním zákonem a dalšími legislativními předpisy.

Zpracovateli Územní studie jsou známy dvě dohody z této oblasti:

- Dohoda o dalším postupu při usměrňování těžebních záměrů v oblasti města Karviná a lázní Darkov (uzavřená mezi MŽP ČR a MPO ČR v Praze 13. 4. 1994), která vychází ze závěrů ukončené a mezirezortním oponentním řízením schválené studie „Koexistence hornické činnosti a života města Karviná“.
- Dohoda č. 1/2007 o zajištění ochrany nemovitostí a zájmů Města Orlová (uzavřená mezi Městem Orlová a OKD, a.s. 11. 5. 2007) a její dodatek č. 1 z 25. 7. 2008.

Schéma č. 4.1 Porovnání hranic území ovlivněného těžbou uhlí s dohodami uzavřenými s městy Karviná a Orlová

Kopie obou těchto dokumentů (včetně stanovisek a závěrů ke studii „Koexistence hornické činnosti a života města Karviná“) jsou přiloženy na závěr této kapitoly.

V průběhu zpracování studie nám KÚ Moravskoslezského kraje poskytl informaci o nové smlouvě uzavřené mezi statutárním městem Karvinou a OKD, a.s., která pro dalších 10 let ochrání Karvinou před dalšími nežádoucími důlními vlivy a zároveň zachová pracovní místa. Karviné také smlouva zaručí od OKD dříve nebývalou finanční podporu. „Toto jsou podle našeho názoru nejlepší podmínky, jaké zatím město dokázalo s těžaři sjednat. Na straně jedné je tu daná nepřekročitelnost pravého břehu Olše a tudíž ochrana obydlených území Karviné před další těžbou, na straně druhé se nám dařilo a daří získávat finanční podporu OKD. Peníze přicházejí nejen pravidelně přímo městu do rozpočtu (asi 70 miliónů ročně), ale OKD podporuje i v téhle ekonomicky těžké době organizace na území města, kromě házenkářů a fotbalistů i další. Letos jsme také úspěšně směnili budovu kulturního domu Družba s OKD za pozemky a oblíbený kulturní stánek opravujeme s pomocí peněz EU, peníze OKD používáme mj. také na opravy městských komunikací a zvelebování zeleně, nebo slouží jako základ pro dotace v oblasti kultury. Pro OKD dle mého soudu ta dohoda znamená stabilitu podnikání a pro region zachování více než 20 tisíc pracovních míst,“ hodnotí primátor města Tomáš Hanzel s tím, že v této době považuje město vztahy s OKD za historicky nejlepší. „Musím zdůraznit, že OKD nám konečně vrací to, co nám dříve těžba brala, a je to jednoznačně zásluha nového vedení firmy,“ řekl primátor Hanzel. (text převzat z tiskové zprávy, zveřejněné na webových stránkách města).

Je zřejmé, že pro předpokládaný rozsah těžby ve variantách II. střední a III. maximální bude nutno tyto dohody přehodnotit (aktualizovat), případně uzavřít nové dohody, které zaručí udržitelný rozvoj obcí SOB 4 Karvinsko a ty je nutno promítnout do nových územně plánovacích dokumentací, jejich změn nebo aktualizací.

V rámci této územní studie provedeného výzkumu názorů obyvatel zaměřeného na problematiku dalšího rozvoje těžby uhlí v SOB Karvinsko vyplynulo, že případné rozšíření těžby, za předpokladu přiměřené kompenzace a důsledného zahlazení případných škod je pro značnou část obyvatel regionu (přes 40 %) přijatelné – viz následující kapitola 5 Průzkum názorů a postoju místních obyvatel.

Ministerstvo životního prostředí ČR

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

DOHODA

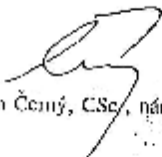
o dalším postupu prací při usměrňování těžebních záměrů v oblasti města Karviná a lázní Darkov

Vzájemná dohoda vychází ze závěrů ukončené a meziresortním opoentním řízením schválené studie "Kocistence hornické činnosti a života města Karviná".

- 1) MPO a MŽP potvrzují schválení varianty č. IV, která chrání obyvatele města Karviná a lázně Darkov před dalšími vlivy těžby.
- 2) Východním řešením střetů zájmů bude varianta č. IV. Těžební postupy budou upřesněny na základě vzájemné dohody mezi doly a místními orgány státní správy a samosprávy.
- 3) Kontrolu usnesení opoentní rady při realizaci výše uvedených bodů přímo v oblasti bude provádět ustavená meziresortní pracovní skupina, kde MPO i MŽP mají své zástupce.

za MŽP: Ing. Aleš Šulec, náměstek ministra

za MPO: Ing. Milan Černý, CSc., náměstek ministra

V Praze, dne 13. dubna 1994

Společné stanovisko OkÚ Karviná, Města Karviná a OKD a.s. ke studii "Koexistence hornické činnosti a života města Karviná".

Rostoucí střet zájmů mezi těžební společností OKD, a.s. a městem Karviná vyvrcholil závěrem r. 1991 Usnesením vlády ČR č.482, v němž bylo uloženo rozhodnout ministru hospodářství o řešení problematiky tzv. ochranného piliře města Karviná.

Řada jednání zainteresovaných organizací a příslušných ministerstev v první polovině r. 1992 vyústila v rozhodnutí vytvořit k řešení střetu zájmů pracovní skupinu MŽP ČR, MH ČR, MěÚKa, OkÚKa, OBÚ s cílem zabezpečit vypracování nezávislé studie včetně nezávislých oponentur pro komplexní zhodnocení všech dopadů a vlivů hornické činnosti v katastrálním území města Karviná a stanovení návrhu strategie řešení předmětné problematiky.

Po ukončení výběrového řízení za účasti zahraničních firem v únoru 1993 byla v průběhu r. 1993 zpracována a v listopadu 1993 expedována studie "Koexistence hornické činnosti a života města Karviná".

Je nutno konstatovat, že její zpracování i oponování probíhalo za neustálé vstřícné součinnosti a spolupráce všech zainteresovaných partnerů a to jak veřejnosti, veřejnoprávních orgánů, organizací na straně jedné a těžebních společností na straně druhé.

Už na začátku řešení studie těžební společnost OKD, a.s. konstatovala, že rozhodující pro další strategii pohybu těžaře na tomto území budou výsledky a závěry této studie, současně také přizpůsobila svoji těžební činnosti v prostoru a čase tak, aby po ukončení studie a přijetí příslušných rozhodnutí nebylo dotčeno příslušné území.

K předložené studii "Koexistence hornické činnosti a života města Karviná" zaujímají OkÚKa, město Karviná a OKD, a.s. následující stanovisko:

1. Studie je živý dokument, zpracováváný v určité době, za určitých podmínek, předpokladů a vstupů.
Z tohoto pohledu se jeví nutnost ji chápat jako základní podkladový materiál, jež už nyní vyžaduje a dále bude vyžadovat dopracování a dořešení v některých problémových oblastech, viz. dále.

2. Všechny strany doporučují MŽP ČR na základě nových skutečností revidovat vyhlášené pásmo CHLÚ černého uhlí v okrese Karviná.
3. Město Karviná a těžební společnost OKD, a.s. budou společně řešit problém zůstatkové zástavby v poddolované části města.
4. S ohledem na nové poznatky vyhodnocení vlivů důlní činnosti na horní a dolní tok řeky Stonávky (studie - posouzení bylo známo až 30.11.1993) se jeví nutné (s ohledem na nutnost zabezpečení gravitačního odtoku vody ze Stonávky do Olše a gravitačního odtoku vody na horním toku řeky Olše, dále s ohledem na nutnost zabezpečení řízeného poklesu v předmětných oblastech) zabezpečit komplexní vyhodnocení podélného profilu řeky Olše - - naposledy byl "Povodím Odry" zpracován v r.1988.
5. S ohledem na nové skutečnosti je třeba zabezpečit vypracování střednědobého plánu OKD s cílem přehodnocení způsobu dalšího využití ložiska a stanovení perspektiv jednotlivých dolů.
6. Pro přesné a aktuální vyhodnocování přímých důsledků důlní činnosti na povrch bude nutno realizovat systém měřičského monitorování účinků důlní činnosti formou pozorovacích stanic, tak jak je podrobně uvedeno ve studii.
7. Závěry studie musí být dále zohledněny a akceptovány v územním plánu VÚC OSRA.
8. Zabezpečit vypracování odborného posudku specializovanou organizací na podrobnou analýzu možnosti ohrožení stability svahu a vzniku sesuvů v oblasti Karviná - Ráj na pravém břehu řeky Olše.
9. Zabezpečit vypracování znaleckých posudků, jež budou řešit vlivy dobývání na povrchovou zástavbu lázní Darkov, na hladinu jedobromových pramenů a spodních vod.
10. Z hlediska perspektivy řešení střetů zájmů využít závěry studie pro uzavření rámcové střednědobé dohody mezi městem Karviná a těžební společností OKD, a.s., doplněné o odruh v prostoru a čase a to nejpozději do 30.6.1994 včetně časového harmonogramu bodů uvedených v tomto společném stanovisku.
11. Zabezpečit vypracování hydrogeologických posudků a měření hydrogeologických poměrů v oblasti Karviná - Staré Město.
12. Zabezpečit aktualizaci již zpracovaných komplexních řešení území s ohledem na nové skutečnosti vyplývající ze studie.
13. Zabezpečit vypracování dokumentace dle zákona č. 244/92 Sb. pro sporná území (Karviná - Ráj, Karviná - Staré Město, Lázně Darkov).

14. Pro řešení konkrétních problémů pro dobývání vytvořit od r. 1995 společné pracoviště za účasti pracovníků MĚÚKa, Dolu ČSA a Správy OKD.

V návaznosti na závěry a výsledky studie se všechny strany přiklání k volbě následující strategie řešení střetů zájmů mezi městem Karviná a OKD, a.s.:

Je možno nalézt kompromis mezi variantou III. a IV. a to v následujících směrech:

1. Důl Darkov:

-
- Jako výchozí v oblasti Karviná - Ráj a Darkov přijmout variantu č. IV. s tím, že po rozšíření dobývacího prostoru směrem k polské hranici na východ budou vydobýty v souladu se studií BPO na zával sloje č. 19, 22, 24. Během i po dobývání každé sloje bude prováděno měření poklesu povrchu (monitorování) a na základě tohoto vyhodnocení bude teprve rozhodnuto o postupu dobývacích prací v další sloji včetně stanovení preventivně zabezpečovacích opatření.
 - O možnosti dobývání 24 sloje pod Lázněmi Darkov bude možno rozhodnout až po vypracování speciální studie a znaleckých posudků, které budou řešit vlivy dobývání 24 sloje na povrchovou zástavbu Lázní Darkov a okolí, hladinu spodních vod a jodobromových pramenů.

2. Důl ČSA:

-
- Vyhodnotit v roce 1994 podrobně skutečné hydrogeologické poměry v k.ú. Karviná - Staré Město se zpracováním hydrogeologické mapy spodní vody.
 - Pro období střednědobého výhledu Dolu ČSA řešit koncepci dobývání ve smyslu var. č. IV., tj. vydobytí části plochy v 10a sloji v jižní části kry č. 10.
 - Rozsah dobývacích prací v kře č. 10 programovat tak, aby povrchová zástavba v Karviné - Starém Městě, nacházející se severně od ul. Lešetínská nebyla dobývacími pracemi ovlivňována. Řešení území jižně od ul. Lešetínská bude posouzeno v rámci zákona 244/92 Sb.

Z á v ě r :

Studie "Koexistence hornické činnosti a života města Karviná" je nesporným přínosem v řešení tak složité problematiky jako je střet zájmů mezi těžebními společnostmi, občany, obcemi a veřejnoprávními orgány.

Je možno konstatovat, že již v průběhu zpracovávání studie byly hledány cesty možného kompromisu a to z obou zúčastněných stran.

Ze strany těžební organizace OKD zejména dolů Darkov a ČSA byly po celou dobu řešení studie respektovány zájmy druhé strany a těžební činnost už předem byla odkložena od sporných lokalit. Naopak ze strany města Karviná byly uspokojivě a vstřícně řešeny dohody o těžbách jednotlivých dolů.

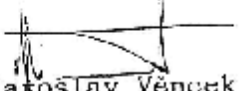
Došlo k bezprostřednímu, účinnému kontaktu a spolupráci dotčených stran - municipalit, těžební společnosti, různých organizací, vysokých škol a příslušných ministerstev na úrovni, jež zřejmě je a bude nutná pro další soužití v karvinském regionu.

Přijetím tohoto společného stanoviska města Karviná a OKD, a.s. byly v převážném rozsahu zohledněny podmínky města uvedené ve vyhlášce č. 11/93.

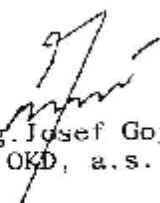
Toto je největším přínosem celého, téměř dva roky trvajících řešení problematiky těžby v k.ú. města Karviná.

K vlastní studii musíme konstatovat, že zpracovatel se úkolu zhostil na vysoké profesionální úrovni. Z toho pohledu je účelné i nadále využívat zkušeností, poznatků a informačního zázemí BPO i nadále.

Závěrem shrnujeme, že studie splnila svůj účel a prokázala reálnou možnost současné existence hornické činnosti a života lidí v přijatelném životním prostředí.

JUDr. Jaroslav Věncek
starosta města Karviná

p. Rudolf Korpas
za OkÚ Karviná

Ing. Josef Goj
za OKD, a.s.

Zpracovali: Ing. J. Menšík, Ing. H. Siuda, Ing. P. Mojžišek, p. R. Korpas,
PhDr. R. Nogol, Ing. Z. Vajter

Závěry oponentní rady k oponentnímu řízení studie

"Kocistence hornické činnosti a života města Karviná"

Na základě průběhu oponentního řízení, oponentních posudků a diskuse k nim přijímá oponentní rada tyto závěry:

1. Zpracování studie a její průběžné oponentování probíhalo za neustálé vzájemné součinnosti a spolupráce všech zainteresovaných partnerů.
2. Studie a závěry oponentní rady, včetně společného stanoviska OKD a.s., MěÚ a OkÚ Karviná ke studii, jsou základním podkladovým materiálem pro další řešení střetu zájmů a zavazuje dotčené strany k dodržování dohodnutých postupů.
3. Studie vyhověla zadané osnově a splnila svůj účel.
4. V případě, že nově zjištěné skutečnosti o stavbě ložiska by mohly ovlivnit velikost deformací povrchu poddolováním, bude studie v tomto směru doplněna. O doplnění rozhodne OBÚ ve spolupráci s BPO.
5. Výchozím řešením střetu zájmů je Varianta IV studie. Těžební postupy budou upřesněny na základě vzájemné dohody mezi doly a místními orgány státní správy a samosprávy za předpokladu, že významnou úlohu v rozhodování bude mít sledování pozorovacích měřičských přímek.
6. MŽP na návrh OKD a.s. provede revizi CHLÚ vzhledem k novým závěrům obsaženým ve studii.
7. OKD a.s. zabezpečí k 30. 4. 1994 zadání komplexního vyhodnocení podélného profilu řeky Olše za účelem gravitačního odtoku vody ze Stonávky do Olše.
8. Závěry studie a oponentní rady, tj. Varianta IV, zpracuje ÚO MH do územního plánu VÚC OSRA a ÚPSÚ Karviná a a.s. OKD do dobývacích prostorů dolů v karvinské části revíru.
9. OKD a.s. zajistí vypracování odborného posudku
 - stability svahu v oblasti Karviná - Ráj na pravém břehu řeky Olše,
 - vlivů dobývání na povrchovou zástavbu SLL Darkov,
 - vlivů dobývání na zdroje jedobromových vod a jejich jímacích zařízení.Obě výše uvedené studie budou posouzeny a uzavřeny MŽP, MPO, a MZÚ.
 - vlivů dobývání na hladinu podzemních vod,
 - na hydrogeologické poměry v oblasti Starého Města, včetně sledování hydrogeologických poměrů.

Konečné termíny předložení studií budou stanoveny v harmonogramu zpracovaném a.s. OKD k 30. 4. 1994.

10. OBÚ Ostrava potvrdí správnost metodiky výpočtu účinků vlivů poddolování používané v rámci celého revíru OKD a.s. a předloží ji 31. 5. 1994 na MŽP.
11. Pro řešení konkrétních problémů spojených s dobýváním uhlí se doporučuje vytvořit společnou pracovní skupinu ze zástupců MěÚ Karviná, OKD a.s. a ČMD a.s.
12. OKD a.s. a ČMD a.s. posoudí do 30. 9. 1994 možnost aplikace ekologicky šetrných dobývacích metod nejen z ohledem na možnosti projevů poddolování na povrch, ale i na další okolnosti, např. horské otěsy, zápary, strukturně-tektonickou stavbu, výrubnost apod., a to i v kombinaci se zakládáním vyrubaných prostor, včetně ekonomického zhodnocení a stanoviska OBÚ.
13. OKD a.s. a ČMD a.s. zajistí do 31. 1. 1995 dopracování a aktualizaci celkové koncepce sanace a rekultivace území města Karviná.
14. Pracovní skupina, která řídila přípravu a zpracování studie, bude pokračovat ve své činnosti, provádět kontrolu plnění dohodnutých opatření a vytvářet prostředí pro spolupráci dotčených stran.
15. Zpracovatel BPO doplní studii ve smyslu připomínek oponentů a dalších účastníků oponentního řízení. Doplněk ke studii předloží pracovní skupině do 31. 3. 1994.
16. Usnesení oponentní rady vychází též ze společného stanoviska MPO, MŽP, OKD a.s., OkÚ a MěÚ Karviná.

V Ostravě-Radvanicích dne 26. 1. 1994 .

MPO: ing. Martiška

MŽP: Dr. Domas

MH: ing. Hambalčík

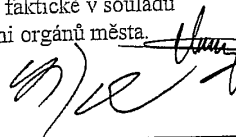
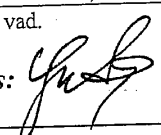
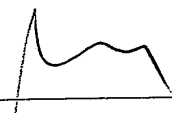

OkÚ Karviná: p. Korpas

MěÚ Karviná: JUDr. Skříček

OBÚ Ostrava: ing. Šmolka

OKD: ing. Gaj

Předkládací návrh
 ke smlouvě uzavírané městem Orlová

1.	Předkládající odbor (y) Vyřizuje / tel.	Odbor životního prostředí Janiczek Tadeáš kl. 736
2.	Určeno k podpisu : 3 starostovi města	
3.	Druh smlouvy :	Dohoda
	Předmět smlouvy :	Vyřešení střetu zájmů ve smyslu §33 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství
4.	Druhá smluvní strana :	OKD, a.s. se sídlem : Ostrava - Moravská Ostrava, Prokešovo náměstí 6/2020 728 30
5.	Rozhodnuto v radě města dne : - číslo usnesení :	
6.	Rozhodnuto v zast. města dne : - číslo usnesení :	
7.	Stanovisko vedoucího předkládajícího odboru:	Tato smlouva je po stránce věcné a faktické v souladu s podklady a příslušnými usneseními orgánů města. Dne : 2.5.07 Podpis:
8.	Stanovisko oddělení právního a kontrolního :	Tato smlouva je bez právních vad. Dne : 2/5 2007 Podpis:
9.	Podpis starosty města:	Dne : 1.0 -05- 2007 Podpis:
10.	Založeno do Centrální evidence se všemi podklady. čj.	Podpis : Datum : 10.5. 2007

Platné číslo smlouvy 2004/253/0004/OSTA/245

Platné číslo smlouvy*2004/253/0004/OSTA/245*.....

D o h o d a č. 1/2007

o zajištění ochrany nemovitostí a zájmů Města Orlová

Ve smyslu § 33 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů

u z a v ř e l i

1. OKD, a.s.

Se sídlem: Ostrava-Moravská Ostrava, Prokešovo náměstí č. 6/2020, 728 30

IČ: 26863154

DIČ: CZ26863154 Zapsaná v obchodním rejstříku u Krajského soudu v Ostravě,
oddíl B, vložka 2900

Zastoupena: Ing. Josefem Gojem, generálním ředitelem na základě plné moci ze 2.1. 2007
(dále jen OKD, a.s.)

a

2. Město Orlová

Zastoupeno : MUDr. Jiřím Michalíkem, starostou města

Se sídlem : Osvobození 796, 735 14 Orlová - Lutyně

IČ: : 00297577

DIČ: : CZ00297577

Bankovní spojení : ČSOB, a.s., pobočka Orlová, č.ú. 103957163/0300

tuto dohodu:

I. Využitím výhradního ložiska černého uhlí dojde k ohrožení některých nemovitostí a zájmů města Orlová. Cílem této dohody je zabezpečení využití výhradního ložiska při zajištění nezbytné ochrany nemovitostí a zájmů města Orlová

II. OKD a.s. ohrozí zájmy a nemovitosti města Orlová hornickou činností Dolu ČSA a Dolu Lazy. V rámci koexistence života města Orlová a hornické činnosti OKD a.s. jako podklad pro další vzájemnou spolupráci a za účelem kompenzace nepříznivých účinků hornické činnosti na povrch se dohodlo:

OKD, a.s. :

1. předloží do 31.3.2007
 - a) mapu vypočtených poklesů a deformací od r. 2007 vč. do ukončení těžby – (konečný stav - bod B z jednání 10.1.2007) a dále
 - b) mapu vypočtených skutečných poklesů a deformací za období 2002 – 2006 vč. v součtu s vypočtenými poklesy a deformacemi od r. 2007 vč. do ukončení těžby (bod C z jednání 10.1.2007).
2. se zavazuje směnit pozemky ve svém vlastnictví za pozemky ve vlastnictví města Orlová, a to za těchto podmínek :
 - a) město Orlová do konce roku 2007 určí lokalizaci a výměry pozemků ke směně z vlastnictví OKD, a.s., a to do hodnoty 3 284 370,- Kč. Částka je stanovena znaleckým posudkem č.6162-262/06 znalce Ing.Ladislava Langera jako hodnota pozemků města ovlivněných hornickou činností – dobývání porubů č. 140 202, 140 204 a 140 906 ve sl. č. 40 dobývacího prostoru Lazy.
 - b) vlastní směna podle předchozího bodu proběhne nejpozději do poloviny roku 2008.
 - c) zbývající pozemky v majetku města ovlivněné hornickou činností a nacházející se v dobývacích prostorech OKD a.s. budou řešeny přednostně směnou do konce roku 2008. K řešení tohoto úkonu bude zřízena společná pracovní skupina složená ze zástupců účastníků této dohody.
 - d) V případě nemožnosti vzájemné materiální směny, bude problematika pozemků řešena finančním vyrovnáním.
3. se zavazuje řešit další vzájemné nabývání (zcizování) pozemků prioritně vzájemnou směnou, etapovitě dle priorit dle návrhů jednání společné pracovní skupiny.
4. se zavazuje pro potřebu tvorby nového ÚP přehodnotit stávající Podmínky ochrany ložiska.....z r. 1998 s ohledem na aktuální výhled hornické činnosti a předložit návrh nových podmínek v termínu do 1. 5. 2007 k projednání v orgánech města a do 1.9.2007 na MŽP ČR.
5. se zavazuje účinně spolupracovat na koncepcích využití území při tvorbě územně plánovacích podkladů. Bude spolupracovat na přípravě a realizaci projektů předstihových investic do území po proběhlých ARS v rámci Revitalizace MSK dle vládního usnesení č. 592/2002 a spolupracovat na získání příslušných finančních zdrojů.
Předloží v termínu do 1. 5. 2007 výhledové podmínky využití území po vydobytí zásob, zejména :
 - plochy zamokření a zatopení terénu
 - linie stávajících a předpokládaných nespojitých přetvoření terénu
 - nestabilní území (sesuvy stávající a předpokládané)
 - mapu asanačně rekultivačních staveb proběhlých, probíhajících a plánovaných
 - dostupné mapové podklady s vyznačením rozsahu skutečných navážek hlusiňy
6. předloží městu Orlová každoročně
 - a) písemné vyhodnocení podmínek povolení hornické činnosti do 1.3. běžného roku
 - b) písemné vyhodnocení plnění podmínek EIA do r. 2010 do 1.3. běžného roku
 - c) písemné výsledky měřického monitoringu území nezávislou institucí ve stejném rozsahu jako do r. 2006. Výsledky měření za uplynulý rok budou předávány městu v termínu do 1.3. běžného roku. OKD a.s. zajistí spolehlivou (pevnou) stabilizaci bodů v území s cílem kontinuity a správnosti měřených údajů.

- d) písemné (mapové) podklady výsledků monitoringu podzemních vod a rozsahu zatopení a zamokření povrchu v termínu do 1.3. (dvě analýzy a vyhodnocení – období jaro a podzim uběhlého roku) v rozsahu monitoringu jako do r. 2006.
7. bude spolupracovat s městem na zajištění příznivého stavu vzhledu území města. K tomuto účelu město Orlová určí lokality svého území, ve kterých se vyskytují černé skládky, nedokončené demolice, nedostatečná či zanedbaná údržba komunikací aj. stavy a to na pozemcích či stavbách ve vlastnictví OKD, a.s., jež narušují vzhled města Orlová.
 8. v případě nabytí objektu č.pop. 74 v k.ú. Orlová (p. Macura), se OKD, a.s. zavazuje zachovat tento objekt jakožto součást ochranného pásma historického centra města Orlová.
 9. Smluvní strany se dohodly, že neprodleně uzavřou dohodu o vypořádání důlních škod, které vznikly na majetku města Orlová hornickou činností OKD a.s. k datu účinnosti této smlouvy. Předpokládaný rozsah škod činní 8 - 9 mil. Kč. s tím, že jeho výše bude stanovena na základě znaleckých posudků. Tímto ustanovením není dotčen nárok Města Orlová na důlní škody vzniklé hornickou činností OKD a.s. po datu účinnosti této dohody.

III.

Město Orlová souhlasí s hornickou činností OKD a.s., realizovanou prostřednictvím V.O.J. Důl ČSA a Důl Lazy, prováděnou a ovlivňující katastrální území města, v těchto porubech:

Důl ČSA	Důl Lazy	
č. porubu	č. porubu	
74 060	140 906	140 206-1
79 551	140 202	140 208
79 552	140 204	140 410
223 450	140204-1	140 706
223 452	139 206-2	140 708
22 3452/1	139 810	140 710
223 750	139 708	161 102
223 752	139 706	141 104
223 754	140 702	161 902
223 950	140 704	
223 952	140 402	
223 954	140 406	
223 956	140 404	
224 050	138 806	
224 052	138 808	
224 054	139 806	
224 056	139 808	

Závazky a práva z této dohody přecházejí v plném rozsahu na právní nástupce obou stran této dohody.

IV

Dohoda se uzavírá s účinností ode dne podpisu obou stran.

V.

Uzavřením této dohody pozbývají platnost dohody dříve uzavřené, mimo dílčí dohody uzavřené s jednotlivými těžebními organizacemi pro poruby v rámci předkládaných žádostí o povolení hornické činnosti.

Tato dohoda je vyhotovena ve čtyřech stejnopisech, z nichž OKD, a.s. obdrží dvě vyhotovení a město Orlová obdrží dvě vyhotovení, včetně mapové dokumentace vlivů dobývání a porubů.

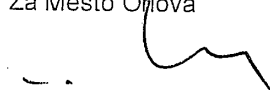
V Ostravě dne 27. 4. 2007

V Orlově dne 11. 5. 2007

Za OKD, a.s.

Ing. Josef Goj
generální ředitel
na základě plné moci ze 2.1.2007

Za Město Orlová

MUDr. Jiří Michalík
starosta města

Dodatek č. 2008/694/0005/OSTA/245
ke smlouvě č. 2008/1253/0004/0019/245

Dodatek č. 1
k Dohodě č. 1/2007

o zajištění ochrany nemovitostí a zájmů Města Orlová

Ve smyslu § 33 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů

u z a v ř e l i

1. OKD, a.s.

Zastoupena : Dr. Klaus Dieter Beckem, generálním ředitelem
Se sídlem : Prokešovo náměstí č. 6/2020, 728 30 Ostrava - Moravská Ostrava
IČ : 26863154
DIČ : CZ

Zapsaná v obchodním rejstříku u Krajského soudu v Ostravě, oddíl B, vložka 2900
(dále jen OKD, a.s.)

a

2. Město Orlová

Zastoupeno : MUDr. Jiřím Michalíkem, starostou města
Se sídlem : Osvobození 796, 735 14 Orlová - Lutyně
IČ : 00297577
DIČ : CZ00297577
Bankovní spojení : ČSOB, a.s., pobočka Orlová, č.ú. 103957163/0300

(dále jen Město Orlová)

tento dodatek k dohodě č. 1:

I. Územní plánování

Město Orlová zadá zpracovateli ÚP zpracování „výkresu pořadí změn v území“ (etapizace). Obsahem výkresu bude návrh využití zastavitelných ploch v čase.

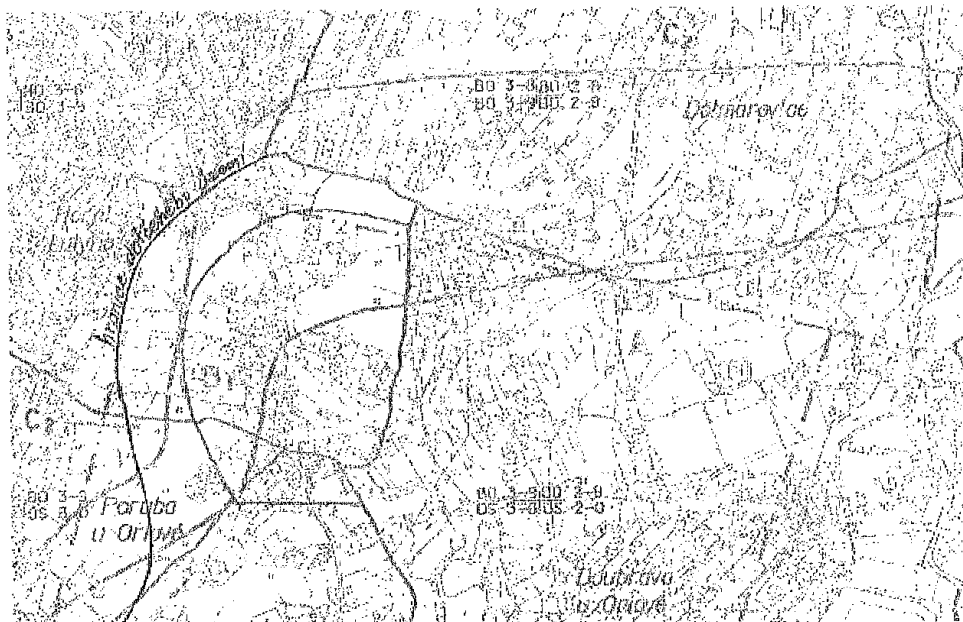
V lokalitě vymezené hranicí dotčeného území, katastrem města a na jihu omezeno hranicí mapových listů 1: 5000 Boh. 3-9 a Ostr. 3-0 (x = 1 100 000) bude navržena využitelnost zastavitelných ploch po 30. 9. 2011.

OKD, a.s. v termínu do 30. 9. 2009 oznámí vedení města Orlová definitivní výsledek svého rozhodnutí ve věci další hornické činnosti v 18. kře. Dolu ČSA.

V případě rozhodnutí OKD, a.s. realizovat záměr hornické činnosti v 18 kře Dolu ČSA lokality Doubrava (v účinné vzdálenosti m.j. lokality Výhoda) OKD, a.s. iniciuje a uhradí pořízení změny ÚP v celé dotčené oblasti katastrů města Orlová. Na základě tohoto rozhodnutí město Orlová pořídí do konce roku 2011 změnu územního plánu.

V případě, že k vydání změny ÚP dojde po 31. 12. 2011, uhradí těžební organizace vlastníkům zastavitelných pozemků jejichž určení k zastavění bude změnou ÚP zrušeno, újmu v rozsahu stanoveném v §102, odst.2 stavebního zákona.

Rozsah zájmového území:

Pozn.:

Ve výseku „Mapy důlních podmínek ..“ je černě vyznačena hranice dotčeného území v případě dobývání uhelných zásob v 18. kře DP Doubrava a červeně je naznačena hranice území s návrhem omezení stavební činnosti na úroveň pouze nejnutnějších stavebních úprav stávajících objektů z důvodu možného využití zásob uhlí v 18. kře. (na jihu omezeno hranicí mapových listů 1: 5000 Boh. 3-9 a Ostr. 3-0 – x = 1 100 000).

V Orlově, dne : 15. 7. 2008

V Ostravě, dne :

MUDr. Jiří Michalík
starosta města

Dr. Klaus Dieter Beck
generální ředitel

2

A 5 KOMENTÁŘ K PRŮZKUMU NÁZORŮ A POSTOJŮ MÍSTNÍCH OBYVATEL

Cílem této studie bylo zjistit názory občanů bydlících v regionu SOB4 Karvinsko na problematiku rozšíření, stagnace či útlumu v těžebním průmyslu v této oblasti. Hlavním úkolem bylo tedy „Posoudit klady a zápory (územní, přírodní, ekonomické, sociální a další) případného rozšíření těžby černého uhlí ve vztahu k územnímu rozvoji specifické oblasti Karvinsko (funkčnímu využití území, rozvoji sídel, zastavěnému území, ekonomickému a sociálnímu rozvoji, ochraně přírody a krajiny, ochraně památek) a stanovit podmínky pro udržitelný rozvoj území a výsledky zohlednit při tvorbě rezortních koncepcí. Přitom zohlednit názory a postoje místních obyvatel.“

Tento úkol je uložen Ministerstvu pro místní rozvoj v dokumentu „Politika územního rozvoje České republiky 2008“ [článek (72)], který vláda ČR schválila usnesením č. 929 ze dne 20. července 2009. V něm je i vymezena specifická oblast Karvinsko. Dokument „Politika územního rozvoje České republiky 2008“ je dostupný v plném znění na webových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj: www.mmr.cz/politika-uzemniho-rozvoje-cr-2008.

Zpracovatelem celé studie je Urbanistické středisko Ostrava. Tato část se věnuje právě názorům obyvatel regionu. Zpracovatelem tohoto výzkumu trhu je marketingová agentura Respond & Co, s.r.o. Dotázáno bylo celkem 300 zástupců domácností z regionu SOB4 Karvinsko a to ve struktuře dle metodiky této zprávy (struktura výběrového vzorku).

Obecné informace o životě v regionu

V první části marketingového výzkumu byla zjišťována úroveň spokojenosti s životem v regionu. V obecné rovině je valná většina obyvatel regionu spokojená se životem ve svém městě. Celkem se jedná o přibližně 80% lidí, kteří potvrzují tuto spokojenost. Mezi méně spokojené patří obyvatel, kteří nejsou nakloněni rozšiřování či zachování těžby a jsou spíše pro útlum těžby. Lidé, kteří nejsou spokojeni, pak často uvažují i o odstěhování z regionu.

Celkově jsou však úvahy o odstěhování z regionu na relativně nízké úrovni. O odstěhování určitě přemýšlí 4,7% respondentů, častěji ženy, než muži. 13,7% pak rozmýšlí o odstěhování v kategorii spíše ano. Mírně varovným faktem je, že úvahy o odstěhování jsou častější s rostoucím vzděláním respondentů a s klesajícím věkem. Mohlo by tedy hrozit, že se z regionu postupně odstěhují vzdělané a mladé části obyvatelstva (již nyní v těchto statistikách region zaostává).

Úvahy o odstěhování jsou mírně závislé i na názoru na těžbu v regionu. Stejně jako u spokojenosti se životem v daném městě i v kategorii úvahy o odstěhování je větší zastoupení kladných odpovědí u lidí, kteří jsou pro celkový útlum těžby (a lze předpokládat, že v případě rozšíření těžby budou reagovat častějšími úvahami o odstěhování).

Životní prostředí

Mezi obyvateli regionu převládá názor, že se úroveň životního prostředí za posledních 10 let se v jejich městě spíše zlepšila. Myslí si to přes 44% respondentů. 27,7% respondentů si myslí, že se úroveň životního prostředí nezměnila a 22% si myslí, že se dokonce zhoršila. O zlepšení úrovně životního prostředí jsou více přesvědčení muži než ženy, které si častěji myslí, že se nezměnila. Úvahy o trendu v oblasti životního prostředí jsou překvapivě nezávislé na věku či vzdělání respondenta. Opět se jako negativní skupina vymezuje skupina odmítající rozšíření či zachování těžby. Lidé s negativním názorem mají pak sklon k častějším úvahám o odstěhování, jsou i méně spokojeni se životem ve svém městě.

Obnova území zasažené těžbou uhlí v regionu

Většina obyvatel (cca 64%) přitom připouští, že úroveň obnovy území zasaženou těžbou uhlí je na vyšší úrovni, než tomu bylo před rokem 1990. Dalších 26% lidí si myslí, že je tato úroveň srovnatelná. Pouze 4,3% respondentů hodnotí situaci v obnově zasažených území pozitivněji v letech před rokem 1990.

Obecné hodnocení úrovně obnovy území zasažených těžbou uhlí v regionu potvrzuje i známkování těchto aktivit, kde jednoznačně lepšího hodnocení dosahují aktivity dnešní doby, než aktivity z dob před

rokem 1990. Rapidně přibývá obyvatel, hodnotící obnovování území známkami 2 a 3, kterých je dohromady skoro 68% (před rokem 1990 pouze 33,3%). Hodnoty 4 a 5 jsou dominantní naopak v letech před rokem 1990, touto známkou toto období známkuje skoro 48% respondentů, v dnešní době pak pouze 13,7% respondentů.

Příspěvky OKD do rozpočtu obcí

Platby OKD jako „náhrady“ za škody jsou známy 46% respondentů (například ve Stonavě je to dokonce 80% respondentů). Znalost je významně vyšší u mužů než u žen, dále spíše u středních věkových kategoriích (ekonomicky aktivní). Povědomí o platbách do rozpočtu obcí roste s rostoucím vzděláním respondentů. Nejčastěji si tuto skutečnost uvědomují zastánci rozšíření těžby.

Hodnocení aktivit OKD v oblasti minimalizace dopadů těžby uhlí

Hodnocení aktivit OKD v oblasti minimalizace dopadů těžby uhlí je však spíše nedostatečné, i přes relativně dobrou znalost příspěvků do rozpočtů obcí i přes celkově spíše pozitivní hodnocení úrovně obnovy území zasažených těžbou uhlí. 21,7% lidí si myslí, že OKD určitě nedělá vše potřebné k naplnění cíle co nejnižších dopadů těžby uhlí na společnost, dalších 41% tuto skutečnost podporuje odpovědí spíše ne.

O tom, že OKD dělá vše potřebné, je přesvědčeno určitě pouze 4% respondentů, a spíše pak dalších 28% respondentů. Kladně v tomto ohledu vidí aktivity OKD především zastánci dalšího rozšíření těžby, opačný názor dominuje odpovědím lidí nespokojených se životem v obci a u lidí uvažujících o odstěhování.

Rekultivace

Lidé z regionu SOB4 Karvinsko jednoznačně preferují zalesnění území po rekultivaci (56%), spolu s možností využití k rekreačním účelům (30,7%). Preference lesů roste s věkem, naopak preference využití k rekreačním účelům roste s věkem klesajícím.

Vliv dalšího rozšíření těžby

Posuzování vlivu dalšího rozšíření těžby bylo sledováno ve čtyřech základních kategoriích – vliv na obyvatelstvo, ekonomické hledisko, hledisko trhu nemovitostí a ekologické hledisko. Každé pak tvořila sada dotazů.

Vliv dalšího rozšíření těžby - Obyvatelstvo

Z pohledu obyvatelstva byly sledovány názory obyvatel na odhad vlivu rozšíření těžby z pohledu vývoje počtu obyvatel v regionu, z pohledu osobního postoje k možnosti odstěhování z regionu, dále z pohledu obecné příjmové (mzdové) situace v regionu a osobní příjmové situace.

Z pohledu vývoje počtu obyvatel si lidé myslí, že by rozšíření těžby mělo spíše neutrálně - negativní vliv. Přeložit by se dala tato odpověď tak, že se dá předpokládat mírný úbytek obyvatel v regionu (současných, nehovoříme o případně přistěhovaných za prací).

Naopak z příjmového pohledu dominuje jednoznačně pozitivní vliv rozšíření těžby na příjmy (mzdy) obyvatel regionu. Dokonce i osobní příjmové situace obyvatel (konkrétních respondentů) dominují spíše pozitivně neutrální odpovědi.

Vliv dalšího rozšíření těžby – Ekonomické hledisko

Vliv dalšího rozšíření těžby je nejvíce pozitivně vnímáno z pohledu ekonomického. 55% respondentů předpokládá pozitivní vliv na celkový hospodářský vývoj regionu a pouze 15% negativní vliv.

Z pohledu zaměstnanosti přímo v těžebním průmyslu i zaměstnanosti v následných službách jsou pozitivní očekávání vlivu rozšíření těžby dokonce na úrovni 70% respondentů.

Vliv dalšího rozšíření těžby – trh s nemovitostmi

Trh s nemovitostmi bude s rozšířením těžby podle názoru respondentů trpět spíše negativy. Nejvíce negativních vlivů očekávají respondenti z pohledu cen nemovitostí, které předpokládá skoro 48,3% respondentů a pozitivní vliv očekává pouze 16,3% respondentů.

Ani v oblasti ceny bydlení (nájemné) a ni z pohledu výstavby nových bytů či nemovitostí se neočekávají pozitiva, převládajícím názorem jsou negativní, v lepším případě neutrální dopady na tyto kategorie v souvislosti s dalším rozšířením těžby.

Vliv dalšího rozšíření těžby – ekologické hledisko

Nejvíce negativních vlivů rozšíření těžby černého uhlí, dle očekávání, předpokládají respondenti v oblasti ekologie. Všechny tři kategorie – z pohledu čistoty ovzduší, z pohledu dopadu na krajinu a přírodu a z pohledu dopadu na zdravotní stav obyvatelstva budou podle cca 90% respondentů trpět negativními vlivy.

Celkový názor na těžbu černého uhlí

Stěžejní otázkou výzkumu bylo zjištění názoru na těžbu černého uhlí v regionu. 7% respondentů souhlasí s rozšířením těžby bez dalších podmínek, dalších 34,7% respondentů pak souhlasí s rozšířením těžby černého uhlí ve vybraných lokalitách za předpokladu přiměřených finančních kompenzací obcím. Celkem tedy s rozšířením těžby souhlasí více než 40% obyvatel regionu. Se stávajícím stavem těžby pak souhlasí 31,7% respondentů a pro utlumení a ukončení těžby se vyslovilo 26,7% obyvatel regionu.

Zajímavé je, že v této otázce se hledají velmi těžce nějaké demografické skupiny s vyhraněnými názory. Existují sice rozdílové skupiny, nelze však jednoznačně označit vliv pohlaví, věku či vzdělání na celkový názor na těžbu černého uhlí.

Respondenti z obcí Dětmorovice, Petřvald, Albrechtice či Stonava jsou spíše zastánci útlumových aktivit, naopak mezi občany Karviné, Doubravy, Dolní Lutyně, Bohumínu či Horní Suché najdeme nejvíce souhlasných odpovědí s rozšířením těžby. Interpretace ovšem neznamená, že by se mělo těžit právě v oblastech, ve kterých respondenti bydlí. Oblasti případného rozšíření těžby byly zjišťovány v následujících otázkách.

Nejvíce názorů pro útlum demonstrují lidé bez přímého či návazného ekonomického vztahu k OKD. Naopak zastánci rozšíření se rekrutují z řad nespokojenějších obyvatel s životem v jejich městě a z řad těch respondentů, kteří neuvažují o stěhování.

Lokality pro rozšíření těžby

Nejmenší odpor k rozšíření těžby černého uhlí lze z 10 vytipovaných lokalit (lokality vytipovány na základě dodané mapové dokumentace) lze předpokládat v lokalitě Louky jih a Stonava. I přes to však i v těchto lokalitách převažují negativní názory.

Nejvíce negativních a naopak nejméně pozitivních názorů na možnost rozšíření těžby černého uhlí jsou v oblastech Karviná Ráj, Karviná Staré Město a Karviná – oblast nádraží. Zajímavé je to především proto, že právě mezi obyvateli Karviné je nejvíce zastánců obecného názoru na rozšíření těžby (tzn. těžit ano, ale ne v Karviné).

V odpovědích lze vystopovat tuto logiku a zobecnit ji, tzn. těžit ano, nikoliv však v blízkosti mého bysliště. Vzhledem k vyššímu početnímu zastoupení obyvatel Karviné ve výzkumu je pak odpor proti regionu Karviná pochopitelný.

Obecně lze předpokládat vždy v daném místě dosti silný odpor proti rozšíření těžby. Z tabulek lze vystopovat úroveň okolo 80% respondentů.

Argumenty pro rozšíření těžby černého uhlí

Jednoznačným argumentem pro rozšíření těžby černého uhlí je zaměstnanost, kterou spontánně jmenovalo 55% respondentů. Zajímavé je, že preference této odpovědi rychle klesá s rostoucím vzděláním odpovídajících (VŠ vzdělání pouze 36%).

Pozitivum v oblasti zaměstnanosti jmenují daleko častěji zastánci rozšíření těžby, naopak odpůrci často nedokáží žádné výhody jmenovat.

Argumenty proti rozšíření těžby černého uhlí

Argumenty proti rozšíření těžby černého uhlí jsou především z oblasti životního prostředí a ekologie obecně. Těchto odpovědí naopak narůstá s rostoucím vzděláním a pochopitelně rostou i s rostoucí nechutí k rozšíření těžby.

A 6 ZÁVĚRY - ZHODNOCENÍ Kladů A ZÁPORŮ ROZŠÍŘENÍ TĚŽBY UHLÍ V SOB 4 KARVINÁ VE VZTAHU K ÚZEMNÍMU ROZVOJI OBLASTI

Hlavním úkolem území studie bylo „Posoudit klady a zápory (územní, přírodní, ekonomické, sociální a další) případného rozšíření těžby černého uhlí ve vztahu k územnímu rozvoji specifické oblasti Karvinsko (funkčnímu využití území, rozvoji sídel, zastavěnému území, ekonomickému a sociálnímu rozvoji, ochraně přírody a krajiny, ochraně památek) a stanovit podmínky pro udržitelný rozvoj území a výsledky zohlednit při tvorbě rezortních koncepcí. Přitom zohlednit názory a postoje místních obyvatel.“ Na základě provedených rozborů je možno konstatovat ve vztahu k udržitelnému rozvoji v jednotlivých oblastech:

6.1 ZHODNOCENÍ Kladů A ZÁPORŮ ROZŠÍŘENÍ TĚŽBY VE VZTAHU K ÚZEMNÍMU ROZVOJI

Případný další rozvoj těžby uhlí, podle variant předložených OKD, a.s., by měl, podle současných metod těžby a způsobů jejich sanace, zásadní vliv na povrch a stávající i výhledový způsob využití území, který je, formou stanovení ploch s rozdílným způsobem využití (dříve funkčních zón), součástí dnes platné územně plánovací dokumentace. Výhledový rozvoj těžby uhlí, nad dosavadní dohodnuté limity (které byly součástí dohod a podkladem pro zpracování a následné schválení (vydání) územně plánovací dokumentace), **vyvolá zásadní změnu podmínek a nutnost zpracování nové nebo změn stávající platné územně plánovací dokumentace.**

Rozšíření těžby uhlí ohrožuje v maximální III. variantě stabilitu sídelní struktury území celého SOB 4 Karvinsko, které dlouhodobě prošlo zásadními změnami. Obecné ohrožení pro strategické plánování rozvoje sídelní struktury představuje neujasněnost dlouhodobých záměrů.

Hlavní ohrožení je nutno vidět v **narušení střediskových funkcí města Karviné** (dopravních, obslužných, rekreačních). Město Karviná je významným regionálním střediskem osídlení, navíc již zatíženým periferní okrajovou příhraniční polohou. V případě města Karviné, **obě plošně málo rozdílné varianty** rozvoje těžby uhlí, se projevují na celkovém limitování a ohrožení základních funkcí města (ohrožení části Ráj s koncentrovanou obytnou zástavbou a vyšší vybaveností, části Darkov s převažující lázeňskou a rekreační funkcí, území okolo hlavního nádraží s dopravními a obslužnými funkcemi a vazbami na centrum města, části Staré Město se zástavbou rodinnými domy a novou průmyslovou zónou, celkové výrazné snížení obytné atraktivity města).

Rozšíření těžby uhlí v řešeném území SOB4 je nutno hodnotit z krátkodobého či střednědobého hlediska jako **výrazný pozitivní impuls pro zlepšení současných nepříznivých hospodářských podmínek území.** Základním přínosem je nárůst zaměstnanosti v těžbě uhlí, který však s obecným trendem racionalizace těžby nebude lineární a je možno předpokládat, že vzniklá pracovní místa budou z nemalé části pokryta pracovníky mimo SOB4. Významné se jeví zvýšení zaměstnanosti v navazujících odvětví a službách. Nárůst zaměstnanosti však výrazně nesníží tradiční závislost značné části řešeného území na nabídce pracovních míst v Ostravě (u města Havířova je tento stav do značné míry přirozený s ohledem na dělbu funkcí v širší sídelní struktuře regionu).

Rozšíření těžby je zatíženo z ekonomického hlediska značnými riziky vývoje cen uhlí a efektivnosti jeho dobývání, které se logicky přenáší do rozhodnutí těžebních organizací. Z dlouhodobého hlediska nelze přehlížet obecnou tendenci útlumu těžby uhlí ve vyspělých zemích. S ohledem na tyto obecné podmínky odvětví a vývojové trendy by bylo zatěžující blokovat územní rozvoj území ve větším rozsahu, než je optimální, odpovídající reálným perspektivám těžby. Současně je doporučeno podporovat zásadní zlepšení dopravního napojení města Karviné (směr Bohumín) a celého řešeného území na dálnici D 47 (napojení Vrbice) a postupně realizovat přípravu a rozvoj průmyslových zón jako optimalizačního prvku z hlediska nejistot ve vývoji zaměstnanosti v SOB4.

Rozvoj těžby se projeví ve zvýšených nákladech na provoz a údržbu infrastruktury v poddolovaném území, největší negativní dopady je nutno očekávat v oblasti nivy řeky Olše (Karviná, Stonava, Doubrava).

Je možno reálně předpokládat, že rozšíření těžby uhlí v řešeném území SOB4 se pozitivně promítne do vlastního sociálního rozvoje. Promítne se zejména do podmínek zaměstnanosti, tj. tlaku na pokles velmi vysoké úrovně stávající nezaměstnanosti. Pozitivem je stabilizace mzdové úrovně v regionu, která vykazovala v minulosti nejvyšší propad v ČR. Tyto pozitivní impulsy je nutno vnímat jako velmi přínosné zejména

v současnosti a nejbližších letech, kdy sociální poměry v území jsou pod výrazným negativním tlakem distorzních procesů v oblasti bydlení (hrozby územní, sociální a etnické segregace, problematické procesy deregulace a privatizace v oblasti bydlení)

Negativní skutečností jsou omezené možnosti úhrady vzniklých škod v důsledku těžby uhlí a jejich zpětné směřování do postižených území. Přitom postižení území je nutno chápat v širším než ekonomickém smyslu, tedy v územně plánovacím pojetí negativního dlouhodobého ovlivnění soudržnosti obyvatel společenství území. V tomto smyslu nebyly sociální náklady těžby uhlí v SOB4 dosud uhrazeny a existují velká rizika, že ani po rozšíření těžby nebudou zcela hrazeny.

Další rozšíření těžby uhlí v SOB 4 Karvinsko má relativně omezené dopady z hlediska čistoty ovzduší, limitujícím faktorem je však současný kritický stav ovzduší v širším regionu i řešeném území. Jakékoliv další rozšíření těžby bude nutno posoudit z hlediska vlivů na ŽP (EIA).

Z hlediska dopadu rozšíření těžby uhlí na zdravotní stav obyvatel je nutno zdůraznit současný nedostatek podkladů a nejednoznačnost interpretace výstupů v této oblasti. Obecným omezením je percepce problému vnímání životního prostředí v regionu, což objektivně vyvolává potřebu zvýšené komunikace s občany a zástupci obcí, zejména ve vazbě na jakékoliv záměry rozšíření těžby uhlí.

Pokračování těžby nebo její rozšíření nebude mít zásadní vliv na vnímání krajiny v celé oblasti, většina i pro maximální III. variantu vymezeného území je nebo byla již zasaženou těžbou – demolicí, změna krajinné struktury a je tedy vnímána jako krajina ovlivňovaná po generace těžbou a jejími dopady.

Při snížené intenzitě hospodářského užívání povrchu území zůstávají dostatečné zdroje pro udržování a šíření organismů v území a to jak živočišných tak rostlinných. Pokračujícími disturbancemi (otevřené půdy, dočasné anorganické povrchu hald, zamokřující se plochy a nově vznikající a zanikající vodní plochy) zvyšují biodiverzitu území vytvářením nik pro organismy v nenarušované krajině s nevyskytující

Všechny varianty rozvoje těžby uhlí (zejména varianty II. střední a III. maximální) představují podstatný zásah do stávající i historické struktury zástavby území SOB 4 Karvinsko a při její případné realizaci bude nutno učinit dostatečně účinná opatření pro její zachování i za cenu ekonomicky náročných způsobů eliminace vlivů na povrch (zakládání apod.). To se týká zejména oblastí památkově chráněných souborů, jejich ochranných pásem i jednotlivých nemovitých kulturních památek.

6.2 STANOVENÍ PODMÍNEK PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ

- Zasažení urbanizovaných lokalit následky těžby s potřebou demolic řešit po menších celcích (neponechávat jednotlivě stojící domy nebo prořezující se zástavbu – v podstatě řešit podobně jako při lomovém dobývání).
- V nejcennějších územích (zejména historicky cenných a hustě zastavěných částech sídel) uplatňovat technologie těžby uhlí výrazně eliminující vlivy na krajinu (poklesy) zejména těžbu se zakládkou. Využití této technologie by mělo být podmínkou uplatňovanou v rámci dohod mezi obcemi a těžebními organizacemi.
- Nabídnout lokalitám zasaženým těžbou (obyvatelům) možnost přesídlení jako skupiny prioritně v rámci daného sídla.
- Pro sídla zachovávat napojení na krajinu pro každodenní rekreaci v jejich zázemí – neuzavírat je do klauzury devastované krajiny, která je nepřístupná.
- Pro ekonomické subjekty využívající území stanovit povinnost obnovy krajinné zeleně - vegetační doprovody toků, krajinná vegetace podél komunikací, izolační průmyslových areálů, urbanizovaných území, a to včetně správy této zeleně.
- Zachovávat prostupnost krajiny jak v procesu pokračujících vlivů těžby, tak zejména zachovávat tradiční propojení sídelních ploch a jejich rekreačního zázemí v území.
- Pro další rozhodování o krajině stanovit pro místa a oblasti krajinného rázu „cílový“ stav krajiny, to je ne pouze funkční využití území, ale hodnotné komplexní řešení území včetně náhrady a vytváření, v klasické krajině přirozeně existujících, prvků krajinné zeleně

- Pro krajinu s rekultivačními stavbami (mnohaletými) vytvářet podmínky pro dočasnou nebo trvalou optickou izolaci devastovaných a dlouhodobě rekultivovaných ploch - vysazování pásů rychle rostoucích dřevin na obvodu devastovaných a rekultivovaných lokalit.
- Vliv na prvky ÚSES je možno definovat jako:
 - podmíněčně indiferentní - málo ovlivněn dalším pokračováním těžby, části ÚSES vázané na vlhká živná stanoviště (koridor řeky Olše) stačí expandovat při respektování ploch určených k přesunu bioty v případě postupujícího „zvyšování“ hladiny vody;
 - mírně negativní - bude záviset na rozsahu terénu klesajícího pod hladinu podzemní vody - zasažení nemnohých porostů tvrdého luhu;
 - mírně pozitivní - snížená intenzita hospodaření v území projevující se uplatněním sukcese na významných plochách v rámci řešeného území.

Vliv na krajinu je možno definovat jako:

- pozitivní - možnost plánování krajiny, její struktury a reliéfu;
- negativní - v místě úplné devastace krajiny ztráta historické identity místa, ale s možností tvorby efektivního reliéfu a efektivního využití odpovídající aktuálním výrobním prostředkům.

Přitom je nutno:

- Chránit přírodě blízká společenstva v krajině;
- Podporovat sukcese, neponechávat v krajině zbytky staveb.
- Lokality soustavy NATURA2000 přímo zasahují do varianty II. (střední) a varianty III. (maximální) do varianty I. (útlumová - minimální) lokality nezasahují. I přestože lokality soustavy Natura2000, zasahují do zájmového území, nebude mít záměr devastující účinky na tyto lokality, protože se jedná hlavně o vodní biotopy, které se budou dočasně do doby rekultivace rozšiřovat o další stanoviště.
- U všech předložených variant rozvoje těžby uhlí lze očekávat vlivy na zastavěná a, u variant II. střední a III. maximální v územních plánech vymezených zastavitelných území. Před rozhodnutím o případném dalším rozvoji těžby uhlí je nutno stanovit a s příslušnými orgány státní správy a samosprávou dohodnout přípustnou úroveň jejího dopadu na povrch.

6.3 DOPORUČENÍ PRO TVORBU REZORTNÍCH KONCEPCÍ

V návaznosti na státní energetickou koncepci pravidelně aktualizovat územní dopady těžby černého uhlí v území s výhledem minimálně na 20 let se stanovením předpokládané intenzity dopadů na území a jejich základní klasifikaci, a to v měřítku použitelném pro zpracování územně plánovací dokumentace.

Pro kvalitnější rozhodování o území v rámci krajině politiky zajistit a dokládat vypočtené předpoklady hodnot poklesů v časových obdobích těžby, např. po desetiletích a provádět jejich průběžnou aktualizaci minimálně po pěti letech. Poskytovat orgánům státní správy mapy již skutečně proběhlých poklesů, jež budou časově členěny na období podle výpočtových předpokladů poklesů. Změny v rezortních koncepcích – změny rekultivačního cíle následně vnášet do celkového směru vývoje území v územně plánovací dokumentaci obcí.

Vzájemně koordinovat rezortní koncepce těžby uhlí s koncepcemi řešícími krajinu.

Při tvorbě rezortních koncepcí informovat veřejnost a akceptovat její připomínky a náměty.

6.4 ZÁVĚRY PRŮZKUMU NÁZORŮ OBČANŮ BYDLÍCÍCH V SOB 4 KARVINSKO

Cílem této územní studie bylo rovněž zjistit názory trvale bydlících občanů na problematiku rozšíření, stagnace či útlumu těžby uhlí v území SOB 4 Karvinsko. Hlavním úkolem této části územní studie bylo tedy zohlednit názory a postoje místních obyvatel na případné rozšíření těžby černého uhlí ve specifické oblasti Karvinsko. Zpracovatelem tohoto výzkumu je marketingová agentura Respond & Co, s.r.o. Dotázáno bylo celkem 300 zástupců domácností z regionu SOB4 Karvinsko.

Pohled obyvatel na rozvoj či útlum těžebních aktivit není černobílý. Zástupci domácností jsou poměrně dobře schopni rozlišovat klady a zápory těžebních aktivit v regionu, vzhledem k tomu, že se s ní

v každodenním životě běžně setkávají. Dá se říci, že většinově převládá názor, že současná, ve srovnání s úrovní minulých let omezená, úroveň těžby zásob, je považována za optimální. Je však nutno konstatovat, že obyvatelé současný stav nevnímají jako útlum těžby. V rámci jednotlivých menších regionů pochopitelně existují rozdíly v názorech na těžbu. Obecně platí, že mírné rozšíření (v projektu se hovoří o II. střední (kompromisní) variantě) je pro obyvatele regionu přijatelné, přičemž pro většinu respondentů by to bylo přijatelné pouze pod málo obydlenými částmi regionu (Karviná - Louky, Karviná Doly), případně jinde, ne v místě bydliště respondenta.

Pozitivně respondenti vnímají těžbu obyvatelé regionu především z ekonomického hlediska, a to jak z pohledu vlastních domácností, tak především z pohledu regionu jako celku. Překvapivě by případné rozšíření těžby nemuselo mít (dle názoru občanů) negativní vliv na migraci občanů mimo území SOB. Naopak jako negativní vnímají respondenti rozvoj těžebních aktivit z hlediska trhu s nemovitostmi a nejsilněji především z ekologického hlediska.

Pokračovat v těžebních aktivitách je, dle názoru respondentů, vhodné především s přihlédnutím k pozitivním ekonomickým hlediskům, ale za respektování následujících podmínek:

- preference spíše II. střední (kompromisní) varianty s případným rozvojem těžby mimo oblasti s vysokou hustotou obyvatelstva (bytů)
- kompenzace obcím, případně jedincům (trh nemovitostí)
- důraz na ochranu životního prostředí (rekultivace není vnímaná jako prevence).

6.5 ZÁVĚREČNÁ REKAPITULACE Kladů A ZÁPORŮ JEDNOTLIVÝCH VARIANT POKRAČOVÁNÍ TĚŽBY UHLÍ

Případné rozšíření těžby uhlí v SOB Karvinsko by vyvolalo nutnost pořízení nové ÚPD nebo změny stávající ÚPD. Byl by to zásadní vliv na povrch a stávající i výhledový způsob využití území (plochy s rozdílným využitím území ve stávající ÚPD).

varianta	klady	zápory
společné pro všechny varianty	Funkční využití území:	
	•	• Ve všech variantách je omezeno dlouhodobými dopady na poddolovaných územích, jejich využitelnost je omezena.
	Rozvoj sídel:	
	• Fungující systém vyjednávání obcí s těžebními podniky.	•
	Zastavěné území:	
	•	• Všechny varianty těžby uhlí mají dlouhodobý negativní dopad na část zastavěného území a na možnosti vymezení zastavitelných ploch v ÚPD většiny obcí SOB.
	Ekonomický a sociální rozvoj:	
	•	• V zásadě u všech variant je nutno uvažovat s dlouhodobou setrvačností negativních tendencí v sociálně ekonomickém vývoji, dopadů na zdraví obyvatel, který byl založen v minulosti. • Problémy vzniklých negativních externalit, jejich úplných kvantifikací a kompenzací.
Ochrana přírody a krajiny:		
• Horší přístupnost území se může dále projevit zvýšením populací větších druhů živočichů. • Zásah do niv – poklesy a i minimální rozsah vodních poklesů se projeví zvýšením rozsahu vodních a vodou ovlivněných biotopů.	• Terén současných niv toků a údolnic může být výrazněji zasažen poklesy terénu pod hladinu podzemní vody (mokré poklesy) a tedy s následující nutností velkoplošných rekultivací a úplné ztráty dosavadních struktur krajiny. Tak je tomu v případě nivy Olše nad Karvinou již dnes. • V krajině, která již procházela negativními vlivy těžby a je mimo území útlumové varianty bude problematické dotáhnout komplexnost rekultivací vzhledem ke značnému zakonzervování dosud přežitých, ale již narušených krajinných struktur (hustota komunikační sítě, dosud zachovaný bytový fond v jinak již většinou vysídlené krajině – oblast Doubravy a Stonavy).	
Ochrana památek:		
•	• U všech variantách dochází (v různé míře a intenzitě) k zásahu do nemovitých kulturních památek a souborů.	

varianta	klady	zápory
varianta I. útlumová – minimální	Funkční využití území:	
	<ul style="list-style-type: none"> Není nutná změna ploch s rozdílným způsobem využití vymezených ve schválené ÚPD. 	<ul style="list-style-type: none"> Nutnost adaptace území na změněné podmínky. Nejasná další existence EDĚ – rozhodujícího zdroje elektřiny (tepla) a dalších menších zdrojů tepla pro města.
	Rozvoj sídel:	
	<ul style="list-style-type: none"> Postupné a zásadní zmenšení negativních dopadů těžby uhlí na sídelní strukturu řešeného území. 	<ul style="list-style-type: none"> Zásah do relativně funkčně méně poškozeného území – centrální části obce Doubrava a do zachovaného středu Stonavy.
	Zastavěné území:	
	<ul style="list-style-type: none"> Nejmenší dopad na zastavěná území a na zastavitelné plochy, který je akceptován ve schválené ÚPD. 	<ul style="list-style-type: none">
	Ekonomický a sociální rozvoj:	
<ul style="list-style-type: none"> Částečný a postupný pokles negativních vlivů těžby uhlí na atraktivitu bydlení a zdravotní stav obyvatel. Možnost využití technické infrastruktury nebo zdrojů energie pro alternativní výrobu (restrukturalizace průmyslu). 	<ul style="list-style-type: none"> Nedojde k vytěžení části zásob černého uhlí v souladu s horním zákonem. Byl by vyvíjen velký tlak na zhoršení současných nepříznivých hospodářských podmínek území (růst nezaměstnanosti v těžbě uhlí i v navazujících odvětvích a službách). Růst nezaměstnanosti se promítne negativně do soudržnosti obyvatel území, zejména na velkých panelových sídlištích místních měst. Nutnost dovozu surovin pro navazující odvětví, zejména hutního průmyslu lokalizovaného v širším regionu (Ostrava, Třinec). Snížení energetické bezpečnosti ČR. Útlum navazujících odvětví i v širším regionu (strojírenství, hutnictví). 	
Ochrana přírody a krajiny:		
<ul style="list-style-type: none"> V nezastavěném nebo aktuálně nezastavěném území varianta zasahuje převážně do krajiny, která byla již výrazně zasažena – zásahy byly zejména způsobeny ztrátou sídelních funkcí a ztrátou vazby území (zemědělsky velkovýrobně a především malovýrobně užívaného) s dříve zde hospodařícími subjekty (zánik sídelních funkcí, zánik zemědělských farem). Území velkoplošně rekultivované je přizpůsobeno velkovýrobním technologiím zemědělského hospodaření, výrazná obnova malovýrobního hospodaření se nedá očekávat. Stávající přírodě blízké krajinné struktury (vegetační doprovody toků, komunikací, liniová zeleň v zemědělské krajině, lesy) budou ovlivněny již málo, ale pouze v případě, že nedojde k mokřým poklesům. Dojde zřejmě s ohledem na současné trendy ke zvýšení lesnatosti území, snížení populačního a sídelního tlaku na území. 	<ul style="list-style-type: none"> Prodloužení délky trvání rozestavěných rekultivačních staveb (nedostatek výplňového materiálu). Nutnost dokončit komplexnost obnovy nebo změny funkcí území, hlavně u rekultivačních nebo dopravních staveb, jejichž návrh předpokládal další změny v území – změny reliéfu. 	
Ochrana památek:		
<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> Negativní zásah i do historické struktury zástavby (nutno učinit řadu opatření pro její zachování – 11 objektů nemovitých kulturních památek, poměrně malý zásah do památkově chráněného souboru (MPZ Karviná) a jejího ochranného pásma. 	

varianta	klady	zápory
<p>varianta II. střední</p>	<p>Funkční využití území:</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • Došlo by k ohrožení základních funkcí zejména města Karviné (dopravních, obslužných, rekreačních).
	<p>Rozvoj sídel:</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Zachovává sídelní funkce ve středové části sídla Stonavy, dle podkladů výrazně menší vliv než u útlumové varianty. 	<ul style="list-style-type: none"> • Byla by ohrožena stabilita části sídelní struktury centrálního území SOB Karvinsko. • Došlo by ke zvýšení nákladů na provoz a údržbu infrastruktury v poddolovaném území.
	<p>Zastavěné území:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • Silný zásah do částí Lazy u Orlové (většinou zástavba rodinnými domy a hornickými koloniemi, které již byly dříve ve vlivech poklesů – lze předpokládat jejich zachování podle použitého postupu a technologie těžby). • Zasahuje rekreační zázemí města Karviné – park B. Němcové, lázeňský park v Darkově a jižní okraj osídlení v Ráji, v případě mokrých poklesů zánik obou parků (zachování bude záviset na směru postupu těžby a časovém průběhu a velikosti poklesů). • Intenzivní negativní dopad na zastavěná území i na zastavitelné plochy vymezené v ÚPD. 	
<p>Ekonomický a sociální rozvoj:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Nebude vyvíjen tlak na zhoršení současných nepříznivých hospodářských podmínek území (růst nezaměstnanosti v těžbě uhlí i v navazujících odvětví a službách), hospodářské podmínky území – jejich špatný stav je charakteristický pro celé území SOB 4, zlepšení těchto podmínek je prvořadým úkolem. • Koncentrace bytového fondu do snadněji obsluhovaných území • Stagnace nezaměstnanosti se nepromítne negativně do soudržnosti obyvatel území, zejména na velkých panelových sídlištích místních měst. • Vytěžení zásob černého uhlí bude probíhat optimálněji v souladu s horním zákonem. • Dostatek surovin pro navazující odvětví, zejména hutního průmyslu lokalizovaného v širším regionu (Ostrava, Třinec) ve střednědobém výhledu. • Zlepšení energetické nezávislosti a bezpečnosti ČR ve střednědobém výhledu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokračování negativních dopadů těžby na trh s nemovitostmi, ale i životní prostředí a zdravotní stav obyvatel. 	

varianta	klady	zápory
<p>varianta II. střední</p>	<p>Ochrana přírody a krajiny:</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • V nezastavěném nebo aktuálně nezastavěném území varianta zasahuje převážně jen do krajiny, která byla již v dřívějším průběhu těžby výrazně zasažena. Zásahy byly zejména způsobeny ztrátou sídelních funkcí a ztrátou vazby území (zemědělsky velkovýrobně a především malovýrobně užívaného) s dříve zde hospodařícími subjekty (zánik sídelních funkcí, zánik hospodářských zemědělských farem). Území velkoplošně rekultivované je přizpůsobeno velkovýrobním technologiím zemědělského hospodaření, výrazná obnova malovýrobního hospodaření se nedá vzhledem k ekonomickým a sociálním podmínkám očekávat. Stávající přírodě blízké krajinné struktury (vegetační doprovody toků, komunikací, liniová zeleň v zemědělské krajině, lesy) budou ovlivněny již málo, ale pouze v případě, že nedojde k mokřým poklesům. • Při pokračujících důsledcích těžby na krajinu dojde k dokončení přeměny struktury krajiny – vyšší komplexnost rekultivací, vyšší uplatnění požadavků obcí na cílový stav krajiny. • Nové společenské podmínky se mohou lépe prosadit a uplatnit při tvorbě odpovídající struktury krajiny – politika a strategie rozvoje krajiny, účast obyvatel na rozhodování (EÚoK) a to převážně v území už dosud výrazně ovlivněném těžbou. • Pokračování koncentrace obyvatel z v krajině rozptýlené zástavby do soustředěné zástavby s plnou vybaveností (kanalizace, svoz odpadů) • Možnost zvýšení rozsahu vodních a mokřadních biotopů v území 	<ul style="list-style-type: none"> • Vyšší míra ztráty historického vzhledu krajiny – typické rozptýlené zástavby Slezska
	<p>Ochrana památek:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • Negativní zásah i do historické struktury zástavby území SOB (bude nutné učinit řadu opatření pro její zachování – 20 objektů nemovitých kulturních památek, památkově chráněné soubory (MPZ Karviná) a jejich ochranná pásma (část OP MPZ Karviná, část OP Orlová). 	

varianta	klady	zápory
<p>varianta III. maximální</p>	<p>Funkční využití území:</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • Došlo by k ohrožení základních funkcí města Karviná (dopravních, obslužných, rekreačních), částečně i Orlové a v menším rozsahu i Havířova. • S výjimkou severních částí Horní Suché a Dolní Suché, Karviné Doly velký zásah do funkčního území s částečně dochovanou historickou krajinnou strukturou.
	<p>Rozvoj sídel:</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • Byla by částečně ohrožena stabilita sídelní struktury území SOB Karvinsko; • Došlo by ke zvýšení nákladů na provoz a údržbu infrastruktury v poddolovaném území.
	<p>Zastavěné území:</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • Intenzivní negativní dopad na zastavěná území i na zastavitelné plochy vymezené v ÚPD, obdobný jako u střední II. varianty.
	<p>Ekonomický a sociální rozvoj:</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšení současných nepříznivých hospodářských podmínek území (nárůst zaměstnanosti v těžbě uhlí i v navazujících odvětví a službách, z části s nadprůměrnou mzdovou úrovní). • Snížení nezaměstnanosti se promítne pozitivně do soudržnosti obyvatel území, zejména na velkých panelových sídlištích místních měst. • Optimálnější vytěžení zásob černého uhlí v souladu s horním zákonem než u obou předchozích variant. • Dostatek surovin pro navazující odvětví, zejména hutního průmyslu lokalizovaného v širším regionu (Ostrava, Třinec) i v dlouhodobém výhledu. • Zvýšení energetické nezávislosti a bezpečnosti ČR v dlouhodobém výhledu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Negativní dopad (byť omezený) na čistotu ovzduší (transport uhlí a hlušiny) , která je hlavním problémem z hlediska životního prostředí SOB 4, negativní dopady na celkový zdravotní stav obyvatel (zejména nemoci z povolání). • Negativní dopad na trh s nemovitostmi, zejména v v lokalitách s přímými dopady těžby – tlak na pokles jejich cen.
	<p>Ochrana přírody a krajiny:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Vyšší míra koncentrace bydlení z rozptýlené zástavby do soustředěné a menší narušení nesídelní krajiny. • Zvýšení rozsahu vodních a mokřadních biotopů v území • Příležitost efektivní organizace krajinné struktury v intencích TUR. 	<ul style="list-style-type: none"> • Převaha území, kde by došlo k podstatnému snížení biodiverzity – zánik sídel venkovského charakteru s drobnější strukturou hospodaření. • Rozšíření podílu krajiny s hrubou krajinnou strukturou – velkoplošné hospodaření. • Pravděpodobné snížení ekonomických výrobních funkcí na povrchu – zemědělství a s tím související velký nárůst pionýrských a raných sukcesních stádií v území ve vztahu k sukcesně vyspělým stádiím společenstev. Možné razantní zvýšení invazních nepůvodních druhů v území. • Ztráta historického vzhledu krajiny – typické rozptýlené zástavby Slezska 	
<p>Ochrana památek:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • Negativní zásah i do historické struktury zástavby území SOB (bude nutné učinit řadu opatření pro její zachování – 35 objektů nemovitých kulturních památek, památkově chráněné soubory (MPZ Karviná) a jejich ochranná pásma (větší část OP MPZ Karviná, celé OP Orlová). 	

Z hlediska hodnocení kladů a záporů jednotlivých variant dalšího rozvoje těžby uhlí vychází jako nejuhodnější varianta II. střední vykazující celkem 12 kladů proti 9 záporům (bez započtení kladů a záporů společných pro všechny varianty). Varianty I. útlumová - minimální a III. maximální vykazují v tomto hodnocení stejný počet kladů 8 a záporů 12. Je nutno brát v úvahu, že se jedná o prostý součet kladů a záporů, bez posouzení vah jednotlivých posuzovaných jevů. Další rozvoj těžby uhlí v SOB 4 Karvinsko bude nutno komplexně posoudit podle konkrétního rozsahu, intenzity, časového průběhu a jejího dopadu na území v rámci legislativně stanovených postupů s ohledem na udržitelný rozvoj území.

POUŽITÉ PODKLADY, PRACOVNÍ JEDNÁNÍ:

Pro zpracování úkolu byly zhotoviteli poskytnuty objednatelům podklady na CD nosičích:

CD č. 1: 1. schéma vymezení SOB Karvinsko (formát *.PDF a vektorová data)

2. podklady poskytnuté zástupcem MPO v mezirezortní pracovní skupině:

- „Závěry oponentní rady k oponentnímu řízení studie Koexistence hornické činnosti a života města Karviná“;
- „Společné stanovisko Okr.Ú Karviná, Města Karviná a OKD, a.s. ke studii „Koexistence hornické činnosti a života města Karviná““;
- „Dohoda MŽP a MPO o dalším postupu prací při usměrňování těžebních záměrů v oblasti města Karviná a lázní Darkov“.

CD č. 2: podklady poskytnuté Českou geologickou službou – Geofond.

CD č. 3: podklady poskytnuté zástupcem MŽP v mezirezortní pracovní skupině:
data z oblasti ochrany přírody a krajiny vztahující se na území SOB Karvinsko.

CD č. 4: 1. rastrová data:

Rastrová základní mapa 1 : 50 000 – výřez pro správní obvody ORP Bohumín, Havířov, Karviná, Orlová (poslední známý aktuální stav – zdroj ČÚZK).

2. vektorová data:

vrstvy Základní databáze geografických dat - výřez pro správní obvody ORP Bohumín, Havířov, Karviná, Orlová, daný souborem mapových listů Základní mapy 1 : 10 000 dle aktuálního stavu (leden 2010);

soubor správních hranice katastrálních území dle stavu z června 2010;

výtah z aktuální verze databáze názvů a jmen – Geonames, verze 2010;

souřadnicový systém S-JTSK (zdroj ČÚZK).

Dne 21. 10. 2010 uskutečněno jednání s OKD, a.s. za účasti zástupce MPO ČR, zástupců MMR ČR a Urbanistického střediska Ostrava, s.r.o., na kterém bylo dohodnuto předání podkladů potřebných pro zpracování územní studie:

- územní dopady rozvoje těžby (ve třech variantách – varianta I. útlumová - minimální, varianta II. střední a varianta III. maximální);
- ekonomicko-sociální dopady, včetně vlivu na zaměstnanost, a to jak v rámci přímé souvislosti s těžbou, tak i v rámci navazujících odvětví;
- předpokládané dopady těžby na krajinu, včetně následných rekultivací;
- případné formy kompenzací obcím a obyvatelům dotčeným těžbou.

Dále byl zástupce OKD, a.s. vyzván k dodání možných námětů pro dotazníkové šetření prováděné zpracovatelem.

V rámci podkladů dodaných OKD, a.s. byly zpracovateli předány:

- hranice území ovlivněného těžbou černého uhlí ve třech variantách možného budoucího rozvoje (útlumová – varianta I. útlumová - minimální, střední – varianta II. střední a progresivní – varianta III. maximální);
- doplnění otázek pro dotazníkové šetření;

- text, ve znění:

„Náhrady za poškození území hornickou činností

Pro úspěšné završení procesu povolení hornické činnosti je základní podmínkou vypořádání případných střetů zájmů.

Základní rozdělení lze provést podle dvou kritérií: podle charakteru ovlivnění a podle právního postavení.

Podle charakteru ovlivnění je pro vypořádání rozhodující kategorie ohrožených objektů, u kterých musí organizace vypořádat důlní škody formou dohody. Pro tyto případy je zákonem a stanoven přesný postup. Důlní organizace v případě takových dohod má několik způsobů řešení.

Výkup nemovitosti na základě oboustranně odsouhlasené ceny

Výstavba náhradního objektu v ekvivalentu poškozeného objektu

Směna vhodných objektů mezi poškozeným a důlní organizací ve finančním nebo hmotném ekvivalentu (metry za metry nebo hodnota za hodnotu)

*V případě dotčených objektů, to je takových, které nebudou hornickou činností poškozeny tak, že dojde k znemožnění jejich užívání je standardním nástrojem **odstranění důlních škod formou buďto finanční v penězích nebo provedením prací. Odstranění těchto škod se děje taktéž na základě oboustranné dohody.***

V případě ovlivnění pro OKD rozvojových oblastí bude nabízena jakákoliv formy výše uvedeného odškodnění po vzájemné dohodě s možností jejich možných kombinací.

Podle právního podstatení je zde výjimkou obec, která má postavení neopomenutelného účastníka řízení. S obcí bude nutno uzavřít dohodu a to na celé období plánovaného záměru. Zde je velice těžce předvídat, jaký bude obsah dohody, je však zřejmé, že těžební společnost se bude snažit vyjít zájmům obce vstříc.

Další povinností i nabídkou je možné modifikování sanačně rekultivačních cílů tak, aby zohledňovaly budoucí záměry obce, včetně možnosti podílet se finančně na zpracování případných územních studií a dokumentací včetně zohlednění budoucí základní infrastruktury v asanačně rekultivačních pracích.

Cílem a výstupem by měla být komplexní dokument, který popíše a stanoví vzájemné kroky a činnosti v území včetně vizualizace a konečného stavu po ukončení hornické činnosti.

Dopady na společnost

Zde je velice obtížné předvídat detailní dopady, na rozdíl od hornické činnosti, jejíž dopady lze přesně spočítat.

Vycházíme z faktu, že OKD, a.s. zaměstnává 15 000 vlastních zaměstnanců. 3 000 pracovníků dodavatelských firem v dole a 2 000 pracovníků dodavatelských firem na povrchu. To je celkem 20 000 zaměstnaných lidí. Většina těchto lidí pracuje a žije v městech Havířov, Karviná a Orlová, popřípadě v okolních obcích včetně příhraničních oblastí Polska.

Lze konstatovat, že OKD je jediným zaměstnavatelem v regionu s takovým potencionálem dělnických profesí s relativně vyšší příjmovou úrovní. To znamená, že neexistuje v regionu firma, která může okamžitě nahradit tuto kapacitu ve srovnatelné platové úrovni.

20 000 zaměstnanců znamená 60 000 lidí, kteří přímo závisí na tomto zaměstnání - rodinní příslušníci. Radikální omezení hornické činnosti by pak znamenalo sociální problém dotýkající se řádově desítek tisíc občanů.

Dalším aspektem je fakt, že společnost odvádí na odvodech do státního rozpočtu cca 6 mld. CZK ročně a „žíví“ okolní firmy v objemu 2 mld. CZK ročně.“

Před vlastním zahájením prací na územní studii bylo dne 23. 9. 2009 uskutečněno pracovní jednání ve věci plnění úkolu bylo svoláno jednání ve věci: plnění úkolu týkajícího se specifické oblasti Karvinsko (článek (72) v PÚR ČR 2008) na kterém byla ustavena mezirezortní pracovní skupina pro zajištění plnění tohoto úkolu ve složení: ing. Vít Kaštovský, PhD. (MPO), ing. Petr Bučina (MPO), ing. Radek Bučina (Úřad práce Karviná), ing. Roman Hrnčíř (MPSV), ing. Erín Severa (KÚ Moravskoslezského kraje) RNDr. Josef Janda (MŽP) ing. arch. Jaroslav Tušer, CSc. (ÚÚR Brno).

Po uzavření výběrového řízení na zpracovatele územní studie a zahájení prací na úkolu byly uskutečněna další pracovní jednání (dne 6. 10. 2010, 22. 11. 2010 a 2. 12. 2010), na kterých byly postupně doplňovány podklady a upřesňován postup a způsob zpracování úkolu mezi objednatel (MMR ČR) a zhotovitelem (Urbanistické středisko Ostrava, s.r.o.).

Další použité podklady:

- Územně plánovací dokumentace měst a obcí území specifické oblasti SOB 4 Karvinsko
- Územně analytické podklady obcí s rozšířenou působností území specifické oblasti SOB 4 Karvinsko
- Státní energetická koncepce, aktualizace únor 2010, Ministerstvo průmyslu a obchodu
- ZPRÁVA O SITUACI NA TRHU PRÁCE V 1. POLOLETÍ 2010, Úřad práce v KARVINÉ, Odbor trhu práce, 2010
- ČSÚ výsledky čítání lidu, domů a bytů 2001
- ČSÚ územně analytické podklady, údaje o obyvatelstvu obcí